

Gedematerialiseerde effecten en het verdwijnen van aandelen aan toonder

Sara Geerts

promotor :
Prof. dr. Nan TORFS

Universiteit Hasselt
Faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen

Gedematerialiseerde effecten en het verdwijnen van aandelen aan toonder

Sara Geerts

Promotor: Prof. dr. Nan Torfs

Masterproef voorgedragen tot het bekomen van de graad master in de
Toegepaste Economische Wetenschappen, Accountancy en Financiering

Voorwoord

In het kader van de opleiding Toegepaste Economische Wetenschappen aan de Universiteit Hasselt heb ik ervoor gekozen om mijn master Accountancy en Financiering af te ronden met deze masterproef met als titel: 'Gedematerialiseerde effecten en het verdwijnen van aandelen aan toonder'.

Al vanaf het eerste jaar van mijn studies was ik sterk geïnteresseerd in de rechtsvakken. Doorheen mijn opleiding is dit steeds meer en meer gegroeid. In het eerste jaar van de opleiding werd kort vermeld dat er drie soorten effecten waren en dat er één vorm, namelijk de effecten aan toonder, geleidelijk aan zou verdwijnen. Daarom leek het mij ook zeer interessant om eens na te gaan hoe deze afschaffing van effecten aan toonder in de praktijk verloopt.

De totstandkoming van deze masterproef zou nooit mogelijk geweest zijn zonder de begeleiding en steun van een aantal personen die ik via deze weg graag mijn dank wil betuigen. Graag wil ik Prof. dr. Nan Torfs bedanken voor de goede begeleiding bij deze masterproef, haar suggesties omtrent het onderzoek en haar feedback. Daarnaast wil ik ook graag een woord van dank richten aan mijn ouders. Zij hebben er immers voor gezorgd dat ik kon gaan studeren en hebben mij doorheen de hele opleiding gesteund.

Mei 2010,

Sara Geerts

Samenvatting

Op 14 december 2005 werd de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder ingevoerd. Deze wet beoogt enerzijds de afschaffing van de effecten aan toonder en anderzijds de modernisering van het effectenrecht.

Vanaf 1 januari 2008 mogen er geen nieuwe effecten aan toonder meer uitgegeven worden. Daarnaast verbiedt de wet ook dat bestaande effecten aan toonder nog fysiek afgeleverd kunnen worden. Deze wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder zorgt voor een geleidelijke verdwijning van de toondereffecten. Dit afschaffingproces kan men indelen in drie fasen. De eerste fase begint op 1 januari 2008. Vanaf deze datum kan men enkel nog effecten op naam of gedematerialiseerde effecten uitgeven. Het uitgeven van nieuwe toondereffecten is echter verboden. Daarnaast mogen bestaande effecten aan toonder niet meer fysiek afgeleverd worden en worden bepaalde effecten van rechtswege gedematerialiseerd. De tweede fase heeft betrekking op de periode tussen 1 januari 2008 en 31 december 2013. In deze periode moeten namelijk alle toonderstukken omgezet worden in effecten op naam of gedematerialiseerde effecten. In de derde en tevens laatste fase van de geleidelijke afschaffing moeten de effecten aan toonder, waarvan de rechthebbende nog altijd ongekend is op 1 januari 2015, verkocht worden door de emittent.

Effecten aan toonder zijn titels waarin het recht dat aan de houder van deze effecten werd toegekend, is geïncorporeerd en niet het recht zelf. Een toondereffect is een effect dat fysiek bestaat en waarop de naam van de houder niet voorkomt. De houder van het effect wordt geacht eigenaar te zijn en mag de eraan verbonden rechten uitoefenen. De anonimiteit, dat het kenmerk vormt van deze vorm van effecten, en de materiële aard van deze effecten openen in ruime mate de weg voor misbruiken. Een eerste reden voor de afschaffing van de effecten aan toonder kan men dan ook vinden in de anonimiteit die eraan verbonden is. Volgens de Memorie van Toelichting kunnen de effecten aan toonder immers de financiële criminaliteit en de financiering van het terrorisme in de hand werken, meer bepaald in het witwassen van kapitaal en het terrorisme, in die mate dat de bij de OESO opgerichte financiële werkgroep tegen het witwassen van geld (GAFI) meermaals heeft gewezen op het gevaar dat voortkomt uit de effecten aan toonder en er sterk

voor heeft gepleit dat de lidstaten maatregelen zouden nemen die de aanwending ervan ernstig beperken of de ermee verbonden anonimiteit afschaffen. Een tweede reden dat aan de oorsprong ligt van de afschaffing van de effecten aan toonder is dat deze effecten weinig zijn aangepast aan de moderne vereisten inzake effecten. Er is namelijk een groot risico op diefstal of verlies en de vereisten inzake de bewaring van de effecten en de inning van de coupons is zwaar en duur. De fysieke handelingen die vereist zijn voor de eigendomsoverdracht van een effect aan toonder zijn evenmin te verwaarlozen, vooral bij grootschalige uitwisselingen. Om het effectenrecht te moderniseren wordt er daarom een modern alternatief aangeboden voor de omzetting van de toonderstukken, namelijk gedematerialiseerde effecten. Deze vorm van effecten wordt vertegenwoordigd door een boeking op een rekening op naam van de eigenaar of houder van het effect. Daarnaast wordt ook het stelsel van de effecten op naam gemoderniseerd. Het aandeelhoudersregister kan men nu ook aanhouden in elektronische vorm, terwijl dit vroeger enkel ging in papieren vorm.

Door de afschaffing van de effecten aan toonder kan de overheid ook een beter zicht krijgen op het vermogen van de burgers. Dit is belangrijk met het oog op het heffen van belastingen. De afschaffing van effecten aan toonder brengt namelijk gevolgen met zich mee die doorstromen naar verschillende soorten belastingen, namelijk de inkomstenbelastingen, successierechten, registratierechten en de leveringstaks. Daarnaast kan men ook een beter zicht krijgen op de in het verleden niet aangegeven inkomsten, met betrekking tot de inkomstenbelastingen, en wat men erfrechtelijk verkrijgt, wat de successierechten betreft. De omzetting kan immers mogelijk aanleiding geven tot het opeisen van ontdoken belastingen en van de boeten en interesten die daarmee gepaard gaan.

Na een grondige literatuurstudie wordt deze masterproef afgesloten met een klein onderzoek. Dit veldonderzoek wordt opgesplitst in twee delen. Als eerste wordt er dieper ingegaan op het begrip 'dematerialisatie'. In dit deel worden drie lukraak gekozen banken (gekozen uit de lijst van erkende rekeninghouders van de CBFA) met elkaar vergeleken wat betreft de kostprijs en diensten die zij aanbieden omtrent het dematerialiseren van effecten. Het tweede deel van het veldonderzoek handelt over de keuze van omzetting. Men kan kiezen uit twee vormen voor het omzetten van de effecten aan toonder, namelijk effecten op naam of

gedematerialiseerde effecten. In dit deel wordt op de volgende vragen een antwoord gezocht: Voor welke vorm van effecten kiezen de meeste ondernemingen? Waarom kiezen sommige vennootschappen voor het omzetten van hun effecten aan toonder in effecten op naam en anderen dan weer voor gedematerialiseerde effecten? Heeft men vroeger bewust gekozen voor een NV (of een andere vennootschapsvorm waar het uitgeven van effecten aan toonder mogelijk was) en bijvoorbeeld niet voor een BVBA? Hebben de meeste ondernemingen hun effecten aan toonder al omgezet of zijn ze eerder nog wat afwachtend? De masterproef wordt afgesloten met een bondig besluit.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

Inhoudsopgave

Deel 1: Probleemstelling.....	9
Hoofdstuk 1: Praktijkprobleem.....	9
Hoofdstuk 2: Centrale onderzoeksvraag en deelvragen.....	12
2.1 Centrale onderzoeksvraag	12
2.2 Deelvragen.....	12
Deel 2: Literatuurstudie.....	15
Hoofdstuk 1: Het verdwijnen van effecten aan toonder.....	16
1.1 Algemeen: effecten aan toonder.....	16
1.2 Vennootschapsvormen met effecten aan toonder.....	17
1.3 Reglementering.....	20
1.3.1 Wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder.....	20
1.3.1.1 De beoogde effecten.....	21
1.3.1.2 Eerste fase	23
1.3.1.3 Tweede fase	26
1.3.1.4 Derde fase	27
1.3.2 Koninklijke Besluiten	29
Hoofdstuk 2: Anonimiteit.....	32
2.1 Algemeen.....	32
2.2 De anonimiteit van de aandeelhouder	33
2.2.1 De vennootschap	33
2.2.2 Derden	35
2.2.3 De bank als erkende rekeninghouder.....	36
2.2.4 Fiscus	37

Hoofdstuk 3: Fiscale implicaties 40

3.1	Inkomstenbelastingen.....	40
3.1.1	VVPR-regime	40
3.1.2	Belasten op grond van artikel 341 WIB	41
3.1.3	Bewijs van de KMO-definitie	42
3.1.4	Fiscale regularisatie.....	44
3.2	Successierechten.....	45
3.2.1	Anonimiteit.....	45
3.2.2	Bewijsproblematiek van artikel 60bis W. Succ.....	46
3.2.3	Fiscale regularisatie.....	48
3.3	Registratierechten	48
3.4	Leveringstaks	49

Hoofdstuk 4: Het omzettingsproces..... 50

4.1	Statutenwijziging	50
4.1.1	Is een statutenwijziging noodzakelijk?	50
4.1.2	Wie beslist er tot een statutenwijziging?	51
4.1.3	Sancties.....	52
4.2	De vrijwillige omzetting.....	53
4.2.1	Wie moet het initiatief nemen?	53
4.2.2	Omzettingstermijn	53
4.2.3	Formaliteiten	54
4.2.4	Kosten	55
4.2.5	Gevolgen bij niet of laattijdige vrijwillige omzetting	55
4.2.6	Gevolgen voor de werking van de algemene vergadering	58
4.3	Omzetting van rechtswege	61
4.4	Effecten op naam	62
4.5	Gedematerialiseerde effecten.....	63

Deel 3: Veldonderzoek 66

Hoofdstuk 1: Dematerialisatie 66

1.1	Algemeen: Wat moet de emittent ondernemen?.....	66
1.1.1	Tot 1 januari 2008	66

1.1.2	Vanaf 1 januari 2008	67
1.1.3	De periode tussen 1 januari 2014 en 1 januari 2015.....	69
1.1.4	Vanaf 1 januari 2015	70
1.1.5	Vanaf 1 januari 2016	70
1.2	Erkende rekeninghouders en vereffeningsinstellingen	71
1.3	Diensten en kostprijs van erkende rekeninghouders	73
1.3.1	Algemeen.....	74
1.3.1.1	Sluiten van het contract met de erkende rekeninghouder	74
1.3.1.2	Wisselwerking tussen de emittent en de erkende rekeninghouder.....	75
1.3.1.3	Wisselwerking tussen de emittent en de erkende rekeninghouder voor de verwerking van corporate events	77
1.3.1.4	Waardering van de effecten	77
1.3.2	KBC Bank.....	78
1.3.3	Deutsche Bank.....	85
1.3.4	Dexia Bank.....	90
1.4	Conclusie	93

Hoofdstuk 2: De keuze van omzetting .....

2.1	Gecontacteerde ondernemingen	95
2.2	Voka, VBO en Dmat Task Force.....	97
2.3	Voor- en nadelen van effecten op naam en gedematerialiseerde effecten.....	98

Deel 4: Conclusie	101
-------------------------	-----

Lijst van geraadpleegde werken

Lijst van tabellen

Bijlagen

Deel 1: Probleemstelling

Hoofdstuk 1: Praktijkprobleem

Tot en met 1 januari 2008 kon men nog effecten aan toonder uitgeven maar momenteel is dit niet meer het geval. Naast deze vorm van effecten zijn er ook nog effecten op naam in omloop en gedematerialiseerde effecten (Zie bijlage 1: Overzicht van de vormen van effecten). Door de wet van 14 december 2005, wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder¹, is het uitgeven en gebruiken van nieuwe effecten aan toonder echter verboden in België. Deze nieuwe wet is voornamelijk ingevoerd om misbruik tegen te gaan die veroorzaakt werd door de anonimiteit van de toondereffecten. Daarnaast heeft deze nieuwe wet ook aanleiding gegeven tot de modernisering van gedematerialiseerde effecten. Effecten op naam blijven gewoon verder bestaan naast de gedematerialiseerde effecten maar de reeds bestaande effecten aan toonder moeten omgezet worden in de andere twee vormen en dit uiterlijk tegen 31 december 2013. Wanneer de toondereffecten echter niet voor deze termijn zijn omgezet, worden deze van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten. Wanneer de statuten dit niet voorzien, worden ze omgezet in effecten op naam. De effecten, omgezet van rechtswege, waarvan men niet weet van wie ze zijn, worden vanaf 1 januari 2015 verkocht op een gereguleerde markt.

De effecten aan toonder waarop de wet van toepassing is, kunnen in drie groepen onderverdeeld worden. Een eerste soort betreft de aandelen, winstbewijzen, warrants, obligaties en certificaten uitgegeven door Belgische vennootschappen. De effecten van schulden van de openbare sector vormen een tweede groep. Een laatste categorie heeft betrekking tot alle andere effecten uitgegeven door een Belgische emittent die een financiële schuldvordering op deze laatste persoon belichaamt. Voor de toepassing van deze wet worden handelseffecten, obligaties aan toonder en effecten uit de derde categorie, die uitsluitend in het buitenland

---

¹ Wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder, B.S. 23 december 2005, erratum B.S. 6 februari 2006.

uitgegeven worden of beheerst worden door buitenlands recht, niet als een effect beschouwd.

Effecten aan toonder zijn erg populair omdat ze zonder probleem van eigenaar kunnen wisselen. Ze kunnen immers gewoon van hand tot hand doorgegeven worden zodat men bijvoorbeeld aan schenkingsrechten kan ontsnappen. Effecten aan toonder zijn lichamelijke roerende goederen waardoor ze het voorwerp kunnen uitmaken van een handgift. Een belangrijk voordeel van een handgift is dat er geen schenkingsrechten op verschuldigd zijn. Hierdoor kan men op een volkomen legale manier ontsnappen aan deze belasting. Dit voordeel verdwijnt nu door de wet van 14 december 2005 maar heeft eigenlijk niet zo een grote uitwerking vermits de schenkingsrechten ook verlaagd zijn. Vroeger kon de belasting op roerende goederen immers oplopen tot 80 %. Nu bedraagt de belasting 3 % voor een schenking in de rechte lijn en tussen echtgenoten en 7 % voor een schenking aan andere personen. Verder zijn aandelen aan toonder erg gewild omwille van hun anonimiteit, men kan als aandeelhouder immers volledig onbekend blijven.

De bestaande effecten aan toonder moeten omgezet worden in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten. Bij een effect op naam wordt de naam van de titularis van het effect ingeschreven in het register van de emittent. Bij overdracht moet dit in het aandeelhoudersregister van de onderneming genoteerd worden. Een gedematerialiseerd effect wordt echter vertegenwoordigd door een boeking op een rekening bij een erkende rekeninghouder. Een belangrijke vraag omtrent deze materie is wat nu de beste keuze van omzetting is. Een omzetting op naam is eenvoudig aangezien een statutenwijziging immers voldoende is en enkel een aandeelhoudersregister aangekocht en ingevuld dient te worden. Verder is deze omzetting ook goedkoop. Het enige nadeel is dat de anonimiteit wegvalt omdat de emittent alle aandeelhouders kent en deze aandeelhouders ook het recht hebben om het register in te kijken. Ook naar de fiscus toe valt de anonimiteit weg. Dematerialisatie is daarentegen duurder en ingewikkelder dan een omzetting op naam. Men moet immers een statutenwijziging doorvoeren en de omzetting publiceren in het Belgisch Staatsblad en in twee kranten. De dematerialisatie zelf kost ook geld. Een belangrijk voordeel is dan weer dat de anonimiteit naar de aandeelhouders toe behouden blijft.

Verder kan de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder er eventueel ook voor zorgen dat men terug voor de juiste reden kiest wat betreft een bepaalde vennootschapsvorm. Zo werd immers vroeger vaak geopteerd voor een Naamloze Vennootschap (NV) omdat dit één van de vennootschapsvormen is waar men effecten aan toonder kon uitgeven. Dit kon ook bij een Commanditaire Vennootschap op Aandelen (Comm. VA.), een Europese Vennootschap (SE) en een Commanditaire Vennootschap, enkel voor de obligaties (CV).

Iedereen moet voor zichzelf uitmaken in welk soort effecten, op naam of gedematerialiseerd, men zijn effecten aan toonder wil omzetten, wat de beste keuze is en wat het voordeligste is. Het doel van deze masterproef is dan ook om een beter inzicht te krijgen in de hele omzettingsprocedure en hoe ondernemingen omgaan met de afschaffing van de toondereffecten. In welke situatie is een omzetting op naam voordelig voor de onderneming en wanneer niet? Daarnaast vormt dematerialisatie ook een belangrijk onderdeel van de masterproef.

Hoofdstuk 2: Centrale onderzoeksvraag en deelvragen

2.1 Centrale onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag waarop deze eindverhandeling gebaseerd is, luidt als volgt:

“Hoe gaan ondernemingen om met de afschaffing van effecten aan toonder?”

Door de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder zijn ondernemingen genoodzaakt hun effecten aan toonder om te zetten. Men kan kiezen tussen een omzetting op naam of dematerialisatie. Het is de bedoeling in deze masterproef om na te gaan wat er precies achter de keuze van de onderneming schuilt en wat er allemaal dient te gebeuren wat betreft de omzetting. Waarom kiest een vennootschap voor effecten op naam en een andere voor dematerialisatie?

2.2 Deelvragen

Om de centrale onderzoeksvraag beter te kunnen beantwoorden, wordt deze onderzoeksvraag opgesplitst in de volgende deelvragen:

“Wat zijn de verschillende stappen in het afschaffingsproces van effecten aan toonder?”

De afschaffing van effecten aan toonder verloopt in een paar stappen. Ten eerste mogen deze effecten, overeenkomstig de wet van 14 december 2005, niet meer uitgegeven of afgeleverd worden. Een belangrijke vraag is wat er nu echter moet gebeuren met bestaande effecten aan toonder die men nog bezit? Deze effecten moeten voor 31 december 2013 omgezet worden. Indien deze effecten niet binnen de omzettingstermijn omgezet zijn, worden ze van rechtswege gedematerialiseerd.

Wanneer echter bijvoorbeeld de statuten geen uitgifte van gedematerialiseerde effecten voorzien, worden de effecten van rechtswege omgezet in effecten op naam. Tenslotte moeten de effecten aan toonder, waarvan de rechthebbende nog altijd ongekend is op 1 januari 2015, verkocht worden door de emittent op een gereguleerde markt. Bij de beantwoording van deze deelvraag is de wetgeving een belangrijk middel.

“Hoe verloopt het proces bij een omzetting op naam?”

Een omzetting op naam is vrij eenvoudig. Een statutenwijziging is immers voldoende en er dient enkel een aandelhoudersregister aangekocht en ingevuld te worden.

“Hoe verloopt het proces bij dematerialisatie?”

Aangezien de titel van deze masterproef: “Gedematerialiseerde effecten en het verdwijnen van aandelen aan toonder” is, is het belangrijk dat dematerialisatie extra aandacht krijgt. Daarom kan deze deelvraag nog verder opgesplitst worden in de volgende subdeelvragen:

“Wie biedt er zich allemaal aan op de markt van dematerialisatie?”

Dematerialisatie is een boeking op een rekening op naam van de houder bij een erkende rekeninghouder of vereffeninginstelling. Wie zijn die erkende rekeninghouders en vereffeninginstellingen? Met andere woorden, welke banken bieden de dienst van het dematerialiseren van effecten aan?

“Is er een verschil bij dematerialisatie tussen de verschillende erkende rekeninghouders?”

Om deze subdeelvraag te kunnen beantwoorden, is het noodzakelijk om verder onderzoek te doen. Hierbij is het noodzakelijk om contact op te nemen met een paar banken die zich ook bezig houden met dematerialisatie, hun kostprijs en diensten vergelijken en hun doel achterhalen. Het doel kan van winstgevende aard zijn maar kan eventueel ook eerder service-gericht zijn.

“Wat zijn de voor- en nadelen van effecten op naam en gedematerialiseerde effecten?”

De anonimiteit en eenvoudigheid is hier een belangrijke factor. In sommige gevallen is een omzetting op naam voordelig, in andere gevallen dan weer dematerialisatie.

Met behulp van een literatuurstudie en verder onderzoek zullen de deelvragen doorheen deze eindverhandeling beantwoord worden. Op het einde worden de conclusies met betrekking tot de centrale onderzoeksvraag en de bijbehorende deelvragen bondig toegelicht.

Deel 2: Literatuurstudie

Tot en met 1 januari 2008 kon men nog effecten aan toonder uitgeven en afleveren maar door de wet van 14 december 2005, wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder¹, is dit momenteel niet meer het geval. Naast deze effecten aan toonder zijn er ook effecten op naam en gedematerialiseerde effecten in omloop. De wet is voornamelijk ingevoerd om misbruik tegen te gaan die veroorzaakt werd door de anonimiteit van de effecten aan toonder. Verder heeft deze wet ook bijgedragen tot de modernisering van het effectenrecht. In het eerste hoofdstuk van dit tweede deel wordt de oorsprong van het verdwijnen van de effecten aan toonder grondig toegelicht. Daarnaast wordt er dieper ingegaan op de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder en de Koninklijke Besluiten (KB). De wet zorgt voor een geleidelijke afschaffing van de effecten aan toonder waardoor men het afschaffingsproces kan indelen in drie fasen. Het tweede hoofdstuk behandelt de anonimiteit. Eén van de belangrijkste factoren die aan de grond ligt van de afschaffing van effecten aan toonder is immers de anonimiteit die ermee gepaard gaat. In dit hoofdstuk wordt er gekeken of er iets verandert door de wet van 14 december 2005 wat betreft de anonimiteit van de aandeelhouder ten opzichte van de vennootschap, derden, de erkende rekeninghouder en de fiscus. Vervolgens brengt de afschaffing van de toondereffecten ook gevolgen met zich mee die doorstromen naar verschillende soorten belastingen die besproken worden in het derde hoofdstuk, namelijk de inkomstenbelastingen, successierechten, registratierechten en de leveringstaks. In het vierde hoofdstuk van dit deel komt het omzettingsproces aan bod.

---

¹ Wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder, B.S. 23 december 2005, erratum B.S. 6 februari 2006.

Hoofdstuk 1: Het verdwijnen van effecten aan toonder

1.1 Algemeen: effecten aan toonder

Effecten aan toonder zijn titels waarin het recht dat aan de houder van deze effecten werd toegekend, is geïncorporeerd en niet het recht zelf. Een toondereffect is een effect dat fysiek bestaat en waarop de naam van de houder niet voorkomt. De houder van het effect wordt geacht eigenaar te zijn en mag de eraan verbonden rechten uitoefenen.¹

De anonimiteit, dat het kenmerk vormt van effecten aan toonder, en de materiële aard van deze effecten openen in ruime mate de weg voor misbruiken. Een eerste reden voor de afschaffing van de effecten aan toonder kan men dan ook vinden in de anonimiteit die eraan verbonden is. Volgens de Memorie van Toelichting² kunnen de effecten aan toonder immers de financiële criminaliteit en de financiering van het terrorisme in de hand werken, meer bepaald in het witwassen van kapitaal en het terrorisme, in die mate dat de bij de OESO opgerichte financiële werkgroep tegen het witwassen van geld (GAFI) meermaals heeft gewezen op het gevaar dat voortkomt uit de effecten aan toonder en er sterk voor heeft gepleit dat de lidstaten maatregelen zouden nemen die de aanwending ervan ernstig beperken of de ermee verbonden anonimiteit afschaffen. Een eerste risico van de effecten aan toonder, volgens de GAFI, inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, is dat financiële activa verworven kunnen worden zonder dat de koper wordt geïdentificeerd. Een tweede risico is dat vennootschappen in het bezit kunnen zijn en worden gecontroleerd door belangen die niet geïdentificeerd kunnen worden. Dit heeft ook allemaal nefaste gevolgen voor de internationale samenwerking wat betreft de bestrijding van de georganiseerde misdaad in het algemeen. De financiële inlichtingendiensten en de autoriteiten die regelgevingen uitwerken, kunnen de informatie die nodig is voor hun onderzoeken en opsporingen op nationaal en internationaal vlak immers niet uitwisselen. In 2001 heeft TRANSCRIME een gelijkaardige studie gemaakt voor de

---

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

² M.v.T., *Parl. St. Kamer*, 2004-2005, nr. 1974/001.

Europese Commissie met als titel: "Transparence et blanchiment des capitaux". Uit deze studie bleek dat de vennootschapsstructuren die de uitgifte van effecten aan toonder mogelijk maken vaak werden gebruikt in het kader van witwasoperaties en dat het, gegeven dat de werkelijke rechthebbende niet kan worden geïdentificeerd, een aanzienlijk probleem vormt voor de bevoegde autoriteit die moet weten wie deze structuren daadwerkelijk bezit en controleert. Daarnaast kan de anonimiteit tevens leiden tot fiscale fraude. Daar de effecten aan toonder gemakkelijk van eigenaar kunnen wisselen zonder dat de overheid hiervan op de hoogte is, kunnen belastingen ontdoken worden. Een tweede reden dat aan de oorsprong ligt van de afschaffing van de effecten aan toonder is dat deze effecten weinig zijn aangepast aan de moderne vereisten inzake effecten. Er is namelijk een groot risico op diefstal of verlies en de vereisten inzake de bewaring van de effecten en de inning van de coupons is zwaar en duur. De fysieke handelingen die vereist zijn voor de eigendomsoverdracht van een effect aan toonder zijn evenmin te verwaarlozen, vooral bij grootschalige uitwisselingen.

1.2 Vennootschapsvormen met effecten aan toonder

Effecten aan toonder konden enkel uitgegeven worden in een Naamloze Vennootschap (NV), een Commanditaire Vennootschap op Aandelen (Comm. VA.), een Europese Vennootschap (SE) en een Commanditaire Vennootschap, enkel voor obligaties (CV). Het kwam regelmatig in de praktijk voor dat men juist om een NV koos, in plaats van bijvoorbeeld een BVBA, omdat men bij deze vennootschapsvorm effecten aan toonder kon uitgeven. Het anonieme karakter van deze effecten was dus vaak een doorslaggevende factor.

Door de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder kan men deze vorm van effecten niet meer uitgeven. In de praktijk stelt men nu vast dat ondernemingen minder opteren voor een NV maar meer voor bijvoorbeeld een BVBA. Het naamloze karakter van de effecten in een NV verdwijnt immers. Vroeger waren de NV's de grote vennootschappen die meestal ook meerdere aandeelhouders hadden. Deze aandeelhouders bleven naar de buitenwereld toe meestal onbekend. Maar kan een BVBA of een commanditaire

vennootschap op aandelen een alternatief vormen voor een NV na de afschaffing van de toondereffecten?

Een NV heeft strengere kapitaalvereisten dan een BVBA. Overeenkomstig artikelen 439 en 214 van het Wetboek van Vennootschappen (W. Venn.)¹ moet men in een NV namelijk 61 500 euro inbrengen, bij een BVBA is dit maar 18 550 euro. Krachtens artikel 256 W. Venn. kan men bij een BVBA, zoals bij een Comm. VA., streven naar een stabiel bestuur indien men ervoor kiest om de zaakvoerders statutair te benoemen. Deze zaakvoerders kunnen dan eigenlijk alleen maar afgezet worden indien de statuten worden gewijzigd. Voor deze statutenwijziging moeten de aanwezigen op de algemene vergadering ten minste de helft van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen en de wijziging is alleen dan aangenomen wanneer zij drie vierde van de stemmen heeft verkregen. Een nadeel van een BVBA wordt bepaald door artikel 249 W. Venn. Dit artikel stelt immers dat, onverminderd strengere bepalingen in de statuten, de aandelen van een vennoot, op straffe van nietigheid, niet worden overgedragen onder de levenden en niet overgaan wegens overlijden dan met instemming van ten minste de helft van de vennoten die ten minste drie vierde van het kapitaal bezitten, na aftrek van de rechten waarvan de overdracht is voorgesteld. Tenzij de statuten het anders bepalen, is deze instemming niet vereist indien de aandelen overgedragen worden of overgaan aan een vennoot, aan de echtgenoot van de overdrager of van de erflater, aan de bloedverwanten in de rechte opgaande of in de rechte nederdalende lijn of aan andere door de statuten toegelaten personen. In een NV daarentegen zijn de effecten vrij overdraagbaar. Ook na de afschaffing van de effecten aan toonder kan een NV een goede vennootschapsvorm blijven indien de vennootschap niet van een besloten karakter houdt.

Overeenkomstig artikel 657 W. Venn. zijn de bepalingen betreffende een NV ook van toepassing op de Comm. VA., behoudens indien er uitdrukkelijk van wordt afgeweken. Een Commanditaire Vennootschap op Aandelen is volgens artikel 654 e.v. W. Venn. een vennootschap die wordt aangegaan tussen één of meer hoofdelijk aansprakelijke vennoten, beherende vennoten genoemd, en één of meer stille vennoten die de hoedanigheid hebben van aandeelhouder en die slechts een bepaalde inbreng verbinden. Anders dan bij een NV zijn er bij deze

---

¹ Wetboek van Vennootschappen van 17 mei 1999, B.S. 6 augustus 1999.

vennootschapsvorm dus twee soorten vennoten. De beherende vennoten kunnen niet persoonlijk worden veroordeeld op grond van verbintenissen van de vennootschap zolang deze niet zelf is veroordeeld. De stille vennoten die voor de vennootschap tekenen, anders dan bij volmacht, of wiens naam in de naam van de vennootschap voorkomt, zijn ten aanzien van derden hoofdelijk aansprakelijk voor de verbintenissen van de vennootschap. Een ander verschil met een NV is dat het bestuur van de vennootschap niet toekomt aan een raad van bestuur maar aan één of meer zaakvoerders die tevens vennoot moeten zijn en door de statuten worden aangewezen. Krachtens artikel 659 W. Venn. worden de handelingen die de belangen van de vennootschap ten opzichte van derden betreffen of die de statuten wijzigen, door de algemene vergadering niet verricht noch bekrachtigd dan met instemming van de zaakvoerders, tenzij de statuten anders bepalen. In artikel 660 W. Venn. wordt bepaald dat, voor zover niets anders is bepaald, de vennootschap beëindigd wordt door de dood van de zaakvoerder. De statutaire zaakvoerder heeft, behoudens een afwijkende bepaling in de statuten, een vetorecht ingeval van een statutenwijziging en dient daarbij ook akkoord te gaan met zijn ontslag. Daardoor is deze zaakvoerder eigenlijk onafzetbaar. Overeenkomstig artikel 518 § 3 W. Venn. zijn de bestuurders van een NV daarentegen ad nutum afzetbaar. De afschaffing van de effecten aan toonder zal er waarschijnlijk niet voor zorgen dat een Comm. VA. een alternatief gaat worden voor een NV. In beide vennootschapsvormen kan men nu enkel nog effecten op naam of gedematerialiseerde effecten uitgeven. Effecten aan toonder mogen bij beide niet meer uitgegeven of afgeleverd worden. Een Comm. VA. werd vroeger vaak gekozen voor redenen wat betreft de opvolging in familiebedrijven. De effecten aan toonder konden gewoon van hand tot hand doorgegeven worden aan de volgende generatie. Daarnaast werd de stabiliteit van het bestuur ook beoogd. De algemene vergadering kan immers sommige beslissingen slechts nemen met instemming van de statutaire zaakvoerder(s). Door de afschaffing van de effecten aan toonder wordt dit eerste motief voor een Comm. VA. teniet gedaan en blijft enkel het tweede nog gelden.

1.3 Reglementering

De reglementering in verband met de afschaffing van de effecten aan toonder en de invoering van gedematerialiseerde effecten bestaat uit een wettekst, wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder, en vijf Koninklijke Besluiten die hieronder uitvoerig besproken worden.¹

1.3.1 Wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder

De wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder (verder 'de Wet' genoemd) regelt de afschaffing van de effecten aan toonder van Belgische oorsprong en de modernisering van de gedematerialiseerde effecten in België. Deze wet van 14 december 2005 zorgt voor een geleidelijke afschaffing van de effecten aan toonder (Zie bijlage 2: Tijdschema inzake de geleidelijke afschaffing van toondereffecten). Het afschaffingsproces kunnen we indelen in drie fasen. De structuur van de Wet bestaat uit vier hoofdstukken: Hoofdstuk I (art. 1 en 2) vermeldt enkele definities die belangrijk zijn voor het toepassingsgebied van de Wet. Hoofdstuk II (art. 3 tot 14) heeft betrekking op de bepalingen houdende de geleidelijke afschaffing van de effecten aan toonder. Hoofdstuk III en IV brengen wijzigingen aan in het Wetboek van Vennootschappen (art. 15 tot 32) en in andere wetten (art. 33 tot 36). Hoofdstuk V (art. 43) tenslotte regelt de inwerkingtreding van de verschillende artikelen.

---

¹ Task Force Dematerialisering, opgericht door Febelin, het Verbond van Belgische Ondernemingen, Euroclear NV, Euroclear Belgium, Euronext Brussels, de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat en de Nationale Bank van België.

1.3.1.1 De beoogde effecten

De beoogde effecten waarop de wet van toepassing is, worden vermeld in artikel 2 en kan men onderverdelen in drie categorieën¹: vennootschapseffecten, overheidseffecten en een restcategorie.

1) Vennootschapseffecten

Dit soort effecten betreft de aandelen, winstbewijzen, warrants, obligaties en certificaten uitgegeven door vennootschappen naar Belgisch recht overeenkomstig het Wetboek van Vennootschappen. Dit betreft alle vennootschapseffecten, per definitie enkel uitgegeven door Belgische vennootschappen, die vermeld worden in artikel 460 W. Venn. Ook effecten die in het buitenland worden uitgegeven door Belgische vennootschappen vallen onder de werkingsfeer van de Wet.

2) Overheidseffecten

De effecten van schulden van de openbare sector vormen de overheidseffecten. Deze effecten worden opgesomd in artikel 1 van de wet van 2 januari 1991 betreffende de markt van de effecten van de overheidsschuld en het monetair beleidsinstrumentarium² en kunnen de vorm aannemen van: op naam gestelde inschrijvingen op een grootboek van de schuld van de emittent, gedematerialiseerde effecten die uitsluitend op rekening zijn geboekt en individuele of verzameleffecten aan toonder voor zover zij uitsluitend in het buitenland worden uitgegeven of beheerst worden door een buitenlands recht. Het uitgiftebesluit of de leningsovereenkomst bepaalt de vorm of vormen van de effecten waarin de schuld is belichaamd. Indien het uitgiftebesluit of de leningsovereenkomst inzonderheid de

---

¹ Delboo, M., Herbosch, D. (2006). Afschaffing van de effecten aan toonder: overzicht en eerste analyse [elektronische versie]. *Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, nr. 310, 831-845.

² Art. 1, wet van 2 januari 1991 betreffende de markt van de effecten van de overheidsschuld en het monetair beleidsinstrumentarium, B.S. 25 januari 1991. Dit artikel werd vervangen door art. 35 van de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder; het nieuwe art. 1 zal in werking treden op het bij KB te bepalen datum (art. 43 wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder).

vorm voorziet van gedematerialiseerde effecten mogen de effecten van de lening slechts in die vorm op rekening geboekt worden en overschreven worden van rekening naar rekening.

3) Restcategorie

Deze categorie heeft betrekking op alle andere effecten uitgegeven door een emittent die onder Belgisch recht ressorteert en die een financiële schuldvordering op die emittent of op een derde belichamen, inclusief de effecten ter vertegenwoordiging van onverdeelde rechten in een instelling voor collectieve belegging naar Belgisch recht in contractuele vorm. De restcategorie betreft dus alle andere effecten die uitgegeven zijn door een Belgische emittent die een financiële schuldvordering op deze laatste persoon belichaamt. Deze categorie is zeer ruim en geldt voor kasbons, vastgoedcertificaten, thesaurie- en depositobewijzen, aandelen in gemeenschappelijke beleggingsfondsen en bepaalde rechten van deelneming. Een 'instelling voor collectieve belegging' slaat op alle instellingen voor collectieve belegging waarvan sprake is in de wet betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles.¹

Krachtens artikel 2 van de Wet worden volgende effecten uitgesloten: handelseffecten (wisselbrieven, orderbriefjes, warrants, cheques en dergelijke meer), obligaties aan toonder en effecten uit de derde categorie, die door Belgische vennootschappen uitsluitend in het buitenland uitgegeven worden of beheerst worden door buitenlands recht, tenzij voor de toepassing van artikel 4 van de Wet. De term 'uitsluitend in het buitenland uitgegeven' betekent dat de uitgifte op de primaire markt volledig in het buitenland wordt geplaatst. Artikel 2 definieert tevens het concept van 'emittent', namelijk de persoon of de instelling voor collectieve belegging zonder rechtspersoonlijkheid die de effecten heeft uitgegeven. Borgen of garantiestellers worden niet als emittent beschouwd. Daarnaast kunnen wel meerdere co-emittenten bestaan voor eenzelfde effect. 'Emittent' slaat op de instellingen voor collectieve belegging zonder rechtspersoonlijkheid. Het is de bedoeling dat de bepaling geldt voor de gemeenschappelijke beleggingsfondsen

---

¹ Wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles, B.S. 9 maart 2005, erratum B.S. 11 april 2008.

naar Belgisch recht maar ook voor iedere drager voor collectieve belegging dat geen rechtspersoon is, ongeacht of het onder Belgisch recht of onder buitenlands recht ressorteert. Deze ruime definitie is noodzakelijk voor de toepassing van artikel 4 van de Wet (verbod op levering van effecten in België) op effecten uitgegeven door zowel Belgische als buitenlandse instellingen.

1.3.1.2 Eerste fase

Vanaf 1 januari 2008 kan men enkel nog effecten op naam of gedematerialiseerde effecten uitgeven. Het uitgeven van nieuwe toondereffecten is krachtens artikel 3 van de Wet echter verboden. Daarnaast mogen bestaande effecten aan toonder niet meer fysiek afgeleverd worden en worden bepaalde effecten van rechtswege gedematerialiseerd.

1) Uitgifteverbod

Krachtens artikel 3 van de Wet kunnen vanaf 1 januari 2008 enkel nog effecten op naam en gedematerialiseerde effecten uitgegeven worden. Het uitgeven van nieuwe effecten aan toonder is echter verboden. Paragraaf 2 van dit artikel vermeldt dat de effecten uit de restcategorie (alle andere effecten, uitgegeven door een persoon die onder Belgisch recht ressorteert en die een financiële schuldvordering op de emittent belichaamt) die volgens § 1 in gedematerialiseerde vorm worden uitgegeven, worden vertegenwoordigd door een boeking op een rekening, op naam van de eigenaar of de houder, bij de emittent, een vereffeningsinstelling of bij een aangesloten lid, in de zin van het gecoördineerd Koninklijk Besluit nr. 62¹. Deze herhaling in de Wet is zeer nuttig omdat het van belang is voor de derde categorie van effecten die, wat betreft hun vorm, niet onder een bijzondere wetgeving vallen (met uitzondering van thesaurie- en depositobewijzen). De Wet creëert dus zo een nieuwe categorie van

---

¹ Koninklijk Besluit nr. 62 van 10 november 1967 betreffende de bewaargeving van vervangbare financiële instrumenten en de vereffening van transacties op deze instrumenten, gecoördineerd op 27 januari 2004, B.S. 23 februari 2004.

gedematerialiseerde effecten en stelt er het juridisch kader van vast. Emittenten naar Belgisch recht die effecten aan toonder uit de restcategorie hebben uitstaan, dienen tot en met 31 december 2007 de nodige regelingen te treffen voor de aanhouding van de totale omloop van de uitgifte van dergelijke effecten tenzij de emittent deze effecten zelf in bewaring neemt. Dit dient te gebeuren met één van de vereffeningsinstellingen gedefinieerd in artikel 1, 1° van het gecoördineerd Koninklijk Besluit nr. 62 of met één van de aangesloten leden zoals bedoeld in dit Koninklijk Besluit. Emittenten naar Belgisch recht die vanaf 1 januari 2008 soortgelijke effecten in gedematerialiseerde vorm willen uitgeven, moeten voor de uitgifte dezelfde regelingen treffen. Tenslotte dient nog opgemerkt te worden dat iedereen die het uitgifteverbod overtreedt op grond van artikel 14 van de Wet gestraft wordt met een geldboete van 200 tot 100 000 euro.

Dit uitgifteverbod geldt voor de vennootschapseffecten, de overheidseffecten en de effecten uit de restcategorie. De effecten aan toonder die niet onder het toepassingsgebied vallen, kunnen ook na 1 januari 2008 nog uitgegeven worden. Het gaat om de volgende effecten¹:

- handelseffecten: wisselbrieven, orderbriefjes, cheques,...;
- effecten behorende tot de restcategorie die uitsluitend in het buitenland worden uitgegeven.
- effecten behorende tot de restcategorie die beheerst worden door een buitenlands recht.
- obligaties aan toonder die uitsluitend in het buitenland worden uitgegeven.
- obligaties aan toonder die beheerst worden door een buitenlands recht.

Er dient wel opgemerkt te worden dat er, overeenkomstig artikel 4 van de Wet, wel nog altijd een afleveringsverbod (zie verder) in België geldt voor de obligaties aan toonder en de effecten van de restcategorie die uitsluitend in het buitenland worden uitgegeven en die beheerst worden door een buitenlands recht.

---

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

2) Afleveringsverbod

Krachtens artikel 4 van de Wet mogen bestaande aandelen aan toonder die ingeschreven zijn op een effectenrekening niet meer fysiek worden afgeleverd in België. Ook effecten uitgegeven in het buitenland, uitgegeven door een buitenlandse emittent of effecten beheerst door een buitenlands recht mogen niet meer afgeleverd worden. De levering van een individueel of verzameleffect aan een instelling met de bedoeling de immobilisering ervan te bewerkstelligen, valt echter niet onder deze toepassing. De door de Wet verboden aflevering kan gebeuren door Belgische instellingen, in België gevestigde buitenlandse instellingen en door buitenlandse instellingen die in ons land actief zijn via het vrij verkeer van diensten. Dit verbod geldt voor drie types van effecten. Ten eerste heeft het verbod op de feitelijke aflevering betrekking op de effecten aan toonder, als bepaald in artikel 2 van de Wet, die op 1 januari 2008 op een effectenrekening zijn ingeschreven. Ten tweede betreft het de effecten aan toonder die uitsluitend uitgegeven zijn in het buitenland of beheerst worden door een buitenlands recht. Tenslotte mogen ook de effecten aan toonder, uitgegeven door een buitenlandse emittent, niet feitelijk afgeleverd worden in België.

3) Dematerialisatie van rechtswege

Overeenkomstig artikel 5 en 6 van de Wet worden vanaf 1 januari 2008 sommige effecten aan toonder die op een effectenrekening zijn ingeschreven van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten. Vennootschapseffecten die verhandeld worden op een gereguleerde markt vormen een eerste onderdeel. Vennootschapseffecten die niet genoteerd zijn en op een effectenrekening staan ingeschreven, worden niet van rechtswege gedematerialiseerd. Voor deze effecten geldt een langere omzettingstermijn omdat de wetgever het niet realistisch vond dat alle niet-genoteerde vennootschappen hun statuten moeten aanpassen op korte termijn, namelijk vóór 1 januari 2008. Voor de omzetting in gedematerialiseerde effecten is namelijk een statutenwijziging vereist. Verder worden ook de effecten uit de tweede en derde categorie, die op een effectenrekening zijn ingeschreven, van rechtswege gedematerialiseerd (effecten van schulden van de openbare sector en alle andere effecten uitgegeven door een persoon die onder Belgisch recht

ressorteert en die een financiële schuldvordering op de emittent belichaamt). Als laatste betreft het ook de effecten aan toonder, indien er hierboven niet naar verwezen werd, van een instelling voor collectieve belegging naar Belgisch recht. Naarmate al deze effecten vanaf 1 januari 2008 op een effectenrekening ingeschreven worden, worden deze eveneens automatisch gedematerialiseerd. Voor de omzetting van rechtswege kan geen enkele kost ten laste worden gelegd van de rekeninghouder. Daarnaast vermeldt artikel 6 van de Wet bijzondere schikkingen voor genoteerde vennootschappen naar Belgisch recht. Wanneer de effecten van deze vennootschappen, alsook de instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht, toegelaten worden tot de verhandeling op een gereguleerde markt, moeten zij hun statuten of beheersreglement wijzigen vóór 31 december 2007 om zo de statuten of het reglement in overeenstemming te brengen met de Wet. Vervolgens moeten de betrokken vennootschappen en instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht vóór 31 december 2007 de nodige regelingen treffen met een vereffeningsinstelling of een erkende rekeninghouder. Als laatste moeten deze genoteerde vennootschappen en instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht zo snel mogelijk een kennisgeving publiceren met vermelding van de vereffeningsinstelling(en) of erkende rekeninghouder(s). Deze kennisgeving moet in het Belgisch Staatsblad worden gepubliceerd, in twee persorganen met nationale verspreiding waarvan één in het Nederlands en één in het Frans en op de website van de vennootschap of instelling voor collectieve belegging voor zover zij daarover beschikt.

1.3.1.3 Tweede fase

De tweede fase heeft betrekking op de periode tussen 1 januari 2008 en 31 december 2013. In deze periode moeten alle toonderstukken omgezet worden in effecten op naam of gedematerialiseerde effecten. Het betreft de effecten aan toonder die volgens de eerste fase nog niet automatisch gedematerialiseerd zijn. De effecten aan toonder die overeenkomstig artikel 5 van de Wet nog niet zijn omgezet en uitgegeven zijn voor 14 december 2005 (met uitzondering van de effecten uit de tweede categorie, de overheidseffecten, die aan toonder zijn en die op vervaldag komen voor 1 januari 2014) moeten krachtens artikel 7 van de Wet uiterlijk op 31 december 2013 omgezet worden naar keuze van de rechthebbende

in effecten op naam of gedematerialiseerde effecten. Dit dient echter wel te geschieden binnen de beperkingen van de bepalingen in de statuten en binnen het wettelijk en gereguleerd kader van de uitgifte. De emittent moet de omzetting op naam aanvragen en deze aanvraag is pas ontvankelijk als de effecten aan de emittent gegeven worden. De effecten moeten worden ingeschreven in de voorgeschreven registers en dit binnen vijf werkdagen te rekenen vanaf de aanvraag. De aanvraag moet vergezeld zijn van de materiële effecten zodat het mogelijk is om deze later te vernietigen. De omzetting in gedematerialiseerde effecten geschiedt door het inschrijven van de effecten op een effectenrekening. Deze omzetting dient aangevraagd te worden bij de vereffeninginstelling of bij de erkende rekeninghouder. De effecten die op 1 januari 2014 nog bestaan, worden krachtens artikel 9 van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten en door de emittent op zijn naam ingeschreven op een effectenrekening. Wanneer echter bijvoorbeeld de statuten geen uitgifte van gedematerialiseerde effecten voorzien, worden de effecten van rechtswege omgezet in effecten op naam. De omgezette effecten worden ingeschreven op naam van de emittent totdat de rechthebbende zich bekend heeft gemaakt en zo een inschrijving van de effecten op zijn naam krijgt. De emittent is hierdoor echter geen eigenaar. De kosten worden gedragen door de emittent. Dit artikel heeft eigenlijk tot doel te voorkomen dat er te veel effecten aan toonder blijven bestaan waarvan men de eigenaars niet kent.

1.3.1.4 Derde fase

In de derde en tevens laatste fase van de geleidelijke afschaffing van effecten aan toonder moeten de effecten aan toonder, genoteerd op een gereguleerde markt en waarvan de rechthebbende nog altijd ongekend is op 1 januari 2015, op grond van artikel 11 § 1 van de Wet verkocht worden door de emittent op een gereguleerde markt. De verkoop moet eerst bekend worden gemaakt in het Belgisch Staatsblad en in twee persorganen met nationale verspreiding waarvan één in het Nederlands en één in het Frans. De verkoop kan pas geschieden na één maand, te rekenen vanaf de bekendmaking en dit binnen een termijn van drie maanden, te rekenen vanaf de hierboven vermelde termijn van één maand. Vanaf 1 januari 2015 worden eveneens de niet op een gereguleerde markt

genoteerde effecten waarvan de rechthebbenden zich nog niet bekend gemaakt hebben, verkocht. Anders dan voor de genoteerde effecten geldt voor deze effecten geen termijn waarbinnen de verkoop moet gebeuren. Artikel 11 § 2 van de Wet vermeldt enkel dat de niet-genoteerde effecten door de emittent te koop aangeboden dienen te worden. Voor beide effecten, genoteerde en niet-genoteerde, mag de emittent de kosten aftrekken van de opbrengst verkregen uit de verkoop die hij heeft moeten dragen voor het houden en het beheren van de effecten die zijn ingeschreven op een effectenrekening op zijn naam met toepassing van artikel 9 en voor de omzetting van rechtswege van de door hem uitgegeven effecten. De opbrengsten die dan nog overschieten moeten gestort worden bij de Deposito- en Consignatiekas totdat de rechthebbende de teruggave ervan eist. Wanneer de eigenaar echter daarna komt opdagen en het geld opvraagt, is hij een boete verschuldigd. Deze boete is per jaar achterstand vanaf 31 december 2015 gelijk aan 10 % van het bedrag of tegenwaarde van de effecten die hij terugvraagt. Voor het berekenen van het bedrag van deze boete wordt elk begonnen jaar gezien als een volledig jaar. De effecten die op 30 november 2015 niet overeenkomstig artikel 11 verkocht zijn, worden door de emittent bij de Deposito- en Consignatiekas neergelegd. Overeenkomstig artikel 14 van de Wet kan het niet naleven van deze bepaling gesanctioneerd worden met een geldboete van 200 tot 100 000 euro. Artikel 11 is van belang opdat de emittenten niet gedwongen worden om zeer lang te werken met effecten waarvan de eigenaar onbekend blijft. Daarboven is het ook niet de bedoeling dat men de rechthebbende van zijn eigendom gaat beroven. De bedragen afkomstig van de verkoop worden immers neergelegd bij de Deposito- en Consignatiekas in afwachting dat de eigenaar zich bekend maakt.

1.3.2 Koninklijke Besluiten

Er zijn een vijftal Koninklijke Besluiten die belangrijk zijn voor de afschaffing van de effecten aan toonder en de modernisering van de gedematerialiseerde effecten.

1) KB 7 december 2007¹

Dit is het Koninklijk Besluit tot aanpassing van de fiscale wetgeving en de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België aan de bepalingen van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder. De wijzigingen die de wet van 14 december met zich meebrengt, hebben tot gevolg dat sommige fiscale bepalingen die van toepassing zijn op effecten aan toonder aangepast dienen te worden zodat die bepalingen ook van toepassing zijn op effecten aan toonder die in gedematerialiseerde effecten werden omgezet. Als eerste dienen er een aantal wijzigingen aangebracht te worden aan bepaalde artikelen van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen (WIB)². Daarnaast wordt ook artikel 11 § 1 van de wet van 22 mei 2001 betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen³ gewijzigd, teneinde gedematerialiseerde aandelen eveneens in aanmerking te nemen. Ook in artikel 121, § 1, 1° van het Wetboek diverse rechten en taksen⁴ worden de woorden 'op naam of aan toonder' geschrapt zodat die bepaling van toepassing is op alle effecten, ook gedematerialiseerde, zonder een onderscheid te maken. Tenslotte is het noodzakelijk dat artikel 4 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België⁵ wordt gewijzigd. Dit moet gebeuren teneinde het mogelijk te

---

¹ Koninklijk Besluit van 7 december 2007 tot aanpassing van de fiscale wetgeving en de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België aan de bepalingen van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder, B.S. 12 december 2007.

² Wetboek van de Inkomstenbelastingen van 12 juni 1992, B.S. 30 juli 1992.

³ Wet van 22 mei 2001 betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen, B.S. 9 juni 2001.

⁴ Wetboek diverse rechten en taksen van 3 maart 1927, B.S. 6 maart 1927.

⁵ Wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, B.S. 3 maart 1998.

maken dat aandelen aan toonder van de Nationale Bank van België omgezet kunnen worden vanaf 1 januari 2008 in gedematerialiseerde aandelen.

2) KB 26 april 2007¹

Dit is het Koninklijk Besluit tot toepassing van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder.

3) KB 3 december 2005²

Dit Koninklijk Besluit tot vaststelling van de vormvereisten van effecten aan toonder die tot de verhandeling op een Belgische gereguleerde markt worden toegelaten en tot opheffing van het Koninklijk Besluit van 22 december 1995 betreffende de opneming van financiële instrumenten in de eerste markt van een effectenbeurs moderniseert een aantal vereisten die gelden voor genoteerde toondereffecten.

4) KB 12 januari 2006³

Het Koninklijk Besluit betreffende de gedematerialiseerde vennootschapseffecten vermeldt wie er in aanmerking kan komen als erkende rekeninghouder en vereffeningsinstelling en de bijkomende verplichtingen.

---

¹ Koninklijk Besluit van 26 april 2007 tot toepassing van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder, B.S. 9 juli 2007.

² Koninklijk Besluit van 3 december 2005 tot vaststelling van de vormvereisten van effecten aan toonder die tot de verhandeling op een Belgische gereguleerde markt worden toegelaten en tot opheffing van het koninklijk besluit van 22 december 1995 betreffende de opneming van financiële instrumenten in de eerste markt van een effectenbeurs, B.S. 28 december 2005.

³ Koninklijk Besluit van 12 januari 2006 betreffende de gedematerialiseerde vennootschapseffecten, B.S. 3 februari 2006.

5) KB 23 mei 2006¹

Gelet op de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, inzonderheid op artikel 76, § 1, 1°, en § 3, vervangen bij de wet van 18 juli 1990 en gelet op het ontwerp van de officiële Duitse vertaling van het Koninklijk Besluit van 12 januari 2006 wordt er in het Koninklijk Besluit van 23 mei 2006 tot vaststelling van de officiële Duitse vertaling van het Koninklijk Besluit van 12 januari 2006 betreffende de gedematerialiseerde vennootschapseffecten de tekst in Duitse vertaling toegevoegd.

---

¹ Koninklijk Besluit van 23 mei 2006 tot vaststelling van de officiële Duitse vertaling van het koninklijk besluit van 12 januari 2006 betreffende gedematerialiseerde vennootschapseffecten, B.S. 11 augustus 2006.

Hoofdstuk 2: Anonimiteit

2.1 Algemeen

Een belangrijk kenmerk van effecten aan toonder is de anonimiteit die ermee gepaard gaat. Deze anonimiteit kan, zoals reeds eerder vermeld, misbruiken in de hand werken. Doordat de effecten aan toonder zonder probleem van eigenaar kunnen wisselen, kunnen ze namelijk zorgen voor financiële criminaliteit en het financieren van terrorisme.¹

Effecten aan toonder kunnen onderverdeeld worden in aandelen van een familiebedrijf en beleggingseffecten. Wat betreft de aandelen van een familiebedrijf houdt de anonimiteit in dat deze aandelen vaak niet worden opgenomen in de aangifte van de nalatenschap. De wetgever heeft echter al een paar dingen ondernomen om aandeelhouders te stimuleren hun effecten aan te geven. Een voorbeeld hiervan is dat op grond van artikel 60bis van het Wetboek van Successierechten (W. Succ.)² de schenking vrij van successierechten is als de schenker na de schenking nog drie jaar in leven blijft. Bij beleggingseffecten komt de anonimiteit dan weer tot uiting in een herbelegging van de niet in de inkomstenbelasting aangegeven inkomsten. De coupons worden vaak ook nog eens in het buitenland geïnd. Uiteraard worden deze aandelen ook dikwijls niet in de aangifte van de nalatenschap opgenomen. In het volgende hoofdstuk wordt deze materie grondig besproken.

Effecten aan toonder zijn dus erg geliefd omwille van hun anonimiteit. De wet van 14 december 2005 brengt hier echter verandering in. Toch zijn er een aantal mogelijkheden zodat de anonimiteit behouden kan blijven. Een eerste techniek is het uitwijken naar een land waar de uitgifte van effecten aan toonder wel nog mogelijk blijft. Een tweede mogelijkheid is het overdragen van de effecten aan een trust. Deze twee mogelijkheden hebben echter alleen maar betrekking op aandelen van familiebedrijven en niet op de beleggingseffecten. Aangezien deze technieken

---

¹ Wetsontwerp houdende de afschaffing van de effecten aan toonder van 1 augustus 2005, *Parl. St.* Kamer 2004-05, nr. 1974/001.

² Wetboek van Successierechten van 31 maart 1936, B.S. 7 april 1936.

voor het behouden van de anonimiteit in de praktijk nogal omslachtig zijn, niet zo vaak voorkomen en dit buiten de bedoeling van deze masterproef valt, wordt hier niet dieper op ingegaan.

2.2 De anonimiteit van de aandeelhouder

De houders van effecten aan toonder konden, vóór de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder, in grote mate genieten van de anonimiteit van deze effecten. Door de wet van 14 december 2005 verdwijnt echter dit voordeel en zijn ze genoodzaakt hun bestaande effecten aan toonder om te zetten in effecten op naam of gedematerialiseerde effecten. Een belangrijke vraag omtrent deze omzetting is of dat de anonimiteit ook (deels) behouden kan blijven bij deze andere vormen van effecten. Met de verdwijning van de toondereffecten zal de identiteit van de aandeelhouder ten opzichte van de vennootschap, derden, de erkende rekeninghouder en de fiscus (deels) openvallen.

2.2.1 De vennootschap

In principe kan de identiteit van de aandeelhouders van effecten aan toonder volledig onbekend blijven bij de vennootschap. Door de verplichte omzetting van deze effecten vóór 31 december 2013 kan de vennootschap bepaalde aandeelhouders wel kennen. Namelijk bij een omzetting naar effecten op naam worden de effecten op naam ingeschreven op naam van de houder in het register van de vennootschap. Bij een omzetting naar gedematerialiseerde effecten daarentegen kan de anonimiteit wel (deels) behouden blijven ten aanzien van de vennootschap.

1) Aandelen aan toonder

De identiteit van aandeelhouders met aandelen aan toonder, die gedrukt en afgeleverd zijn, kan niet met zekerheid achterhaald worden door de vennootschap. De anonimiteit van de aandeelhouders blijft immers behouden doordat de

vennootschap niet op de hoogte gesteld moet worden van overdrachten daar de overdracht van toondereffecten geschiedt door de enkele overgave van het effect en er geen verdere materiële voorwaarden aan verbonden zijn. De vennootschap kan de identiteit van haar aandeelhouders wel kennen via statutaire of conventionele overdrachtsbepalingen waarbij de vennootschap zelf via haar organen een rol kan spelen.

2) Aandelen op naam

Wat de aandelen op naam betreft, wordt de anonimiteit teniet gedaan. De vennootschap kent immers de identiteit van haar aandeelhouders. Overeenkomstig de artikelen 133 en 463 W. Venn., respectievelijk voor een BVBA en een NV, wordt er een register van aandelen bijgehouden in de zetel van de vennootschap. De aandeelhouders kunnen inzage nemen van het register alsook iedere belanghebbende derde.

3) Gedematerialiseerde effecten

In geval van gedematerialiseerde effecten is de identiteit van de houder van de effecten deels gekend. De identiteit van de houder is namelijk gekend bij de erkende rekeninghouder of vereffeninginstelling bij wie de effecten staan ingeschreven maar niet noodzakelijk bij de emittent. De gedematerialiseerde effecten van een vennootschap kunnen immers ingeschreven worden in het aandelenregister op naam van de erkende rekeninghouder of vereffeninginstelling en niet op naam van de uiteindelijke houder van het effect. Uit het voorgaande blijkt dus dat de vennootschap niet noodzakelijk op de hoogte is van wie nu de juiste alle aandeelhouders zijn. Waarschijnlijk zal zij wel een zicht hebben gehad op de verschillende aandeelhouders wanneer de aandelen uitgegeven werden of bij de materiële afgifte van de effecten aan toonder aan de inschrijvers ervan. Daarnaast kan de vennootschap ook een beter zicht hebben op het aandeelhouderschap wanneer aandelen op naam in gedematerialiseerde aandelen worden omgezet of wanneer bijvoorbeeld een bestuurder informatie bezit over de aandeelhouders.

2.2.2 Derden

Effecten op naam en gedematerialiseerde effecten moeten ingeschreven worden in een register van effecten op naam bij de emittent. Dit register vermeldt de naam van de houders van de effecten op naam maar niet de houders van de gedematerialiseerde effecten. Overeenkomstig artikel 468, vierde lid en artikel 475ter W. Venn. is bij deze laatste vorm van effecten immers alleen maar de erkende rekeninghouder of vereffeningsinstelling gekend bij de emittent. De identiteit van de houders van gedematerialiseerde effecten kan in principe onbekend blijven voor de emittent waardoor deze effecten een grotere waarborg bieden op anonimiteit dan bij effecten op naam. Deze anonimiteit is echter niet absoluut. Zo kan bijvoorbeeld de fiscus (zie verder) in bepaalde omstandigheden inzage krijgen in het register of geldt er een spontane informatieverplichting ten aanzien van de ontvanger.

Een vraag met betrekking tot de anonimiteit is of een overdracht van effecten door verkoop of schenking achterhaald kan worden door derden. Een overdracht ten bezwarende titel, bijvoorbeeld een verkoop, komt tot stand door loutere wilsovereenstemming tussen de twee partijen. Voor de overdracht ten kosteloze titel, bijvoorbeeld een schenking, is in principe een authentieke akte vereist, behalve bij een schenking door handgift, een onrechtstreekse schenking of een buitenlandse notariële schenking. Overeenkomstig artikel 19, 1° van het Wetboek der Registratierechten (W. Reg.)¹ dient, ingeval een schenking verricht is door middel van een Belgische notariële akte, deze akte geregistreerd te worden. De fiscus wordt op deze manier op de hoogte gebracht van de overdracht van de effecten, andere derden daarentegen niet. Deze andere derden kunnen ook niet zonder meer inlichtingen opvragen bij het registratiekantoor. Krachtens artikel 236 W. Reg. mogen de ontvangers der registratie slechts afschriften of uittreksels afleveren aan derden op bevel van de vrederechter op verzoek van derden die een rechtmatig belang kunnen aantonen. Artikel 236bis W. Reg. vermeldt dat zij worden verplicht tot de meest volstreekte geheimhouding ten aanzien van alle zaken waarvan zij wegens de uitvoering van hun opdracht kennis hebben. Een overdracht van effecten op naam geschiedt door een inschrijving in het register van de effecten op naam. Een overdracht van gedematerialiseerde effecten gebeurt door

---

¹ Wetboek der Registratie-, hypotheek- en griffierechten van 30 november 1939, B.S. 1 december 1939.

een overschrijving van een rekening op een andere rekening. Overeenkomstig artikel 475ter, tweede lid W. Venn. moeten deze op elk ogenblik in omloop zijnde gedematerialiseerde effecten worden ingeschreven in het register van de effecten op naam. De vraag is nu of derden inzage kunnen nemen in het effectenregister. Het Wetboek van Vennootschappen maakt een onderscheid in regeling wat betreft een NV of een BVBA. In een NV kunnen op grond van artikel 463 W. Venn. enkel de houders van de effecten op naam inzage nemen van het register dat op hun effecten betrekking heeft. Verder kan men ook aanvaarden dat de bestuurders, commissaris(sen) en vereffenaar(s) het register kunnen inkijken alhoewel de wet dit niet uitdrukkelijk bepaalt. De opdrachten, door de wet toegewezen aan hen, vereisen dit immers. Andere derden, waaronder ook de fiscus, mogen het register echter niet inkijken.¹ Artikel 233 W. Venn. vermeldt echter dat in een BVBA, naast de houders van aandelen of obligaties, ook elke belanghebbende derde inzage kan nemen van het register van aandelen. Wat betreft het inzagerecht van de fiscus zijn naast het Wetboek van Vennootschappen ook het Wetboek van de Inkomstenbelastingen (zie art. 315, 316, 317, 322 en 323) en het Wetboek van Successierechten (zie art. 96) van belang. De fiscus kan op grond van deze bepalingen wel inzage verkrijgen in het register van de effecten (zie verder). Met betrekking tot gedematerialiseerde effecten krijgen derden geen inzage in de overschrijvingen van een rekening op een andere rekening. De banken mogen immers geen inlichtingen verschaffen over hun klanten aan derden omwille van hun discretieplicht. Ten aanzien van de fiscus wordt in sommige gevallen wel een uitzondering gemaakt, namelijk op grond van voormelde artikelen uit het Wetboek van de Inkomstenbelastingen en Successierechten.

2.2.3 De bank als erkende rekeninghouder

De bank als erkend rekeninghouder is op de hoogte van de identiteit van de houders van gedematerialiseerde effecten. In geval van gedematerialiseerde effecten is het ook noodzakelijk dat men een 'top van de piramide' aanduidt. Deze instelling vervult een centraliserende rol en moet de controle waarborgen over de totale omloop van gedematerialiseerde effecten. Dit orgaan wordt de

---

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). Toonderstukken afgeschaf! Uw 70 antwoorden. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

vereffeningsinstelling genoemd omdat het instaat voor de bewaring van de effecten (elektronisch) en de vereffening van de transacties. Voor genoteerde effecten kunnen enkel Euroclear Belgium/CIK of de Nationale Bank van België dienen als vereffeninginstelling. Wat betreft de niet-genoteerde effecten kan men een erkende rekeninghouder aanstellen als vereffeningorgaan die dan fungeert als hoofdrekeninghouder. De hoofdrekeninghouder en de verschillende banken bij wie de aandeelhouders hun gedematerialiseerde effecten op een effectenrekening hebben staan, wisselen onderling de nodige informatie uit. Het is echter niet noodzakelijk dat de identiteit van de houders van de effecten wordt meegedeeld aan de hoofdrekeninghouder maar dat deze hoofdrekeninghouder van niet-genoteerde effecten enkel op de hoogte is van de identiteit van die eigenaars/houders die op haar effectenrekeningen, als erkende rekeninghouder, hun gedematerialiseerde effecten hebben staan.

2.2.4 Fiscus

Doordat men vroeger vaak ging beleggen in effecten aan toonder met niet in de inkomstenbelastingen aangegeven inkomsten of omdat men deze effecten aan toonder niet opnam in de aangifte van nalatenschap kon de fiscus geen duidelijk zicht krijgen op de aandeelhouders. Bij aandelen op naam is de identiteit van de houders gekend bij de fiscus, bij gedematerialiseerde effecten daarentegen alleen maar in bepaalde omstandigheden.

1) Aandelen aan toonder

Eén van de belangrijkste oorzaken inzake de afschaffing van de effecten aan toonder is dat ze konden zorgen voor financiële criminaliteit en het financieren van terrorisme.¹ De aantrekkingskracht van de anonimiteit van de effecten aan toonder heeft zich vooral duidelijk gemaakt wat betreft de inkomstenbelastingen en de successierechten. Inzake inkomstenbelastingen kwam het misbruik van de anonimiteit van de toondereffecten vaak tot uiting in het beleggen van de niet in de inkomstenbelastingen aangegeven inkomsten in effecten aan toonder. Daarnaast

---

¹ M.v.T., *Parl. St.* Kamer, 2004-2005, nr. 1974/001.

werden de coupons vaak ook nog eens in het buitenland geïnd en niet aangegeven in België. Wat betreft de successierechten werden de effecten aan toonder vaak niet opgenomen in de aangifte van nalatenschap zodat erfgenamen konden ontsnappen aan de successierechten. De identiteit van de aandeelhouders van effecten aan toonder kan dus onbekend blijven bij de fiscus.

2) Aandelen op naam

Wat betreft de aandelen op naam is de identiteit van de aandeelhouders gekend bij de fiscus. Deze weet dus van iedere aandeelhouder hoeveel aandelen hij in zijn bezit heeft van een bepaalde vennootschap. Inzake de inkomstenbelastingen, op grond van de artikelen 315 en 316 WIB, is een vennootschap verplicht om de fiscus een aantal inlichtingen te verschaffen indien deze daarom vraagt zodat de fiscus de fiscale toestand van de vennootschap kan controleren. De verplichting tot voorlegging van alle boeken en bescheiden bestaat voor de vennootschap in het voorleggen van de aandelenregisters en de presentielijsten van de algemene vergaderingen. De fiscus kan dus met andere woorden het aandeelhoudersregister inzien ingeval van aandelen op naam zodat de anonimiteit van de aandeelhouders verdwijnt ten aanzien van de fiscus. Overeenkomstig de artikelen 322 en 323 WIB mag de administratie welbepaalde of niet nader bepaalde belastingplichtigen om informatie vragen die zij nodig acht om een juiste belasting te kunnen heffen. Krachtens deze artikelen kan de fiscus dus de vennootschap vragen tot inzage van het aandeelhoudersregister wanneer zij de fiscale toestand van één van de aandeelhouders wil kennen. Het dient echter wel opgemerkt te worden dat er bepaalde voorwaarden zijn opgelegd om beroep te mogen doen op deze artikelen. Wat betreft de successierechten zijn de artikelen 96 en 100 W. Succ. van belang. De vennootschap is verplicht om de fiscus, wanneer deze dit nodig acht, alle nodige informatie te bezorgen zodat hij de juiste heffing van successierechten kan verzekeren. Daarnaast is de vennootschap verplicht om bij het overlijden van één van de aandeelhouders aan de fiscus mee te delen van hoeveel aandelen op naam de aandeelhouder eigenaar was op het moment van zijn overlijden.

3) Gedematerialiseerde effecten

Inzake gedematerialiseerde effecten, wat de inkomstenbelastingen betreft, kan de vereffeninginstelling of de erkende rekeninghouder zich krachtens artikel 318 WIB beroepen op het bankgeheim. De fiscus kan namelijk niet zomaar inlichtingen vragen aan een bank met het oog op het belasten van de cliënt. Dit bankgeheim is echter niet absoluut. De fiscus kan immers in een bezwaarprocedure het bankgeheim ten aanzien van de belastingplichtige opheffen en de bank om alle noodzakelijke inlichtingen verzoeken. Wat betreft de successierechten kan men het bankgeheim niet inroepen. De spontane informatieverplichting, op grond van de artikelen 96 e.v. W. Succ., geldt ook voor de vereffeninginstellingen of de erkende rekeninghouders wat betreft de gedematerialiseerde effecten. De vereffeninginstelling of de erkende rekeninghouder moet bij het overlijden van de eigenaar van de gedematerialiseerde effecten de ontvanger van de successierechten op de hoogte stellen van diens eigendomsrecht op deze aandelen.

Op het vlak van successierechten lijken de aandelen op naam en de gedematerialiseerde aandelen op elkaar. Er zijn echter twee kleine verschillen. Ten eerste kan de fiscus bij aandelen op naam onmiddellijk zicht krijgen op het aandeelhouderschap terwijl de fiscus bij gedematerialiseerde effecten dit enkel kan bij een bezwaarprocedure of bij het overlijden van één van de aandeelhouders. Daarnaast is ook de toepasbaarheid van artikel 108 W. Succ. voor beide aandelen verschillend. Dit artikel houdt in dat wanneer de fiscus een bewijs van eigendom van iets vindt ten aanzien van de overledene, hij er vanuit mag gaan dat de overledene eigenaar was van die goederen. Verder mag de fiscus op basis van dit artikel er ook vanuit gaan dat wanneer de goederen niet in de aangifte van de nalatenschap voorkomen, de erfgenamen de goederen niet hebben aangegeven. Op dit artikel berust echter een beperking. Dit vermoeden mag namelijk alleen maar worden ingeroepen voor zover de akte van eigendom niet reeds sinds meer dan drie jaar voor het overlijden bestaat, dit ten aanzien van de roerende goederen overeenkomstig artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek¹.

---

¹ Burgerlijk Wetboek (Wet van 21 maart 1804, B.S. 3 september 1807), Wet van 30 december 1961 tot invoering van de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek, B.S. 18 mei 1962.

Hoofdstuk 3: Fiscale implicaties

Door de afschaffing van de effecten aan toonder kan de overheid een beter zicht krijgen op het vermogen van de burgers. Dit is belangrijk met het oog op het heffen van belastingen. De afschaffing van effecten aan toonder brengt namelijk gevolgen met zich mee die doorstromen naar verschillende soorten belastingen, namelijk de inkomstenbelastingen, successierechten, registratierechten en de leveringstaks.¹ Daarnaast kan men door de Wet ook een duidelijker beeld krijgen over de in het verleden niet aangegeven inkomsten, met betrekking tot de inkomstenbelastingen, en wat men erfrechtelijk verkrijgt, wat de successierechten betreft. De omzetting kan immers mogelijk aanleiding geven tot het opeisen van ontdoken belastingen en van de boeten en interesten die daarmee gepaard gaan.

3.1 Inkomstenbelastingen

De afschaffing van de effecten aan toonder brengt gevolgen met zich mee voor de inkomstenbelastingen. Een eerste gevolg heeft betrekking op de zogenaamde VVPR-aandelen. Daarnaast biedt artikel 341 WIB de fiscale administratie de mogelijkheid een belastingplichtige te belasten wanneer het aangegeven inkomen ontoereikend is om het uitgavenpatroon, bezit en dergelijke te verantwoorden. Tenslotte is er nog de bewijsproblematiek omtrent de KMO-definitie. Fiscale regularisatie kan een oplossing bieden om te ontsnappen aan de opeising van ontdoken belastingen en van de boeten en interesten.

3.1.1 VVPR-regime

Onder bepaalde voorwaarden komen uitgekeerde dividenden op aandelen in aanmerking voor een verlaging van de roerende voorheffing van 25 % naar 15 %. Op grond van artikel 269, derde lid, a) en b) WIB is een vereiste om te genieten

---

¹ Derycke, H. (2006). De afschaffing van effecten aan toonder: enkele fiscale aspecten [elektronische versie]. *Tijdschrift Estate Planning*, 2006/3.

van deze verlaagde voorheffing dat de aandelen na 1 januari 1994 uitgegeven zijn door het openbaar aantrekken van spaargelden of vanaf hun uitgifte het voorwerp hebben uitgemaakt van een inschrijving op naam bij de uitgever of in open bewaargeving gegeven zijn. Deze zogenaamde VVPR-aandelen (Verlaagde Voorheffing – Précompte Réduit) moeten, indien zij niet publiek zijn en aan toonder luiden, vanaf hun uitgifte op ononderbroken wijze in België in open bewaargeving (effectendepot) gegeven zijn. Door de afschaffing van de effecten aan toonder bestaat er dus een probleem voor de laatste categorie aandelen. De omzetting van aandelen aan toonder die vanaf hun uitgifte in effectendepot werden gegeven naar aandelen op naam leidt namelijk volgens de fiscale administratie tot het verlies van het voordeel van de verlaagde voorheffing. Een tweede aspect waaromtrent enige verduidelijking nodig is, is of gedematerialiseerde aandelen in aanmerking komen voor het VVPR-regime. Krachtens artikel 269, derde lid, b) WIB moeten aandelen vanaf hun uitgifte het voorwerp uitmaken van een inschrijving op naam. Dit kan voor verwarring zorgen omwille van het feit dat gedematerialiseerde effecten nu ook onder deze toepassing vallen. Dit artikel vereist niet dat de aandelen ingeschreven zijn op naam van de aandeelhouder zelf zodat, op basis van een letterlijke lezing van de wet, ook gedematerialiseerde aandelen kunnen genieten van het verlaagde tarief.¹

3.1.2 Belasten op grond van artikel 341 WIB

Artikel 341 WIB biedt de fiscale administratie de mogelijkheid een belastingplichtige te belasten wanneer het aangegeven inkomen ontoereikend is om het uitgavenpatroon, bezit en dergelijke te verantwoorden. Wanneer de fiscus plots kennisneemt van het bezit van een aantal effecten kunnen deze beschouwd worden als een aanwijzing dat er in het verleden meer inkomsten werden verkregen dan aangegeven, inkomsten waarmee effecten aan toonder werden aangekocht. De fiscus mag dan, behoudens tegenbewijs, de raming van de belastbare grondslag doen volgens tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt

---

¹ De Bruyne, P. "De fiscale aspecten van de wijzigingen in het vennootschapsrecht (Wetten van 7 april 1995 en 13 april 1995)", in Byttebier, K., Feltkamp, R., François, A. (1995). De gewijzigde vennootschapswet 1995, Diegem, Kluwer, 602, in De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

dan uit de aangegeven inkomsten. De belastingplichtige mag echter aantonen dat de hogere graad van gegoedheid het gevolg is van een niet-belastbare handeling door het leveren van een tegenbewijs. De belastingplichtige kan namelijk aantonen dat hij de effecten bijvoorbeeld had aangekocht met inkomsten waarvoor de aanslagtermijn reeds verstreken is.¹ Overeenkomstig artikel 354 tweede lid WIB mag deze termijn maximaal vijf jaar bedragen, te rekenen vanaf 1 januari van het aanslagjaar. De aanslag op grond van tekenen en indiciën kan dan zo afgeweerd worden op grond van de geldende verjaringstermijnen. Door de wettelijk voorgeschreven omzetting van toondereffecten kan de fiscale administratie nu de 'hogere graad van gegoedheid' afleiden uit het feit dat de belastingplichtige deze effecten aantoonbaar houdt. Dus de verplichte omvorming van toondereffecten leidt tot het risico op indiciaire taxatie. Om dit risico te vermijden kan men echter wachten met het omzetten van de effecten aan toonder tot wanneer de maximale aanslagtermijn van vijf jaar vanaf 1 januari van het aanslagjaar op de inkomsten, waarmee deze effecten aan toonder werden gekocht, verstreken is. Het risico op een aanslag op grond van tekenen en indiciën kan zelfs volledig verdwijnen wanneer men kiest voor een fiscale regularisatie (zie verder). Daarnaast kan men misschien beter opteren voor het omzetten van toondereffecten in gedematerialiseerde effecten. De titularis van het gedematerialiseerd effect kan namelijk profiteren van het voordeel van anonimiteit dat dematerialisatie met zich teweeg brengt. Artikel 318 WIB zorgt er immers voor dat de toepassing van het bankgeheim van de financiële instelling ook ten aanzien van de fiscale administratie geldt. Gedematerialiseerde effecten hebben minder kans op het risico van indiciaire taxatie omdat ze een grotere discretie bevatten.

3.1.3 Bewijs van de KMO-definitie

Het Wetboek van de Inkomstenbelastingen voorziet voor kleinere vennootschappen (op grond van artikel 215 WIB zijn dit vennootschappen waarvan het belastbare inkomen niet meer bedraagt dan 322 500 euro) verlaagde opklimmende tarieven in de vennootschapsbelasting. Er moet echter wel aan een aantal voorwaarden voldaan worden. Zo is het verlaagde tarief niet van toepassing "[...] op

---

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

vennootschappen waarvan de aandelen die het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen voor ten minste de helft in het bezit zijn van één of meerdere andere vennootschappen [...]”. Aangezien dit verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting een uitzondering vormt (het tarief in de vennootschapsbelasting bedraagt in de regel 33,99 %) rust de bewijslast dat een vennootschap in aanmerking komt voor de verlaagde tarieven bij de vennootschap zelf. Om het tegendeel te bewijzen van de voorgaande voorwaarde, namelijk dat niet ten minste de helft van de aandelen in handen is van één of meer andere vennootschappen, moet het bestuur (volledige) kennis hebben van de aandeelhoudersstructuur. Indien het kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigd wordt door aandelen aan toonder is dat niet eenvoudig of vaak zelfs onmogelijk in de praktijk. De minister van financiën heeft vroeger dan ook begrip getoond voor deze situatie en eist geen absoluut negatief bewijs.¹ Indien de aandelen aan toonder worden omgezet in aandelen op naam, als gevolg van de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder, zal de bewijslast geen probleem meer opleveren. Bij een omzetting in gedematerialiseerde effecten kan het probleem echter nog steeds blijven bestaan. De vennootschap heeft immers enkel kennis van de erkende rekeninghouder(s) of de vereffeningsinstelling bij wie de uiteindelijke aandeelhouders hun gedematerialiseerde effecten aanhouden. De bewijsproblematiek zal dus ook na 2013 blijven spelen, behoudens dat de erkende rekeninghouder bijvoorbeeld een attest aflevert met daarin het aantal aangehouden aandelen en de identiteit van de aandeelhouder. In de rechtsleer werd er voor gepleit om het voordeel van het verlaagd opklimmend tarief in de vennootschapsbelasting te verbinden aan de KMO-definitie van het Wetboek van Vennootschappen, met name artikel 15 W. Venn.²

---

¹ Hinnekens, P., Hellemans, F., Van Gils, M. (2006). Fiscale implicaties afschaffing effecten aan toonder. *Algemeen Fiscaal Tijdschrift*, september, 21-22.

² Hinnekens, P., Hellemans, F., Van Gils, M. (2006). Fiscale implicaties afschaffing effecten aan toonder. *Algemeen Fiscaal Tijdschrift*, september, 22 met verdere verwijzing naar Baeten, J. (2006). "Fiscalité directe des PME: survol historique et bilan provisoire", *Revue générale de fiscalité*, 3, nr.30.

3.1.4 Fiscale regularisatie

Door de programmawet van 27 december 2005¹ treedt er een nieuw systeem van fiscale regularisatie in werking met ongeveer dezelfde doelstelling als de Eenmalige Bevrijdende Aangifte² (EBA).

Overeenkomstig artikel 121 van deze programmawet geschiedt een regularisatieaangifte van sommen, waarden en inkomsten met het oog op het bekomen van een regularisatie-attest mits het normaal verschuldigde belastingtarief wordt betaald, bij de Federale Overheidsdienst Financiën. Deze nieuwe regularisatieaangifte, ingegaan op 1 januari 2006, is niet beperkt in tijd en heeft een zeer ruim toepassingsgebied, zowel betreffende de belastingplichtigen (ook vennootschappen) alsook in belastingen.³ Iedere persoon kan maar slechts één keer gebruik maken van de regularisatie. Verder moet er niet langer aangetoond worden dat beleggingen op persoonlijke naam aangehouden worden op een buitenlandse rekening. Als er met gegevens die voldoende bewijskrachtig zijn, kan aangetoond worden welke fout de belastingplichtige heeft begaan, is er regularisatie mogelijk. Overeenkomstig artikel 122 van de programmawet geschiedt deze regularisatie dan wel tegen het normale belastingtarief verhoogd met, vanaf 1 januari 2007, tien procentpunten in geval van andere dan beroepsinkomsten of BTW-regularisatie. Wanneer de belastingplichtige heeft betaald, krijgt hij een fiscale en strafrechtelijke immuniteit met betrekking tot die overtredingen en dit binnen de beperkingen van de artikelen 123 en 127 van de programmawet. De fiscale regularisatie wordt verricht via een 'Contactpunt regularisaties'⁴ dat belast is met het ontvangen van de regularisatieaangiften. Dit aangifteformulier kan men vinden op www.ruling.be.

---

¹ Programmawet van 27 december 2005, B.S. 30 december 2005.

² Wet van 31 december 2003 houdende invoering van eenmalige bevrijdende aangifte, B.S. 6 januari 2004.

³ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

⁴ Koninklijk Besluit van 8 maart 2006 houdende oprichting van het "Contactpunt regularisaties" bij de Federale Overheidsdienst Financiën, B.S. 15 maart 2006.

3.2 Successierechten

De gevolgen van de wet van 14 december 2005 inzake successierechten vinden vooral hun uitwerking in de anonimiteit van deze effecten aan toonder. Verder is er ook de bewijsproblematiek van artikel 60bis W. Succ.

3.2.1 Anonimiteit

Effecten aan toonder worden vaak misbruikt om te ontsnappen aan successierechten. Deze effecten zijn namelijk erg populair omdat ze zonder probleem van eigenaar kunnen wisselen zonder enige kost. Ze kunnen immers gewoon van hand tot hand doorgegeven worden zodat men ook aan schenkingsrechten kan ontsnappen. Hierdoor kunnen ondernemingen dus op een volkomen legale manier ontsnappen aan de belasting. Dit voordeel verdwijnt nu door de wet van 14 december 2005 maar heeft eigenlijk niet zo een grote uitwerking vermits de schenkingsrechten ook verlaagd zijn. Vroeger kon de belasting op roerende goederen immers oplopen tot 80 %. Overeenkomstig artikel 131 § 2 W. Reg. bedraagt nu de belasting 3 % voor een schenking in de rechte lijn en tussen echtgenoten en 7 % voor een schenking aan andere personen. Door de wet van 14 december 2005 kan de fiscus dus effecten aan toonder ontdekken waarvan zij vermoedt dat ze door de belastingplichtige werden verkregen uit een schenking door de erflater gedaan binnen de drie jaar voor zijn overlijden zonder dat er daarvoor schenkingsrechten werden betaald, of die door de belastingplichtige werden verkregen uit een erfenis zonder dat er daarvoor successierechten werden betaald. Overeenkomstig artikel 126 W. Succ. kan de fiscus in dat geval, net zoals aanvullende successierechten en interesten, ook een sanctie opleggen die gelijk is aan tweemaal de aanvullende rechten. Daarnaast kan men krachtens artikel 133 W. Succ. ook het risico lopen op een gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar en een geldboete van 250 tot 12 500 euro of met één van deze straffen alleen. In de meeste gevallen zal het voldoende zijn om te wachten met het omzetten van de effecten aan toonder totdat de verjaringstermijn verlopen is. Deze verjaringstermijn bedraagt voor successierechten, overeenkomstig artikel 137, 3° W. Succ., tien jaar en (meestal) vijf maanden na het overlijden. Diegenen die niet kunnen of willen wachten kunnen nog altijd hun effecten aan toonder omzetten in

gedematerialiseerde effecten in plaats van in effecten op naam aangezien dan de houder van de effecten moeilijker te achterhalen is voor de fiscus. Deze anonimiteit ten aanzien van de fiscus is echter niet absoluut zodat men ook nog steeds kan opteren voor een fiscale regularisatie (zie verder).

In de realiteit ziet men vaak dat nalatenschappen niet aangegeven worden. Wanneer de nalatenschap tijdens de overgangperiode van de Wet, de periode tussen 1 januari 2008 en 31 december 2013, openvalt, is het niet aangegeven van effecten helemaal geen optie omwille van de op gang gebrachte afschaffing van effecten aan toonder. Volgens de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder moeten alle toondereffecten omgezet zijn uiterlijk tegen eind 2013. De omzetting moet gebeuren op een tijdstip waarop naheffingen op nalatenschappen die vanaf de afkondiging van deze Wet zijn opengevallen. De effecten aan toonder die niet aangegeven zijn zullen overeenkomstig artikel 137 3° W. Succ. moeten omgezet worden binnen de verjaringstermijn van tien jaar inzake successierechten. Het fiscale risico dat men kan oplopen van de eis tot het betalen van de ontdoken belasting kan worden beperkt of uitgesloten worden door lang genoeg met de omzetting te wachten. Dit heeft echter geen effect op de mogelijke strafrechtelijke gevolgen in het kader van de witwaswetgeving. De afschaffing van de toondereffecten is bijgevolg een extra stimulans om op tijd te starten met een degelijke successieplanning. Verder met betrekking tot successierechten hebben Belgische banken een mededelingsplicht ten aanzien van de fiscale administratie. Krachtens artikel 96 e.v. W. Succ. moet een financiële instelling namelijk verplicht informatie verstrekken aan de fiscale administratie en dit geldt zowel voor een emittent van aandelen op naam als voor gedematerialiseerde effecten.

3.2.2 Bewijsproblematiek van artikel 60bis W. Succ.

Krachtens artikel 60bis W. Succ. Vlaams Gewest kunnen aandelen in familiale vennootschappen onder bepaalde voorwaarden tegen 0 % successierechten vererft worden. Dit artikel is ook van toepassing op certificaten die deze aandelen vertegenwoordigen en vorderingen op familiale vennootschappen. Daarnaast geldt artikel 60bis ook voor activa van de familiale onderneming die niet is geïncorporeerd in een rechtspersoon. Eén van de belangrijkste voorwaarden voor

dit nultarief is dat de aandelen in de vennootschap in de drie jaren voorafgaand aan het overlijden ononderbroken voor ten minste 50 % in het bezit moeten zijn geweest van de overledene en/of zijn echtgenoot, eveneens rekening houdend met de aandelen die in het bezit zijn of waren van ascendenten of descendenten en hun echtgenoten, of van zijverwanten van de overledene tot en met de tweede graad en hun echtgenoten, of die in het bezit zijn van kinderen van vooroverleden broers of zusters. De circulaire van 30 april 2004¹ geeft duiding over hoe het bewijs van het ononderbroken aandelenbezit van 50 % kan worden geleverd. Voor aandelen op naam volstaat een afschrift van het aandeelhoudersregister. Inzake aandelen aan toonder stelt de circulaire dat de bewijsvoering veel moeilijker ligt en dat het quasi onmogelijk is om het bewijs te leveren van het ononderbroken bezit van die aandelen gedurende de drie jaren voor het overlijden. Desalniettemin wordt het aandelenbezit toch als voldoende bewezen beschouwd indien: 1) uit de notulen van de jaarlijkse, bijzondere of buitengewone algemene vergaderingen gedurende de drie jaar voor het overlijden blijkt dat men met alle aandelen verschenen is, 2) men door uittreksels van dividenduitkeringen kan aantonen dat men gedurende de drie jaar voor het overlijden eigenaar was van de aandelen, 3) aangetoond wordt door een attest van de bankinstelling dat de aandelen gedurende de drie jaar voor het overlijden in open of gesloten bewaargeving zijn gegeven bij een bankinstelling. Behoudens de derde methode, voor zover het aandelen in open bewaargeving betreft, worden deze methodes in de praktijk weinig toegepast. De circulaire van 30 april 2004 vermeldt echter niets over gedematerialiseerde aandelen. Wellicht zal een attest van de erkende rekeninghouder volstaan voor het vervullen van de bewijslast inzake de participatievoorwaarde. Een andere belangrijke voorwaarde om te kunnen genieten van het nultarief heeft betrekking op de tewerkstelling. Deze voorwaarde houdt in dat de onderneming of de vennootschap in de twaalf kwartalen voorafgaand aan het overlijden minstens 500 000 euro aan loonlasten heeft uitbetaald aan werknemers die in de Europese Economische Ruimte tewerkgesteld zijn. Indien dit bedrag minder is dan 500 000 euro wordt de vrijstelling proportioneel toegepast.

---

¹ Omz. FB/FIM/2004.1, B.S. 19 augustus 2004.

3.2.3 Fiscale regularisatie

De fiscale regularisatie, zoals eerder vermeld inzake inkomstenbelastingen, kan ook gebruikt worden in het kader van ontdoken successierechten. Deze regularisatie vindt plaats tegen het normaal verschuldigde tarief op het ogenblik van het openvallen van de nalatenschap, verhoogd met een boete van tien procentpunten voor regularisaties vanaf 1 januari 2007. De successietarieven bijvoorbeeld op dit moment voor erfenissen in rechte lijn, tussen echtgenoten of samenwonenden bedragen 3 % op de eerste schijf van 50 000 euro per kavel roerend of onroerend goed en per erfgenaam, 9 % op de tweede schijf tot 250 000 euro en 27 % boven de 250 000 euro. Verhoogd met de tien procentpunten voor regularisaties vanaf 1 januari 2007 bedragen deze percentages respectievelijk 13, 19 en 37 %. Om te vermijden dat men twee keer kan profiteren van de lagere tariefschalen voor kleinere nalatenschappen wordt voor het bepalen van de tariefschaal bij het berekenen van het normaal tarief van de regularisatie de reeds aangegeven kapitalen in de successieaangifte mee in aanmerking genomen.

Het gebruik maken van fiscale regularisatie inzake successierechten kan dus een dure aangelegenheid zijn. Het levert echter wel, binnen de normale verjaringstermijn van tien jaar na de uiterste datum voor de successieaangifte, fiscale immunititeit op en dus bescherming tegen boetes die, overeenkomstig artikel 126 W. Succ., kunnen oplopen tot twee keer de ontdoken rechten. Daarnaast zorgt een regularisatie ook voor strafrechtelijke immunititeit binnen of buiten de fiscale verjaringstermijn.

3.3 Registratierechten

Een ander fiscaal gevolg van de verdwijning van toondereffecten heeft betrekking op de registratierechten. Effecten aan toonder kunnen gewoon van hand tot hand doorgegeven worden. Deze schenkingsvorm, met name handgift, is echter niet onderworpen aan de verplichte registratie krachtens artikel 19 W. Reg. Door het omzetten van deze effecten in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten zijn de effecten wel onderworpen aan de verplichte registratie.

3.4 Leveringstaks

Overeenkomstig artikel 159 van het Wetboek diverse rechten en taksen (W. Taksen) is elke aflevering van effecten aan toonder onderworpen aan de taks op de aflevering van deze effecten wanneer zij Belgische of vreemde openbare fondsen betreft. Deze taks, vastgesteld krachtens artikel 160 W. Taksen op 0,6 %, zal echter geen toepassing meer vinden door de afschaffing van de effecten aan toonder vermits de Wet vanaf 1 januari 2008 verbiedt om effecten aan toonder die op een effectenrekening zijn ingeschreven in België fysiek te leveren. Dit verbod geldt ook voor effecten aan toonder die uitgegeven zijn in het buitenland, beheerst worden door een buitenlands recht of uitgegeven zijn door een buitenlandse emittent. Men zou kunnen verwachten dat de Wet kan zorgen voor de afschaffing van deze leveringstaks maar het verbod op aflevering is echter niet absoluut. De Wet formuleert zelf, artikel 4 tweede lid, dat het afleveringsverbod niet van toepassing is op de levering van een individueel of verzameleffect aan een vereffeningsinstelling, een bewaarnemer of een andere instelling teneinde de immobilisering ervan te bewerkstelligen, zodat de taks ook na 1 januari 2008 nog van toepassing is.

Hoofdstuk 4: Het omzettingsproces

Overeenkomstig de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder heeft men nog de tijd tot 31 december 2013 om de bestaande effecten aan toonder om te zetten in effecten op naam of gedematerialiseerde effecten. Om dit omzettingsproces te starten en te voltooien dienen toch een aantal formaliteiten in orde gebracht te worden. Daarnaast moet men een keuze maken wat betreft de vorm van de effecten waarin men de bestaande effecten aan toonder wil omzetten.

4.1 Statutenwijziging

4.1.1 Is een statutenwijziging noodzakelijk?

Een belangrijke vraag omtrent de omzetting is of de statuten gewijzigd moeten worden als gevolg van de afschaffing van de toondereffecten. Hierbij dient men een onderscheid te maken tussen beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde vennootschappen. Krachtens artikel 6 van de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder zijn beursgenoteerde vennootschappen verplicht om hun statuten aan te passen vóór 31 december 2007 zodat het mogelijk is een dematerialisatie door te voeren van de effecten aan toonder. De niet-naleving van de bepaling uit dit artikel kan op grond van artikel 14 van de Wet strafrechtelijk gesanctioneerd worden met een geldboete die varieert tussen 200 en 100 000 euro. De niet-beursgenoteerde effecten zijn daarentegen niet verplicht hun statuten te wijzigen vóór 31 december 2007. De wetgever achtte dit geen realistische optie.¹ Wanneer deze vennootschappen echter vrijwillig hun effecten aan toonder wensen om te zetten in gedematerialiseerde effecten of indien zij nieuwe gedematerialiseerde effecten willen uitgeven, dan moeten zij wel hun statuten aanpassen en zorgen dat de statuten deze mogelijkheid voorzien (Zie bijlage 3: Voorbeelden van clausules in statuten).

---

¹ M.v.T., Parl. St. Kamer 2004-05, nr. 1974/001, 13.

4.1.2 Wie beslist er tot een statutenwijziging?

De personen die in een vennootschap beslissen tot een statutenwijziging zijn de aandeelhouders. Dit is het geval zowel in beursgenoteerde als in niet-beursgenoteerde vennootschappen. Overeenkomstig artikel 558 W. Venn. gebeurt de beslissing tot een statutenwijziging op een buitengewone algemene vergadering waarop de aandeelhouders aanwezig zijn die ten minste de helft van het kapitaal vertegenwoordigen (indien op een eerste algemene vergadering aan deze voorwaarde niet is voldaan, dan wordt er een nieuwe algemene vergadering bijeengeroepen die geldig zal beslissen ongeacht het door de aanwezige aandeelhouders vertegenwoordigde kapitaal). Op deze buitengewone algemene vergadering wordt er beslist met een meerderheid van drie vierde van de stemmen. De wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder wijkt echter af van deze regel (art. 96 van de reparatiewet) en staat toe dat het bestuursorgaan van de vennootschap de statuten van de vennootschap wijzigt door het verlijden van een authentieke akte. De bevoegdheid is echter strikt beperkt tot de wijzigingen die beschreven staan in het artikel, namelijk 1) voorzien in de statuten dat de effecten die worden toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt en op een effectenrekening zijn ingeschreven in gedematerialiseerde vorm bestaan, 2) overgaan tot de invoeging in de statuten van de mogelijkheid gedematerialiseerde effecten uit te geven en de effecten aan toonder van de vennootschap om te zetten in gedematerialiseerde effecten en 3) in de statuten de nodige regels voorzien om de rechthebbende van de gedematerialiseerde effecten toe te laten deel te nemen aan de algemene vergadering zonder dat deze regels striktere voorwaarden mogen voorzien dan deze opgelegd aan degenen die hun effecten onder andere vormen aanhouden. Het bestuursorgaan is dus met andere woorden niet gerechtigd om de verwijzing naar effecten aan toonder te schrappen of de omzetting te regelen van effecten aan toonder overeenkomstig andere modaliteiten dan deze die uitdrukkelijk door de wet zijn voorzien. Daarnaast is de bevoegdheid van het bestuursorgaan inzake dit artikel ook beperkt in tijd. De bevoegdheid kan immers slechts uitgeoefend worden tot 31 december 2013. De artikelen 74 en 75 W. Venn. zijn van toepassing op deze akte. De statutenwijzigingen worden van rechtswege, ter informatie, ingeschreven op de agenda van de eerste algemene vergadering volgend op de registratie van de akte. Ze worden tevens vermeld in het eerste jaarverslag volgend op de registratie.

Krachtens artikel 532 W. Venn. kunnen de raad van bestuur en de commissarissen, als die er zijn, de algemene vergadering bijeenroepen. Zij moeten die bijeenroepen wanneer aandeelhouders die een vijfde van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen het vragen (Zie bijlage 4: Modelbrieven voor een verzoek tot omzetting).

4.1.3 Sancties

Er zijn enkele sancties van toepassing indien de statuten niet of niet tijdig worden aangepast.

Wanneer een beursgenoteerde vennootschap haar statuten niet aanpast tegen 31 december 2007 teneinde de omzetting van effecten aan toonder mogelijk te maken, kan deze vennootschap overeenkomstig artikel 14 van de Wet strafrechtelijk gesanctioneerd worden met een geldboete van 200 tot 100 000 euro. Er wordt verwacht dat deze bepaling geen dode letter zal zijn en dat de sanctie zeker in het kader van de witwasproblematiek zal toegepast worden¹. Daarnaast kan er ook eventueel een sanctie verbonden zijn aan het niet aanpassen of laattijdig aanpassen van de statuten. Indien de statuten niet voorzien in de uitgifte van gedematerialiseerde effecten worden de effecten aan toonder immers van rechtswege omgezet in effecten op naam. Vervolgens kan ook overeenkomstig artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek de quasi-delictuele aansprakelijkheid van de vennootschap en haar bestuurders in het gedrang komen. Dit artikel stelt dat men schade aan derden moet vergoeden. Door het niet aanpassen of het laattijdig aanpassen van de statuten kan de vennootschap zorgen voor schade aan derden. Deze laatste kunnen deze schade dan verhalen op de vennootschap in de zin van artikel 1392 van het Burgerlijk Wetboek. Op grond van artikel 527 W. Venn. kunnen ook de bestuurders aansprakelijk gesteld worden wegens beheersfouten. Het niet aanpassen of het laattijdig aanpassen van de statuten kan beschouwd worden als een tekortkoming in het bestuur.

---

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

4.2 De vrijwillige omzetting

De Wet stelt dat bestaande effecten aan toonder die nog niet van rechtswege op 1 januari 2008 zijn omgezet in gedematerialiseerde effecten omgezet dienen te worden naar keuze in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten en dit ten laatste op 31 december 2013.

4.2.1 Wie moet het initiatief nemen?

De toondereffecten die niet van rechtswege op 1 januari 2008 omgezet zijn in gedematerialiseerde effecten moeten omgezet worden in effecten op naam of gedematerialiseerde effecten op vraag van de rechthebbenden (diegenen die de effecten aan toonder feitelijk in bezit hebben en bevoegd zijn om de omzettingshandelingen te stellen¹). Daarnaast kan ook de emittent zelf, dit is de persoon of de instelling voor collectieve belegging zonder rechtspersoonlijkheid die de effecten uitgegeven heeft, het initiatief nemen om de toondereffecten te dematerialiseren of om te zetten in effecten op naam. Hierover moet men op een algemene vergadering beslissen en de statuten dienen aangepast te worden. De individuele houders van de effecten aan toonder kunnen deze beslissing niet aanvechten als deze genomen is met het vereiste quorum en de vereiste meerderheid zonder misbruik ervan. Wanneer de beslissing tot het omzetten van de effecten aan toonder door de emittent rechtsgeldig is, dan is de individuele houder van deze effecten verplicht om eerst de omzetting ervan te vragen teneinde het verder uitoefenen van zijn rechten verbonden aan deze effecten.

4.2.2 Omzettingstermijn

Overeenkomstig artikel 7 van de Wet dienen alle effecten aan toonder (behalve de overheidseffecten aan toonder die op vervalddag komen voor 1 januari 2014) omgezet te worden naar keuze van de rechthebbenden in effecten op naam of gedematerialiseerde effecten en dit uiterlijk tegen 31 december 2013. Na het

---

¹ M.v.T., Parl. St. Kamer 2004-05, nr. 1974/001, 15.

verstrijken van deze termijn worden de effecten aan toonder waarvan de omzetting niet werd aangevraagd overeenkomstig artikel 8 van de Wet van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten en door de emittent op zijn naam ingeschreven op een effectenrekening. Als de statuten echter niet voorzien in de uitgifte van gedematerialiseerde effecten of wanneer de emittent niet de nodige regelingen heeft getroffen met een erkende rekeninghouder of vereffeningsinstelling worden de effecten aan toonder van rechtswege omgezet in effecten op naam.

4.2.3 Formaliteiten

De formaliteiten inzake de vrijwillige omzetting van de effecten aan toonder verschilt al naargelang de omzetting wordt aangevraagd in effecten op naam, dan wel in gedematerialiseerde effecten.

Krachtens artikel 7 § 3 van de Wet dient de omzetting van effecten aan toonder in effecten op naam aangevraagd te worden bij de emittent. Deze aanvraag is slechts ontvankelijk indien de houder van de effecten deze ook effectief overhandigd aan de emittent. De omzetting geschiedt door inschrijving van de effecten in de door of krachtens de wet voorgeschreven registers en dit binnen vijf werkdagen vanaf de aanvraag. De omzetting in gedematerialiseerde effecten wordt echter aangevraagd bij een erkende rekeninghouder of vereffeningsinstelling. Deze aanvraag is slechts ontvankelijk wanneer de effecten overhandigd worden aan de erkende rekeninghouder of de vereffeningsinstelling. De omzetting geschiedt door het inschrijven van de effecten op een rekening. Overeenkomstig artikel 468 W. Venn. wordt het aantal van de op elk ogenblik in omloop zijnde gedematerialiseerde effecten in het register van de effecten op naam ingeschreven op naam van de vereffeningsinstelling of op naam van de erkende rekeninghouder wanneer artikel 475ter W. Venn. wordt toegepast. Tenslotte moet de erkende rekeninghouder de ontvangen effecten aan toonder deponeren bij de bevoegde vereffeningsinstelling tenzij voor de gevallen vermeld in artikel 475ter W. Venn. en artikel 17 van het gecoördineerd Koninklijk Besluit nr. 62. In deze laatste gevallen moet de erkende rekeninghouder deze zo snel mogelijk na de ontvangst overhandigen aan de emittent.

Het is de taak van de raad van bestuur om te beslissen wat er nu met de omgezette effecten aan toonder dient te gebeuren. Deze effecten kunnen vernietigd of bewaard worden. Het vernietigen van de omgezette effecten aan toonder is misschien wel de meest aangewezen optie teneinde te voorkomen dat de effecten terug in het verkeer terecht komen. Indien de raad van bestuur beslist om de effecten te bewaren, kan men beter ergens op de effecten een vermelding aanbrengen van omzetting zodat enige verwarring vermeden kan worden.¹

4.2.4 Kosten

De wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder bepaalt niet wie de kosten draagt voor de vrijwillige omzetting van de effecten aan toonder. Er wordt voor gepleit om de kosten ten laste te leggen van de emittent.²

4.2.5 Gevolgen bij niet of laattijdige vrijwillige omzetting

1) Omzetting van rechtswege in gedematerialiseerde effecten of effecten op naam

Indien de effecten aan toonder niet zijn omgezet binnen de termijn eindigend op 31 december 2013, worden deze krachtens artikel 9 van de Wet van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten en op naam van de emittent ingeschreven op een effectenrekening. Indien de statuten van de emittent niet voorzien in de uitgifte van gedematerialiseerde effecten, worden de effecten aan toonder waarvoor geen omzetting in gedematerialiseerde effecten heeft plaatsgevonden, van rechtswege omgezet in effecten op naam. De omgezette effecten worden ingeschreven op naam van de emittent totdat de rechthebbende zich bekend heeft

---

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

² Van den Steen, L., l.c., p. 88, nr. 35, in De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

gemaakt en een inschrijving van de effecten op zijn naam verkrijgt. De kosten voor het openen en het houden van de rekening worden gedragen door de emittent.

2) Schorsing van de rechten verbonden aan de effecten

Overeenkomstig artikel 10 van de Wet wordt de uitoefening van de rechten verbonden aan de niet omgezette effecten opgeschort totdat de rechthebbende een inschrijving bekomt op zijn naam in het register van effecten op naam of op een effectenrekening gehouden door de emittent, een erkende rekeninghouder of vereffeningsinstelling. Deze schorsing geldt in de eerste plaats voor het stemrecht. Wanneer de schorsing van het stemrecht betrekking heeft op een groot volume effecten kan dit de belangen van de vennootschap schaden. Daarom is het belangrijk dat de effecten waarvan de rechthebbende onbekend is en waarvan de eraan verbonden rechten zijn opgeschort, vanaf 1 januari 2015 worden verkocht (zie verder). Of het recht op dividend hier ook onder valt is minder duidelijk. Sommige auteurs¹ pleiten voor de toepassing van artikel 45 van de wet op de ongewilde buitenbezitstelling van de titels aan toonder². Indien dit artikel wordt toegepast kan de emittent beslissen wat er met het dividend gebeurt: hetzij zelf bijhouden in een bijzondere rubriek in de boekhouding, hetzij het dividend storten bij de Deposito- en Consignatiekas.

3) Verkoop van de effecten

Krachtens artikel 11 § 1 van de Wet worden vanaf 1 januari 2015 de effecten die genoteerd zijn op een gereguleerde markt en wiens rechthebbende onbekend is, verkocht door de emittent op een gereguleerde markt. Deze verkoop vindt plaats na het bekendmaken ervan in het Belgisch Staatsblad en in twee persorganen met nationale verspreiding waarvan één in het Nederlands en één in het Frans, waarin de rechthebbende wordt verzocht zijn rechten op de effecten op

---

¹ Meulyzer, S., Hellemans, F. (2006). Exit effecten aan toonder: hoe verloopt het concreet?. *Balans*, afl. 535, 1-8.

² Wet van 24 juli 1921 op de ongewilde buitenbezitstelling van de titels aan toonder, B.S. 10 augustus 1921.

te eisen. De verkoop kan pas plaatsvinden na het verstrijken van een termijn van één maand vanaf de bekendmaking en moet geschieden binnen de drie daarop volgende maanden. Vanaf 1 januari 2015 worden eveneens de niet op een gereguleerde markt genoteerde effecten waarvan de rechthebbenden zich nog niet bekend gemaakt hebben, verkocht. Anders dan voor de genoteerde effecten geldt voor deze effecten daarentegen geen termijn waarbinnen de verkoop moet gebeuren. Artikel 11 § 2 vermeldt enkel dat de niet-genoteerde effecten door de emittent te koop aangeboden dienen te worden. Voor beide effecten, genoteerde en niet-genoteerde, mag de emittent de kosten aftrekken van de opbrengst verkregen uit de verkoop die hij heeft moeten dragen voor het houden en het beheren van de effecten die zijn ingeschreven op een effectenrekening op zijn naam met toepassing van artikel 9 en voor de omzetting van rechtswege van de door hem uitgegeven effecten. De wet vermeldt evenwel niet uitdrukkelijk dat de emittent ook de kosten voor de publicatie draagt en deze voor het realiseren van de verkoop in rekening zou mogen brengen, wat wel logisch zou zijn. De opbrengsten, na afhouding van de voormelde kosten, die dan nog overschieten, moeten gestort worden bij de Deposito- en Consignatiekas totdat de rechthebbende de teruggave ervan vraagt. Overeenkomstig artikel 11 § 1 derde lid en § 2 vierde lid van de Wet kunnen nadere regels in verband met deze verkoop worden vastgelegd bij Koninklijk Besluit.

Maar is de emittent nu verplicht om de genoteerde en niet-genoteerde effecten waarvan de rechthebbenden zich niet bekend hebben gemaakt te verkopen? De Wet laat de emittent geen keuze, na 1 januari 2015 moeten deze effecten immers verkocht worden overeenkomstig artikel 11 § 1 en § 2. Deze wet legt de emittent echter geen sanctie op, wel een geldboete overeenkomstig artikel 14 van 200 tot 100 000 euro indien de emittent de niet-verkochte effecten op 30 november 2015 niet heeft gedeponereerd bij de Deposito- en Consignatiekas.

4) Sanctie voor wie teruggave van het effect vraagt

Artikel 11 § 3 van de Wet vermeldt dat de persoon die teruggave vraagt van de bedragen afkomstig van de voormelde verkoop die bij de Deposito- en Consignatiekas werden gestort, een boete verschuldigd is, berekend per jaar

achterstand vanaf 31 december 2015. Het bedrag van deze boete is gelijk aan 10 % per jaar achterstand van het bedrag of van de tegenwaarde van de effecten waarvan de teruggave wordt gevraagd. Elk begonnen jaar wordt gezien als een volledig jaar voor het berekenen van het bedrag van de boete. Overeenkomstig § 4 van dit artikel kan het bedrag van de kosten op te leggen aan de houder die de eis indient, alsook de wijze waarop bovenvermelde boete wordt geïnd, vastgelegd worden bij Koninklijk Besluit.

5) Neerlegging van de niet verkochte effecten bij de Deposito- en Consignatiekas

De effecten die op 30 november 2015 niet verkocht zijn overeenkomstig artikel 11 § 4 van de Wet worden door de emittent bij de Deposito- en Consignatiekas neergelegd. Krachtens artikel 14 van de Wet kan het niet naleven van deze bepaling leiden tot een geldboete van 200 tot 100 000 euro. De neerlegging van deze niet verkochte effecten staat niet concreet beschreven in de Wet. Er wordt gesuggereerd dat men de inschrijving op rekening of in het effectenregister op naam van de emittent vervangt door een inschrijving op naam van de Deposito- en Consignatiekas. Dit omwille van het feit dat een materiële aflevering van de effecten aan toonder niet mogelijk is aangezien de effecten die niet vrijwillig werden omgezet, overeenkomstig artikel 9 van de Wet, immers van rechtswege werden omgezet in gedematerialiseerde effecten.¹

4.2.6 Gevolgen voor de werking van de algemene vergadering

Wat betreft de oproeping en de deelname aan de algemene vergadering zijn er een aantal verschillen in de wettelijke vereisten tussen effecten op naam, aan toonder of gedematerialiseerde effecten (Zie bijlage 5: Overzicht van de formaliteiten van de oproeping en deelname aan de algemene vergadering).

---

¹ Palmaers, G., l.c., p. 189, nr. 55, in De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

1) De oproeping

Artikel 533 W. Venn. regelt de oproeping tot een algemene vergadering. De oproepingen tot een algemene vergadering vermelden de agenda en worden gedaan door middel van een aankondiging in het Belgisch Staatsblad, ten minste vijftien dagen voor de vergadering. Daarnaast dient de algemene vergadering ook aangekondigd te worden in een nationaal verspreid blad, ten minste vijftien dagen voor de vergadering (behalve wanneer de algemene vergadering plaatsvindt in de gemeente, op de plaats, de dag en het uur bepaald in de oprichtingsakte en dat de agenda van de vergadering zich beperkt tot de behandeling van de jaarrekening, het jaarverslag en, in voorkomend geval, het verslag van de commissarissen en de stemming over de kwijting te verlenen aan de bestuurders en, in voorkomend geval, de commissarissen). Voor beursgenoteerde vennootschappen bedragen deze termijnen ten minste 24 dagen voor de vergadering. Aan de houders van effecten op naam, de bestuurders en de commissarissen worden de oproepingen voor de algemene vergadering vijftien dagen voor de vergadering meegedeeld. De oproeping geschiedt door middel van een gewone brief tenzij de bestemmingen individueel, uitdrukkelijk en schriftelijk hebben ingestemd om de oproeping via een ander communicatiemiddel te laten gebeuren. Indien een vennootschap zowel effecten op naam als effecten aan toonder heeft uitgegeven, geschiedt de oproeping enerzijds door een publicatie in het Belgisch Staatsblad en (behoudens voor de jaarvergadering) in een nationaal verspreid blad en anderzijds dient er een gewone brief verstuurd te worden aan de houders van de effecten op naam, de bestuurders en de commissarissen. Wanneer een vennootschap alleen effecten op naam uitgegeven heeft, volstaat een uitnodiging door middel van een ter post aangetekende brief. Indien alle effecten aan toonder zijn of alle effecten zijn gedematerialiseerd, volstaat een publicatie in het Belgisch Staatsblad en in een nationaal verspreid blad. Daarnaast moeten de bestuurders en de commissarissen van de vennootschap ook wel een uitnodiging per gewone brief ontvangen. Krachtens artikel 535 W. Venn. moeten de houders van de effecten op naam, de bestuurders en de commissarissen samen met de oproepingsbrief een afschrift van de stukken ontvangen die hen krachtens het Wetboek van Vennootschappen ter beschikking moeten worden gesteld. Overeenkomstig artikel 553 W. Venn. hebben de afschriften betrekking op de jaarrekening, het jaarverslag en het verslag van de commissaris. Er wordt ook een afschrift van deze stukken verzonden aan degenen

die uiterlijk zeven dagen voor de algemene vergadering hebben voldaan aan de formaliteiten door de statuten voorgeschreven om tot de algemene vergadering te worden toegelaten. De personen die deze formaliteiten na dit tijdstip hebben vervuld, krijgen een afschrift van de stukken op de algemene vergadering. Iedere houder van een effect kan, tegen overlegging van zijn effect, vanaf vijftien dagen voor de algemene vergadering ter zetel van de vennootschap kosteloos een afschrift verkrijgen van de stukken.

2) De deelname

Overeenkomstig artikel 536 W. Venn. bepalen de statuten de formaliteiten die moeten worden vervuld teneinde te mogen deelnemen aan de algemene vergadering. Voor vennootschappen die een publiek beroep op het spaarwezen doen of dat hebben gedaan, zijn de formaliteiten die vervuld moeten worden voor de deelname aan de algemene vergadering wettelijk bepaald. De houders van aandelen op naam moeten namelijk ingeschreven zijn in het register van de aandelen. De houders van aandelen aan toonder moeten in principe gewoon hun aandelen neerleggen. Overeenkomstig artikel 30 en 43 tweede lid van de Wet verdwijnt deze vereiste uit de Wet wegens de afschaffing van de effecten aan toonder. De houders van gedematerialiseerde aandelen dienen een attest neer te leggen dat is opgesteld door de erkende rekeninghouder of de vereffeningstelling waarbij de onbeschikbaarheid van de effecten tot op de datum van de algemene vergadering wordt vastgesteld. De plaats van neerlegging wordt aangegeven in de oproepingsbrief evenals binnen welke termijn. De termijn van neerlegging wordt vastgesteld in de statuten maar is ten minste drie werkdagen en ten hoogste zes werkdagen voor de algemene vergadering. Indien er niets bepaald is in de statuten verstrijkt de termijn op de derde dag voor de bijeenkomst van de algemene vergadering. Geïmmobiliseerde en gedematerialiseerde effecten kunnen door de erkende rekeninghouder of vereffeningstelling geblokkeerd worden voor een door de statuten bepaalde periode. De effecten kunnen dan in deze periode niet verhandeld worden. Vennootschappen die een publiek beroep doen op het spaarwezen kunnen hiervan afwijken door, overeenkomstig artikel 536 W. Venn., het systeem van de registratiedatum. De rechten van de aandeelhouder tot deelname en stemming op de algemene vergadering worden op de registratiedatum

vastgelegd. Deze registratiedatum mag niet vroeger dan vijftien dagen en niet later dan vijf dagen voor de algemene vergadering vastgesteld worden. Het systeem van de registratiedatum is goed voor de liquiditeit van de effecten want na registratiedatum worden zij immers niet geblokkeerd en kunnen zij verhandeld worden.¹

4.3 Omzetting van rechtswege

Overeenkomstig artikel 5 en 6 van de Wet worden vanaf 1 januari 2008 sommige effecten aan toonder die op een effectenrekening zijn ingeschreven van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten. Vennootschapseffecten die verhandeld worden op een gereguleerde markt vormen een eerste onderdeel. Vennootschapseffecten die niet genoteerd zijn en op een effectenrekening staan ingeschreven, worden niet van rechtswege gedematerialiseerd. Voor deze effecten geldt een langere omzettingstermijn omdat de wetgever het niet realistisch vindt dat alle niet-genoteerde vennootschappen hun statuten moeten aanpassen op korte termijn, namelijk vóór 1 januari 2008. Voor de omzetting in gedematerialiseerde effecten is namelijk een statutenwijziging vereist. Verder worden ook de effecten uit de tweede en derde categorie en die op een effectenrekening zijn ingeschreven van rechtswege gedematerialiseerd (effecten van schulden van de openbare sector en alle andere effecten, uitgegeven door een persoon die onder Belgisch recht ressorteert en die een financiële schuldvordering op de emittent belichamen). Als laatste betreft het ook de effecten aan toonder, indien er hierboven niet naar verwezen werd, van een instelling voor collectieve belegging naar Belgisch recht. Naarmate al deze effecten vanaf 1 januari 2008 op een effectenrekening ingeschreven worden, worden deze eveneens automatisch gedematerialiseerd. Een tweede geval wanneer de effecten aan toonder van rechtswege worden omgezet heeft betrekking op de effecten die op 1 januari 2014 nog bestaan. Deze worden krachtens artikel 9 van de Wet van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten en door de emittent op zijn naam ingeschreven op een effectenrekening. Wanneer echter bijvoorbeeld de statuten geen uitgifte van gedematerialiseerde

---

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

effecten voorzien, worden de effecten van rechtswege omgezet in effecten op naam.

4.4 Effecten op naam

Bij een effect op naam moet men een inschrijving doen in het aandeelhoudersregister dat door de emittent wordt bijgehouden. Als men het effect wil overdragen, moet dit worden ingeschreven in het register door de identiteit van de overdrager en overnemer te vermelden.¹

De wet van 14 december 2005 heeft naast het afschaffen van de effecten aan toonder ook het effectenrecht gemoderniseerd. Zo bestond vroeger het register van de effecten op naam enkel in papieren vorm. Voortaan kan de algemene vergadering van aandeelhouders in een NV, overeenkomstig artikel 463 W. Venn., ook beslissen dat dit register wordt aangehouden in elektronische vorm. Er wordt ook rekening gehouden met het elektronisch register van effecten op naam bij overdracht van deze effecten. Artikel 504 W. Venn. vermeldt immers dat indien het register in elektronische vorm wordt aangehouden, de verklaring van overdracht een elektronische vorm kan aannemen en ondertekend kan worden met een geavanceerde handtekening. Indien men daarentegen gebruik maakt van een register in papieren vorm, geschiedt de overdracht door een verklaring van overdracht, ingeschreven in het register en gedagtekend en ondertekend door de overdrager en overnemer of hun gevolmachtigden.

De effecten aan toonder omzetten in effecten op naam is zeer eenvoudig aangezien een statutenwijziging immers voldoende is en enkel een aandeelhoudersregister aangekocht en ingevuld dient te worden. De statuten dienen gewijzigd te worden bij een notaris. Dit is niet noodzakelijk maar is best aan te raden zodat de statuten ook eens terug grondig nagekeken zijn. De periode die nodig is voor de statutenwijziging is ongeveer twee tot drie weken en heeft een kostprijs van 750 tot 1000 euro. Bij een gespecialiseerde papierhandel kan men het

---

¹Van Gerven, G. (2006). De afschaffing van effecten aan toonder: enkele fiscale aspecten [elektronische versie]. *Tijdschrift Estate Planning*.

aandeelhoudersregister aankopen dat ongeveer 20 à 25 euro kost. Daarnaast is het ook een goed idee om een 'omruilprocedure', die beperkt is in de tijd, op te nemen in de statuten. De aandelen aan toonder moeten dan ingeleverd worden en de naam van de aandeelhouders wordt ingeschreven in het aandeelhoudersregister dat wordt bijgehouden op de maatschappelijke zetel van de vennootschap.

Een omzetting op naam is dus zeer eenvoudig en goedkoop. Een nadeel is echter dat de anonimiteit verloren gaat. De identiteit van de aandeelhouders is immers gekend bij de vennootschap en alle aandeelhouders mogen het aandeelhoudersregister inkijken. Ook wat betreft de fiscus is er bijna geen sprake meer van anonimiteit. De fiscus kan bijvoorbeeld nagaan wie hoeveel effecten in handen heeft van de betrokken vennootschap.

4.5 Gedematerialiseerde effecten

Gedematerialiseerde effecten worden vertegenwoordigd door een boeking op een rekening op naam van de houder bij een erkende rekeninghouder. Dematerialisatie is dus eigenlijk niets anders dan het vernietigen van de papieren effecten en deze op een effectenrekening zetten. De effecten kunnen enkel overgedragen worden van de ene rekening naar de andere rekening. Gedematerialiseerde effecten bestaan dus niet in materiële vorm, dit in tegenstelling tot effecten aan toonder, en de houder van de effecten blijft anoniem voor de uitgever ervan. Dit is echter niet het geval bij effecten op naam.

Door de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder wordt ook het stelsel van de gedematerialiseerde vennootschapseffecten gewijzigd. Vóór deze wet kon men enkel gedematerialiseerde effecten aanhouden bij een erkende rekeninghouder. Nu kan men deze effecten overeenkomstig artikel 468 W. Venn. ook aanhouden bij een vereffeningsinstelling. Verder is de Commissie voor het Bank- Financie- en Assurantiewezen belast met het toezicht op de erkende rekeninghouders.

Ook bij deze omzetting is een statutenwijziging via een notaris noodzakelijk. Deze wijziging heeft een kostprijs tussen de 750 en 1000 euro. Daarnaast moet de vennootschap ook de omzettingsdatum van de effecten aan toonder in gedematerialiseerde effecten bepalen en in de statuten vermelden. Vervolgens moet men een contract afsluiten met een instelling die de dienst van dematerialisering aanbiedt. Tenslotte moet de vennootschap zorgen voor de nodige publicaties in het Belgisch Staatsblad en in twee nationaal verspreide kranten waarvan één in het Nederlands en één in het Frans. Dematerialisatie is dus minder eenvoudig dan een omzetting op naam. Naast de kosten van een statutenwijziging en publicatie kost het dematerialiseren van de effecten zelf en het bewaren ervan ook geld. De meeste banken bieden deze dienst aan. Verder in deze masterproef worden drie banken die fungeren als erkende rekeninghouders grondig bestudeerd inzake dematerialisatie en vergeleken met elkaar wat betreft de prijs die ze aanrekenen en de bijbehorende diensten.

In vergelijking met een omzetting op naam is dematerialisatie dus veel duurder en ingewikkelder. Een belangrijk voordeel is dan weer dat de anonimiteit deels behouden blijft. Zo weten de aandeelhouders niet zomaar van elkaar wie aandeelhouder is omdat de gedematerialiseerde effecten ingeschreven zijn op naam van de erkende rekeninghouder in het aandeelhoudersregister. Naar de fiscus toe blijft de anonimiteit ook vaak behouden aangezien de erkende rekeninghouder het zogenaamde bankgeheim kan inroepen. Dit bankgeheim is echter niet absoluut maar beperkt in het kader van een bezwaarprocedure of zelfs niet gebruikelijk bij successierechten. De fiscus kan immers voor het onderzoek van een bezwaarschrift van elke bankier of kredietinstelling alle informatie vorderen die nuttig is.

Aandeelhouders kunnen zelf kiezen naar welke bank ze toestappen voor het dematerialiseren van hun effecten. Omwille van het feit dat effecten van een effectenrekening van één bank ook naar een andere bank kunnen overgeschreven worden, is het noodzakelijk dat men een centrale rekeninghouder aanstelt. Daarmee is het perfect mogelijk dat aandeelhouders effectenrekeningen aanhouden bij verschillende banken maar dat de vennootschap één bank heeft gekozen, de zogenaamde 'top van de piramide', om het overzicht te bewaren.

Aangezien gedematerialiseerde effecten een belangrijk onderdeel vormen van deze masterproef, wordt dit onderwerp uitvoerig besproken in het volgende deel 'Veldonderzoek'.

Deel 3: Veldonderzoek

Hoofdstuk 1: Dematerialisatie

1.1 Algemeen: Wat moet de emittent ondernemen?

Hieronder worden uitvoerig de noodzakelijke acties besproken die de emittent moet ondernemen om de omschakeling van de door hem uitgegeven effecten aan toonder naar gedematerialiseerde effecten mogelijk te maken. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de periodes 1) tot 1 januari 2008, 2) vanaf 1 januari 2008, 3) de periode van 1 januari 2014 tot 1 januari 2015, 4) vanaf 1 januari 2015 en 5) vanaf 1 januari 2016.

1.1.1 Tot 1 januari 2008

1) Uitgifte gedematerialiseerde effecten

Vennootschappen-emittenten konden al vóór 1 januari 2008 gedematerialiseerde effecten uitgeven maar dan moesten ze wel aan een paar wettelijke vereisten voldoen. Hun statuten moesten namelijk in de mogelijkheid tot uitgifte van gedematerialiseerde effecten voorzien. Daarnaast moesten ze ook een overeenkomst hebben gesloten met een erkende rekeninghouder of een vereffeninginstelling. Praktisch gezien is er ook een voorbereidingsperiode nodig om het dematerialiseren van effecten conform de regelgeving en wetgeving te kunnen uitvoeren. Dit geldt ook voor de erkende rekeninghouder of de vereffeninginstelling. Vanaf 1 januari 2008 kunnen nieuwe effecten alleen nog in de vorm van gedematerialiseerde effecten of effecten op naam uitgegeven worden. Een vennootschap die vanaf die datum nieuwe gedematerialiseerde effecten wou uitgeven, diende vóór 1 januari 2008 haar statuten aan te passen.

2) Omzetting gedematerialiseerde effecten

Dezelfde voorwaarden als hierboven vermeldt, moesten worden vervuld opdat de materiële effecten aan toonder konden worden omgezet in gedematerialiseerde effecten.

1.1.2 Vanaf 1 januari 2008

1) Het wijzigen van de statuten

Het is verplicht dat de emittent zijn statuten wijzigt als hij gedematerialiseerde effecten wil uitgeven of de omzetting in gedematerialiseerde effecten mogelijk wil maken. Zoals eerder vermeld kan tot een statutenwijziging op een buitengewone algemene vergadering beslist worden. De vereiste aanwezigheids- en beslissingsquorums dienen gerespecteerd te worden en de wijzigingsakte wordt notarieel verleden. Daarnaast kan ook de raad van bestuur beslissen om de statuten te wijzigen. Dergelijke beslissing moet bevestigd worden bij authentieke akte. De bevoegdheid van de raad van bestuur is echter beperkt, deze kan namelijk de verwijzing in de statuten naar de toondereffecten niet schrappen. Daarvoor moet een buitengewone algemene vergadering worden samengeroepen. De beslissing van de buitengewone algemene vergadering is bindend voor alle aandeelhouders. Het is daarom de verantwoordelijkheid van de vennootschap-emittent om de aandeelhouders die niet aanwezig waren op de algemene vergadering in te lichten over de statutenwijziging en de omzetting van de effecten aan toonder.

2) Het aanwijzen van de 'top van de piramide'

De wetgever heeft een stelsel uitgewerkt waarbij de emittent een instelling moet aanwijzen die moet fungeren als 'top van de piramide' om zo de controle te kunnen waarborgen over de totale omloop van gedematerialiseerde effecten. Zoals reeds eerder vermeld kan voor genoteerde effecten alleen een vereffeningsinstelling, in casu Euroclear Belgium of de Nationale Bank van België (alleen voor obligaties),

optreden als deze 'top van de piramide'. Voor niet-genoteerde effecten kan dit zowel een vereffeningsinstelling als een erkende rekeninghouder zijn, mits die deze service wil aanbieden.

De emittent moet een contract sluiten met een vereffeningsinstelling of met een erkende rekeninghouder die deze specifieke dienstverlening van dematerialisering aanbiedt. In dit contract worden de afspraken vastgelegd tussen de emittent en de instelling die als 'top van de piramide' zal fungeren. Naast de algemene vergadering kan ook de raad van bestuur of het directiecomité (als er één is) de 'top van de piramide' aanwijzen. Dit is echter geen daad van dagelijks bestuur. Tenslotte is het ook belangrijk er op te wijzen dat de emittent slechts één instelling als 'top van de piramide' kan aanwijzen.

Zowel de erkende rekeninghouder als de vereffeningsinstelling als 'top van de piramide' heeft verschillende taken. De volgende taken staan omschreven in de overeenkomst:

- Hij moet de totale omloop van een uitgifte van gedematerialiseerde effecten aanhouden en gedematerialiseerde effecten die in omloop zijn op zijn naam inschrijven in het register van de effecten op naam bij de emittent.
- Hij is verantwoordelijk voor de reconciliatie van de uitgifte. Hij moet dus met andere woorden controleren of het aantal effecten in omloop overeenstemt met het totale aantal effecten dat is uitgegeven. De emittent moet het totale aantal uitgegeven effecten en het aantal effecten op naam dus aan de top van de piramide meedelen zodat deze laatste een zicht krijgt op de totale uitgifte.
- Hij moet de materiële effecten verzamelen en bijhouden totdat de emittent de opdracht geeft ze te leveren of te vernietigen. De emittent is eigenlijk verantwoordelijk voor de vernietiging van de effecten maar in de praktijk mandateert hij de 'top van de piramide' om dat te doen. Aangezien een verzet gelijkstaat met een bewarend beslag op effecten mogen de effecten die met verzet werden aangetekend echter niet worden vernietigd.

3) Kennisgeving

De emittent moet zo snel mogelijk een kennisgeving publiceren met vermelding van de in de statuten vermelde datum van omzetting van de effecten aan toonder en de door hem aangewezen 'top van de piramide' die voor elke soort van effecten is aangewezen. De kennisgeving moet gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad, in twee persorganen met nationale verspreiding (één in het Nederlands, één in het Frans) en eventueel op de website van de vennootschap (voor zover die over een website beschikt). Deze kennisgeving moet ook worden gedeponereerd bij de griffie van de rechtbank van koophandel van het rechtsgebied waar de vennootschap haar zetel heeft. Als de omzettingsdatum niet in de kennisgeving of in de statuten wordt vermeld, geldt de datum waarop de kennisgeving in het Belgisch Staatsblad is gepubliceerd. Tenslotte zijn een Naamloze Vennootschap en een Commanditaire Vennootschap op Aandelen niet verplicht om in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad te publiceren dat de vorm van de aandelen werd gewijzigd. Wettelijk gezien volstaat het om enkel een mededeling te doen in de Bijlagen waarin louter het onderwerp van de ter griffie neergelegde akte, maar niet de inhoud ervan, wordt opgenomen. Vennootschappen kunnen natuurlijk wel de inhoud van de aangepaste statuten vrijwillig publiceren in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad.

1.1.3 De periode tussen 1 januari 2014 en 1 januari 2015

In een eerste geval heeft de emittent tijdig tot de omzetting in gedematerialiseerde effecten beslist maar zijn er nog materiële effecten aan toonder in omloop. Alle toondereffecten moeten uiterlijk tegen 31 december 2013 worden omgezet. De effecten aan toonder waarvan de omzetting op 31 december 2013 nog altijd niet werd gevraagd, worden op 1 januari 2014 van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten. Deze automatisch gedematerialiseerde effecten worden ingeschreven op een rekening op naam van de emittent. Dit betekent echter niet dat de eigendom van de effecten aan de emittent toegewezen wordt en deze draagt ook de kosten voor het openen en het houden van een effectenrekening. De rechten verbonden aan de toondereffecten, zoals de coupons, het stemrecht, enz., worden opgeschort totdat de houder of eigenaar zich

bekendmaakt. Een tweede geval betreft het feit dat de emittent niets ondernomen heeft. Wanneer de statuten van de emittent op 1 januari 2014 niet voorzien in de uitgifte van gedematerialiseerde effecten of wanneer de emittent geen regelingen heeft getroffen met een vereffeningsinstelling of een erkende rekeninghouder, dan worden de toondereffecten van rechtswege omgezet in effecten op naam. Deze worden ingeschreven op naam en in het naamsregister van de emittent. De aandeelhouder die na de omzetting niet voor de dag komt met zijn materiële aandelen aan toonder kan de rechten verbonden aan deze stukken niet uitoefenen totdat hij zich met zijn toonderstukken aanmeldt en de inschrijving van de aandelen op zijn naam in het naamsregister vraagt. De vennootschap-emittent kan dan kiezen om ofwel de dividenden, interesten en dergelijke zelf te bewaren of om deze in bewaring te geven bij de Deposito- en Consignatiekas.

1.1.4 Vanaf 1 januari 2015

De emittent moet de niet-genoteerde effecten verkopen waarvan de houder of eigenaar op 1 januari 2015 nog onbekend is. De verkoop mag niet eerder plaatsvinden dan één maand na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad en in twee persorganen met nationale verspreiding, waarvan één in het Nederlands en één in het Frans. Na aftrek van de kosten wordt de opbrengst van de verkoop gestort bij de Deposito- en Consignatiekas totdat de rechthebbende de teruggave ervan vraagt. Effecten die op 30 november 2015 nog niet verkocht zijn, moeten door de emittent bij de Deposito- en Consignatiekas neergelegd worden.

1.1.5 Vanaf 1 januari 2016

Diegene die de teruggave vraagt van de opbrengst van de verkoop van de effecten of van de effecten zelf bij de Deposito- en Consignatiekas is een boete verschuldigd van 10 % van het bedrag of van de tegenwaarde van de effecten en dit per jaar achterstand. Elk begonnen jaar wordt gezien als een volledig jaar voor de berekening van de boete.

1.2 Erkende rekeninghouders en vereffeningstellingen

Gedematerialiseerde effecten worden vertegenwoordigd door een boeking op een effectenrekening, op naam van de houder of de eigenaar bij een erkende rekeninghouder of vereffeningstelling. Gedematerialiseerde effecten bestaan al sinds de Wet van 13 april 1995¹ maar door gebrek aan de nodige uitvoeringsbesluiten was de uitgifte ervan niet mogelijk. Door de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder komt hier echter verandering in. Deze wet heeft namelijk gezorgd voor enkele wijzigingen aan het Wetboek van Vennootschappen waardoor de uitgifte van gedematerialiseerde effecten wel degelijk mogelijk is. Daarnaast ligt ook de uitvaardiging van het Koninklijk Besluit betreffende de gedematerialiseerde effecten² aan de oorsprong van de uitgifte.

Bij gedematerialiseerde effecten wordt er gewerkt met een piramidale structuur. De houders van de effecten laten namelijk de effecten inschrijven op een rekening bij een erkende rekeninghouder of vereffeningstelling. Wanneer de effecten worden aangehouden bij één of meerdere erkende rekeninghouders, laat deze in principe op zijn beurt de effecten inschrijven op een rekening bij één vereffeningstelling. Deze vereffeningstelling neemt dan een centraliserende rol op zich zodat men een overzicht krijgt en men het totaal van de uitgegeven effecten kan linken aan het totaal van de houders of eigenaars van de effecten die bij de rekeninghouders staan ingeschreven (de zogenaamde reconciliatie). Overeenkomstig artikel 475ter W. Venn. en artikel 17 van het gecoördineerde Koninklijk Besluit nr. 62 kan men bij niet-genoteerde effecten afwijken van de piramidale structuur op voorwaarde dat de titularis van de effectenrekening hiermee akkoord gaat. Bij deze effecten wordt er dan niet gewerkt met een vereffeningstelling maar neemt een erkende rekeninghouder de functie van 'top van de piramide' op zich.

---

¹ Wet van 13 april 1995 tot wijziging van de Wetten op de handelsvennootschappen, B.S. 17 juni 1995.

² Koninklijk Besluit van 12 januari 2006 betreffende de gedematerialiseerde effecten, B.S. 3 februari 2006.

De erkende rekeninghouders en de vereffeningsinstellingen worden gedefinieerd in het Koninklijk Besluit betreffende de gedematerialiseerde effecten en deze zijn de volgende:

1) Erkende rekeninghouders¹:

- de kredietinstellingen opgericht naar Belgisch recht;
- de beursvennootschappen opgericht naar Belgisch recht;
- de in België gevestigde verrekeningsinstellingen en vereffeningsinstellingen bedoeld in artikelen 22 en 23 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten²;
- de in België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen of beleggingsondernemingen ressorterend onder buitenlands recht die in hun land van herkomst ertoe gemachtigd zijn effecten bij te houden voor rekening van derden;
- de Nationale Bank van België.

Overeenkomstig artikel 2 van dit Koninklijk Besluit betreffende gedematerialiseerde effecten houdt de Commissie voor Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) een lijst bij van de erkende rekeninghouders (Zie bijlage 6: Lijst van erkende rekeninghouders). De CBFA maakt deze lijst jaarlijks bekend op haar website en in het Belgisch Staatsblad.

---

¹ Art. 1 KB betreffende gedematerialiseerde effecten.

² Wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, B.S. 4 september 2002.

2) Vereffeningstellingen¹:

- voor de effecten bedoeld in het boek VIII, Titel III, van het Wetboek van Vennootschappen (aandelen, winstbewijzen, obligaties en warrants): de Naamloze Vennootschap naar Belgisch recht "Interprofessionele effectendeposito- en girokas", afgekort: "C.I.K." (commerciële benaming: "Euroclear Belgium"). Het C.I.K. kan evenwel de opname van nieuwe gedematerialiseerde effecten in haar stelsel weigeren voor een reeds bestaande uitgifte wiens effecten oorspronkelijk in een andere vorm en met dezelfde ISIN-code zijn uitgegeven.
- voor de obligaties bedoeld in artikel 485 van het Wetboek van Vennootschappen: de Nationale Bank van België.

Tenslotte kan men zich afvragen of de effecten aan toonder die zijn ingeschreven op een effectenrekening beschouwd kunnen worden als gedematerialiseerde effecten. Dit is echter niet zo het geval aangezien deze effecten nog altijd in materiële vorm bestaan wat niet het geval is voor gedematerialiseerde effecten. Bovendien moeten deze laatste effecten ingeschreven zijn op een effectenrekening bij een erkende rekeninghouder of vereffeningstelling.

1.3 Diensten en kostprijs van erkende rekeninghouders

In dit deel wordt uitvoerig besproken wat er allemaal dient te gebeuren wanneer men een contract heeft afgesloten met een erkende rekeninghouder. Wat betreft de erkende rekeninghouders wordt de kostprijs en de bijgeleverde diensten van een dematerialisatie vergeleken tussen KBC Bank, Deutsche Bank en Dexia Bank België. Deze drie banken zijn lukraak gekozen uit de lijst van erkende rekeninghouders, bijgehouden door de CBFA (zie Bijlage 6). De volgende informatie werd verkregen uit een gesprek met een adviseur Sparen en Beleggen van KBC Bank Hasselt, een Financial Advisor van Deutsche Bank Hasselt, een Assistent Advisor van Dexia Bank

---

¹ Art. 6 KB betreffende gedematerialiseerde effecten.

Hasselt en uit de verkregen brochures, tarievenkaarten en de website van de desbetreffende banken.

1.3.1 Algemeen

1.3.1.1 Sluiten van het contract met de erkende rekeninghouder

In dit deel worden de verschillende stappen besproken die ondernomen moeten worden voordat men met de dematerialisatie kan beginnen besproken.

Het is de bedoeling dat de emittent de volgende gegevens bezorgt aan de erkende rekeninghouder die gebruikt zullen worden voor het opstellen van het contract:

- de naam van de effecten;
- het totale aantal effecten in omloop, opgesplitst in het aantal nominatieve effecten en het aantal effecten aan toonder;
- de soorten coupures van de toondereffecten;
- voor elke soort coupure de nummers of nummerreeksen van de toondereffecten;
- de nummers van met verzet aangetekende effecten;
- de niet-geknipte coupons;
- het couponverleden (van de vijf meest recente coupons): de betaaldatum en het bedrag;
- de datum of periode van couponbetaling (voor zover die statutair is vastgelegd);
- de afsluitingsdatum van het boekjaar van de vennootschap;

- de meest recente boekwaarde van de effecten (voor zover het om aandelen gaat).

Op basis van deze gegevens wordt een contract gesloten tussen de emittent en de erkende rekeninghouder. Deze laatste laat de nodige gegevens opnemen in de databank van de Nationale Bank van België waar alle informatie over de 'top van de piramide' voor niet-genoteerde effecten wordt gecentraliseerd. Tenslotte registreert de erkende rekeninghouder ook de gegevens in verband met de omloop van de betrokken effecten in zijn bestanden.

Naast de voorgaande gegevens moeten ook de volgende documenten bezorgd worden aan de erkende rekeninghouder:

- een specimen (of kopie) van de te dematerialiseren effecten aan toonder;
- een kopie van de statuten of van de statutenwijziging waaruit de beslissing tot dematerialisatie van de betrokken effecten blijkt;
- een kopie van de kennisgeving door de emittent aan het publiek waaruit blijkt dat de erkende rekeninghouder fungeert als 'top van de piramide'.

Als aan de betrokken effecten nog geen ISIN-nummer is toegewezen, vraagt de erkende rekeninghouder er een ISIN-nummer voor aan. ISIN staat voor International Security Identification Code en wordt toegekend aan een effect. De code bestaat uit een landencode en een uniek nummer.

1.3.1.2 Wisselwerking tussen de emittent en de erkende rekeninghouder

De erkende rekeninghouder vraagt, voor de in zijn boeken op een effectenrekening gedeponeerde effecten, aan de emittent (of aan de door hem aangewezen houder van het nominatieve register) om het betrokken aantal effecten in het nominatieve register in te schrijven op naam van de erkende rekeninghouder. De rekeninghouder zal zo een verzoek doen bij het sluiten van het contract voor het

aantal effecten dat op dat ogenblik al op effectenrekeningen in zijn boeken gedeponereerd zijn en bij elke latere deponering van effecten op een effectenrekening. De gedeponereerde effecten aan toonder worden ongeldig gemaakt en tot nader order bewaard bij de erkende rekeninghouder. De emittent kan echter op ieder moment vragen of men deze toondereffecten aan hem aflevert of vernietigt. Bij elk verzoek om een inschrijving voegt de erkende rekeninghouder ook een lijst toe met de nummers van de effecten aan toonder die werden omgezet in gedematerialiseerde effecten. Zodra de emittent (of de door hem aangewezen houder van het nominatieve register) een dergelijk verzoek ontvangt, schrijft hij in het nominatieve register het betrokken aantal effecten in op naam van de erkende rekeninghouder. Daarnaast geeft hij ook een bevestiging af van het totale aantal effecten dat na deze inschrijving op zijn naam in het nominatieve register staat. Telkens wanneer het aantal effecten die op een andere naam dan die van de erkende rekeninghouder zijn ingeschreven in het register verandert, moet de emittent (of de door hem aangewezen houder van het register) de erkende rekeninghouder daarvan schriftelijk op de hoogte brengen met vermelding van het nieuwe totaal van de effecten dat op naam van andere houders is ingeschreven. Op basis van het voorgaande houdt men dus zo de omloop van de totale uitgifte permanent bij. Wanneer bijvoorbeeld meer effecten aan toonder worden gedeponereerd dan er statutair in omloop zijn, contacteert de erkende rekeninghouder onmiddellijk de emittent. Ieder jaar, op een in het contract bepaalde datum, moet de emittent aan de erkende rekeninghouder een bevestiging sturen van het aantal effecten die ingeschreven zijn in het nominatieve register. Dit moet uitgesplitst worden in het aantal effecten ingeschreven op naam van de erkende rekeninghouder en het aantal effecten ingeschreven op andere namen. Op basis van deze bevestiging en van de in zijn systemen opgenomen gegevens voert de erkende rekeninghouder ieder jaar opnieuw een volledige aansluiting van de omloop uit. Vervolgens levert zij aan de emittent een geattesteerd overzicht af van deze aansluiting met opgave van het totaal aantal effecten in omloop, het aantal effecten aan toonder dat nog in omloop is, het aantal nominatieve effecten die ingeschreven zijn op andere namen dan de erkende rekeninghouder en het aantal gedematerialiseerde effecten.

1.3.1.3 Wisselwerking tussen de emittent en de erkende rekeninghouder voor de verwerking van corporate events

Wanneer men kiest voor een erkende rekeninghouder als 'top van de piramide' is deze verantwoordelijk voor alle 'corporate events'. Zij staat met andere woorden in voor de verwerking van alle verrichtingen op de effecten, zoals onder meer de uitbetaling van de inkomsten (dividenden, renten, terugbetaling van kapitaal) en andere regularisatieverrichtingen (zoals het splitsen van effecten en naamswijzigingen). Opdat deze verwerking goed kan verlopen is het noodzakelijk dat de emittent de erkende rekeninghouder tijdig op de hoogte brengt van alle details, dit moet uiterlijk vijf bankwerkdagen vóór de verrichting uitgevoerd worden. Wanneer aan de houders van de gedematerialiseerde effecten geldbedragen moeten worden uitgekeerd, moeten deze geldbedragen uiterlijk om tien uur 's morgens van de dag waarop de verrichtingen moeten worden uitgevoerd ter beschikking worden gesteld van de erkende rekeninghouder op een rekening bij deze laatste.

1.3.1.4 Waardering van de effecten

Er wordt periodiek een overzicht gestuurd naar de houders van effectenrekeningen van al hun tegoeden op hun effectenrekening. De waarde van deze tegoeden wordt ook vermeld in het overzicht en deze waarde gebruikt men voor de berekening van het bewaarloon. Voor niet-genoteerde obligaties (of soortgelijke) gebruikt men het nominale bedrag van de effecten als waarde. Voor niet-genoteerde aandelen (of soortgelijke) wordt de boekwaarde gehanteerd. De emittent van deze niet-genoteerde aandelen moet aan de erkende rekeninghouder bij het sluiten van het contract de meest recente boekwaarde en jaarlijks (indien beschikbaar) de nieuwe boekwaarde meedelen.

1.3.2 KBC Bank

De volgende gegevens komen uit de tarievenkaart van het voornaamste girale effectenverkeer van 1 februari 2010 en uit een gesprek met een adviseur Sparen en Beleggen van KBC Bank Hasselt.

1) Bewaarloon van een effectenrekening

Tabel 1: Bewaarloon KBC Bank

standaardtarief (dit tarief wordt per schijf van de tegenwaarde in euro berekend op de totale tegenwaarde in euro van de KBC-Effectenrekening, inclusief goudstaven en beleggingsmunten, exclusief uitzonderingen, aan het einde van het jaar; het bewaarloon wordt in januari aangerekend voor het lopende jaar)	schijf tegenwaarde	tarief
	0 – 125 000 euro	0,20 % + 21 % BTW
	125 001 euro – 750 000 euro	0,15 % + 21 % BTW
	750 001 euro – 5 000 000 euro	0,10 % + 21 % BTW
	> 5 000 000 euro	0,05 % + 21 % BTW
uitzonderingen	KBC-effecten	gratis
	Belgische OLO's, Belgische schatkistcertificaten, staatsbons en commercial papers	0,20 % + 21 % BTW (maximum van 45,37 euro, inclusief 21 % BTW per bewaarlijn ¹)

¹ Een bewaarlijn is een groep van effecten met dezelfde waardecode.

uitzonderingen (vervolg)	strips en rechten obligaties waarvan de emittent meer dan één coupon niet heeft betaald	gratis gratis
minimum	9,68 euro, inclusief 21 % BTW 3,02 euro, inclusief 21 % BTW Deze minima zijn niet van toepassing op effectenrekeningen die alleen effecten vrij van bewaarloon bevatten.	per effectenrekening per bewaarlijn
BTW	BTW van 21 % is niet van toepassing op effecten die deel uitmaken van een KBC-Pandkorf.	

2) Transfereren van effecten¹

Tabel 2: Transfer KBC Bank

inkomende transfer ²	Gratis
uitgaande transfer ²	
KBC-effecten	30,25 euro, inclusief 21 % BTW
effecten uitgegeven door een Belgische emittent	30,25 euro, inclusief 21 % BTW
effecten uitgegeven door een buitenlandse emittent ³	42,35 euro, inclusief 21 % BTW
overschrijvingen van effecten binnen de KBC-groep	gratis

---

¹ Deze kosten worden aangerekend per waardecode.

² Overschrijvingen van effecten tussen KBC Bank en een entiteit buiten de KBC-groep.

³ Met inbegrip van certificaten uitgegeven door een administratiekantoor.

3) Inningen van effecten opgenomen in een KBC-Effectenrekening

Tabel 3: Inningen van effecten KBC Bank

KBC-effecten	gratis
effecten uitgegeven door een Belgische emittent	
coupons/dividend	gratis
kapitaal op (tussentijdse) eindvervaldag	gratis
effecten uitgegeven door een buitenlandse emittent ¹	
coupons/dividend	2 % ² + 21 % BTW, met een minimum van 2,99 euro, inclusief 21 % BTW met een maximum van 74,98 euro, inclusief 21 % BTW + (eventueel) kosten correspondent + 21 % BTW + (eventueel) emissiekosten ³ + 21 % BTW
kapitaal op (tussentijdse) eindvervaldag	gratis

Voor de omzetting van bedragen in vreemde valuta naar euro wordt de basiskoers gebruikt van vervaldag min één werkdag (als de uitbetaling van interest of dividend gebeurt op de vervaldag) of de basiskoers van de vervaldag (als de uitbetaling van interest of dividend gebeurt na de vervaldag).

¹ Met inbegrip van certificaten uitgegeven door een administratiekantoor.

² De kosten worden berekend op het brutocouponbedrag in België (brutocouponbedrag in het buitenland min bronheffing).

³ Emissiekosten zijn kosten bepaald door de emissiemaatschappij.

4) Corporate Actions op effecten opgenomen in een KBC-Effectenrekening

Tabel 4: Corporate actions KBC Bank

KBC-effecten	gratis
effecten uitgegeven door een Belgische emittent	gratis
effecten uitgegeven door een buitenlandse emittent	makelaarsloon 0,50 % met een minimum van 7,50 euro met een maximum van 125 euro + (eventueel) kosten correspondent ¹ + (eventueel) emissiekosten ⁴ + (eventueel) wettelijke kosten

---

¹ Eventueel te vermeerderen met 21% btw, in functie van het type transactie.

5) Op naam en aan toonder¹ stellen van effecten – omzetten van effecten op naam in gedematerialiseerde effecten

Tabel 5: Op naam stellen en omzetten van effecten KBC Bank

op naam stellen	
effecten uitgegeven door een Belgische emittent	30,25 euro, inclusief 21 % BTW
effecten uitgegeven door een buitenlandse emittent	42,35 euro, inclusief 21 % BTW
omzetten van effecten op naam in effecten aan toonder	gratis
omzetten van effecten op naam in gedematerialiseerde effecten	gratis
omzetten van een nominatief buitenlands certificaat in een effect aan toonder	50 euro, inclusief 21 % BTW

6) KBC-Vermogensverzekering

Voor effecten op een effectenrekening is er ook de KBC-Vermogensverzekering. Deze verzekering voorziet in een uitkering bij een blijvende invaliditeit (vanaf 67 %) of bij overlijden door een verzekerd ongeval van de rekeninghouder(s). Deze uitkering komt ook in de nalatenschap terecht. In beide gevallen is de vergoeding gelijk aan 35 % van de waarde van de verzekerde producten op de dag van het ongeval. Deze vergoeding kan nooit hoger zijn dan 75 000 euro en nooit lager zijn dan 2 500 euro per verzekerde en per ongeval, ongeacht het aantal verzekerde producten. In de meeste gevallen volstaat de verzekering om de successierechten te betalen die de nabestaanden verschuldigd zouden zijn op de effecten in

---

¹ Het betreft hier de omzetting van effecten op naam in effecten aan toonder van niet-genoteerde emittenten, voor zover (i) de statuten van de emittent nog niet zijn aangepast ingevolge de dematerialisatiewet en (ii) de statuten de toondervorm erkennen. De toondereffecten worden op een effectenrekening geboekt.

bewaring. Het tarief bedraagt 11 euro, inclusief kosten en belastingen. Dit is een bijdrage voor aansluiting per jaar.

7) Samenvatting

Wanneer de klant-particulier toonderstukken komt afgeven bij KBC Bank betaalt deze daar niets voor. Dit is eigenlijk een soort van dienstverlening zoals dat het innen van coupons, uitbetalen van dividend,... ook gratis is. Ook voor de vennootschappen wordt er niets aangerekend. Op het grootste deel van wat bewaard wordt op een effectenrekening moet men wel een bewaarloon betalen. Een uitzondering is dat alles van KBC Bank gratis is. Hier dient dus geen bewaarloon op betaald te worden. Het transfereren van de effecten die op een effectenrekening staan naar een andere bank dan KBC Bank heeft wel een kostprijs. Een inkomende transfer is daarentegen gratis. De klant kan opteren voor een vermogensverzekering af te sluiten, dit kost 11 euro. Voor het omzetten van effecten op naam kan het zijn dat de vennootschap een kleine kostprijs moet betalen. In de meeste gevallen is het gratis, voor een aantal specifieke gevallen moet men betalen. Wanneer het bijvoorbeeld om buitenlandse effecten gaat, hangt er wel een kostprijs aan vast.

1.3.3 Deutsche Bank

De volgende gegevens komen uit de brochure van de tarieven van de voornaamste effectenverrichtingen en uit een gesprek met een Financial Advisor van Deutsche Bank Hasselt. De tarieven zijn geldig vanaf 1 januari 2010.

1) Bewaarloon van een effectenrekening

Tabel 6: Bewaarloon Deutsche Bank

	met dienstenaanbod Private Investment Services	zonder dienstenaanbod Private Investment Services
aandelen	gratis	8 euro (max. 80 euro per effectendossier)
obligaties	gratis	8 euro (max. 80 euro per effectendossier)
sicavs	gratis	8 euro (max. 80 euro per effectendossier)
effecten Deutsche Bank	gratis	8 euro (max. 80 euro per effectendossier)
strips	gratis	gratis
rechten	gratis	gratis
vast recht	gratis	gratis
korting op bewaarloon (degressiviteit)	niet van toepassing	niet van toepassing

Deutsche Bank werkt op basis van twee segmenten. Ze hebben retailklanten, dat zijn eigenlijk het merendeel van de klanten. Deze hebben geen kosten maar betalen wel 8 euro per lijn wat op hun effectenrekening geplaatst is, met een maximum van 80 euro. Daarnaast heeft Deutsche Bank ook Privement Investment Services. Dit is voor mensen die van dichtbij gevolgd worden. Met deze mensen wordt minstens twee tot drie keer per jaar een afspraak gemaakt waarbij de portefeuille intensief gevolgd wordt. Deze mensen worden vrijgesteld van het bewaarloon. Ze betalen wel een kost van 50 euro per jaar en daar zit dan alles in.

Ze krijgen ook toegang tot begeleiding naar successie- en erfrechten. Privement Investment Services begint vanaf een vermogen van 250 000 euro.

2) Transfereren van effecten onder effectenrekening

Een transfer binnen de Deutsche Bank groep (incl. transfer binnen Deutsche Bank NV) is gratis. Voor een transfer naar een andere bank betaalt men 10 euro per effectenpost voor Belgische effecten, 25 euro per effectenpost voor vreemde effecten, exclusief BTW.

3) Verrichtingen op effecten

De verrichtingen (keuzedividend, kapitaalsverhoging, ...) op effecten zijn gratis.

4) Acties

Op het moment van het contacteren van Deutsche Bank in Hasselt (19 februari 2010) hadden zij twee acties lopen. De acties waren begonnen in oktober 2009 en zouden oorspronkelijk tot december 2009 duren. Deze acties bleken echter zo een groot succes te zijn dat Deutsche Bank het verlengt heeft tot maart 2010. Een eerste actie had betrekking op een premie van 0,50 % die de klant verkreeg wanneer zij zijn/haar effecten aan toonder, behalve aandelen, plaatsten op een effectenrekening bij Deutsche Bank. Bij de tweede actie betaalde Deutsche Bank de transferkosten terug indien de klant al een effectenrekening elders had en deze overbracht naar Deutsche Bank.

Actie: Premie voor afgifte van fysieke effecten

De actie beoogt de uitbetaling van een premie voor elke neerlegging van effecten aan toonder¹ (behalve aandelen aan toonder) onder een effectenrekening, naar keuze van de cliënt, geopend bij Deutsche Bank in België. Deze premie geldt enkel voor natuurlijke personen met verblijfplaats in België die effecten neerleggen onder een effectenrekening geopend bij Deutsche Bank NV. De premie zal niet uitbetaald worden voor effecten die minder als twee maanden voor hun eindvervaldag onder dossier geplaatst worden. De uitbetaling van de premie kan enkel aangevraagd worden door de houder van de effecten aan toonder. Indien voldaan is aan onderstaande voorwaarden verbindt Deutsche Bank NV zich ertoe om de rekening van de cliënt te crediteren ten bedrage van 0,50 % van het bedrag van effecten aan toonder die onder dossier geplaatst werden. Het bedrag van de premie is beperkt tot 2 500 euro, kosten en taksen inbegrepen, per effectenrekening. De premie wordt berekend op basis van 1) het nominaal bedrag indien het een staatsbon, een kasbon of een obligatie betreft 2) de netto inventaris waarde gekend op de dag van de inschrijving van de effecten in de effectenrekening indien het een bevek of gemeenschappelijk beleggingsfonds betreft. De premie wordt gecrediteerd op de rekening van de cliënt en dit zo snel mogelijk na de neerlegging bij de Bank van de effecten onder effectenrekening. In geval men nog geen cliënt is bij Deutsche Bank zal er een rekening geopend worden waarop het bedrag kan worden gecrediteerd. De uitbetaling van de premie is van toepassing voor elke neerlegging van effecten² onder effectenrekening die plaatsvindt vanaf 1 januari 2010 tot en met 31 maart 2010. Elke onder dossier plaatsing van effecten aan toonder na die datum wordt van rechtswege uitgesloten. Alleen de datum waarop de effecten onder effectenrekening geplaatst worden, wordt in overweging genomen voor de toepassing van deze actie. Vervroegde afsluiting van de actie was mogelijk, onder andere in geval van wetswijzigingen.

---

¹ Obligaties, kasbons, staatsbons, deelbewijzen van Instellingen voor Collectieve Belegging ingeschreven op de lijst van de CBFA (beveks, gemeenschappelijke beleggingsfondsen, ...). Aandelen komen niet in aanmerking voor de uitbetaling van de premie.

² Met uitzondering van kasbons uitgegeven door Deutsche Bank.

Actie: Terugbetaling van transferkosten van een effectenrekening

Deze actie beoogt de terugbetaling van de kosten naar aanleiding van de transfer van effecten¹ die ingeschreven zijn op een effectenrekening, geopend bij een andere bank, naar een effectenrekening bij Deutsche Bank in België. Deze terugbetaling is voorbehouden voor natuurlijke personen met verblijfplaats in België die houder zijn van een effectenrekening bij Deutsche Bank NV. De terugbetaling kan enkel worden aangevraagd door de houder van de effectenrekening of zijn mandataris. De cliënt die deze terugbetaling wenst te genieten, moet daartoe een uitdrukkelijke aanvraag indienen bij zijn Financial Center en het bewijs leveren van de aangerekende kosten, afgeleverd door de bank waarbij de effecten gedeponereerd waren. Deutsche Bank NV behoudt zich het recht voor de bewijskracht van dit schriftelijk bewijs te beoordelen zonder de bewijsmiddelen die de cliënt kan aanwenden te beperken. Indien ze van oordeel is dat het afgeleverde schriftelijke bewijs onvoldoende bewijskracht heeft, behoudt Deutsche Bank NV zich eveneens het recht voor de terugbetaling van de kosten te weigeren. Indien het bewijs van de aangerekende transferkosten wordt geleverd, verbindt Deutsche Bank NV zich ertoe deze kosten terug te betalen tot een maximumbedrag van 500 euro, kosten en taksen inbegrepen. Het bedrag van de terugbetaling is beperkt tot 500 euro per effectenrekeninghouder. De betaling geschiedt na onderzoek van het door de cliënt geleverde bewijs. Het terugbetaalde bedrag wordt gecrediteerd op de rekening van de cliënt bij Deutsche Bank NV, zo spoedig mogelijk na de aanvraag van de cliënt en na onderzoek van het bewijs. In geval men nog geen cliënt is bij Deutsche Bank zal er een rekening geopend worden waarop het bedrag onder voornoemde voorwaarden kan gecrediteerd worden. Deze terugbetaling was van toepassing op alle transfers van effecten waarvoor een transferaanvraag werd ingediend tussen 1 januari 2010 en 31 maart 2010. Transferaanvragen na deze datum werden van rechtswege uitgesloten. Enkel de transferdatum wordt in overweging genomen voor de toepassing van deze actie. Een vervroegde afsluiting was mogelijk, onder andere in geval van wetswijzigingen.

---

¹ Met uitzondering van strips en rechten tenzij de bijhorende aandelen eveneens getransfereerd worden.

5) Samenvatting

Het dematerialiseren van effecten aan toonder is gratis bij Deutsche Bank. Men dient echter wel een bewaarloon te betalen al naargelang men een effectenrekening met of zonder dienstenaanbod wil. Voor het transfereren van effecten die op een effectenrekening staan naar een andere bank dan Deutsche Bank moet men een kostprijs betalen. Een inkomende transfer of een transfer binnen de Deutsche Bank groep is gratis. Tenslotte waren er ook twee acties geldig op het moment van het contacteren van Deutsche Bank Hasselt teneinde mensen met effecten aan toonder aan te sporen hun effecten op een effectenrekening te plaatsen.

1.3.4 Dexia Bank

De volgende gegevens komen uit de brochure van de tarieven van de voornaamste beleggingsverrichtingen en uit een gesprek met een Assistent Advisor van Dexia Bank Hasselt. De tarieven zijn van toepassing op 1 juli 2009.

1) Bewaarloon van een effectendossier

Tabel 7: Bewaarloon Dexia Bank

vaste kosten per waardecode	inclusief BTW
effecten uitgegeven door Dexia Bank, Dexia Asset Management, Dexia Funding Netherlands, Dexia Credit Local, Dexia BIL, Dexia Municipal Agency, Artesia Overseas, Artesia, Bacob & Cordius	gratis
VVPR-strips, toekennings- en intekeningsrechten	gratis
ICB's (Instellingen voor Collectieve Belegingen) van andere instellingen en vastgoedbevaks, pricaf's	gratis
kasbons van andere instellingen	gratis
staatsbons, schatkistcertificaten en OLO's	gratis
aandelen (uitgezonderd ARKimedes en Solvac), warrants, vastgoedcertificaten	10 euro
obligaties en euro-obligaties (uitgezonderd uitgiften van Fortis, ING en KBC, ARKimedes)	10 euro

Het bewaarloon voor effecten die op 31 december in het dossier aanwezig zijn moet voor het afgelopen jaar betaald worden. Deze kosten zijn jaarlijks betaalbaar op 1 januari en dit door afhouding op de centralisatierekening van het effectendossier.

2) Transfers buiten Dexia Bank

Tabel 8: Transfer Dexia Bank

vaste kosten per waardecode	excl. BTW	incl. BTW
Dexia-waarden	20 euro	24,20 euro
niet-Dexia-waarden	30 euro	36,30 euro

3) Diverse kosten

Tabel 9: Diverse kosten Dexia Bank

	excl. BTW	incl. BTW	
diverse attestaten voor ED (bewijs van bezit van een effect op een bepaalde datum...)	6,25 euro	7,56 euro	per stuk
fotokopie van boekhoudstukken (beursborderellen, inschrijvingen op effecten enz.)	7,44 euro	9 euro	per stuk
waardebepaling van een portefeuille ED gedurende het jaar	12,50 euro	15,13 euro	vanaf vijf waardecodes
bijzondere opzoeken voor ED			
1) voor het lopend jaar	12,50 euro	15,13 euro	
2) per bijkomend jaar	25 euro	30,25 euro	
specifieke opzoeking (terugbetaling, inschrijving, omruiling enz.)	7,44 euro	9 euro	per stuk

overzicht van de verrichtingen (inschrijvingen, terugbetalingen, omruilingen enz.)	74,38 euro	90,00 euro	per jaar
administratieve stappen bij de houders van grootboeken anders dan Dexia Bank:			
opnaamstelling	25 euro	30,25 euro	waardecode emittent certificaat
wijziging van de titularis van een nominatieve intekening	6,50 euro	7,87 euro	
administratieve stappen voor het genieten van internationale fiscale conventies	5 % van het te recupereren bedrag min. 50 euro max. 500 euro	5 % van het te recupereren bedrag min. 60,50 euro max. 605 euro	waardecode
recuperatie voor het bewaarloon bij debetbestand van depositoboekje	6,50 euro	7,87 euro	rappel
bewaargeving van effecten op naam buiten Euronext bij een buitenlands correspondent	125 euro	151,25 euro	waardecode
uitoefening van warrant, omzetting, wederbelegging, optioneel dividend, OBO (Strips: gratis) behoudens eventuele kosten geheven door correspondent	12,50 euro	geen BTW	waardecode
blokkeringattesten voor toegang algemene vergaderingen (indien geen enkele financiële instelling de financiële dienst verzorgt)	6,25 euro	7,56 euro	waardecode

4) Uitbetaling van buitenlandse coupons en inning van dividenden

Tabel 10: Uitbetaling buitenlandse coupons en inning dividenden Dexia Bank

	in effectendossier	aan toonder
uitbetaling van buitenlandse coupons	gratis	5 % (min. 7,50 euro; max. 75 euro) + BTW
inning dividenden aandelen	gratis	Gratis behalve voor uitgiften BOAL, BOIC SOGES & SOFIGEN: 5 % (min. 5 euro; max. 75 euro) + BTW

5) Samenvatting

Er dient geen kostprijs betaald te worden indien de klant zijn effecten aan toonder wil dematerialiseren, wel een bewaarloon. Er zijn echter uitzonderingen op het bewaarloon wanneer het bijvoorbeeld om effecten gaat die uitgegeven zijn door Dexia Bank zelf. Verder heeft het transfereren van effecten buiten Dexia Bank ook een kostprijs. De uitbetaling van buitenlandse coupons en de inning van dividenden is echter gratis.

1.4 Conclusie

Wanneer men effecten aan toonder op een effectenrekening wil plaatsten bij één van de hierboven besproken banken is hier geen kostprijs aan verbonden. Voor de meeste effecten (uitzonderingen zijn meestal de effecten uitgegeven door de desbetreffende bank) dient men echter wel een bewaarloon te betalen. Het uitbetalen van coupons, het innen van dividenden en soortgelijke diensten is bij de drie banken gratis. Wanneer men de effecten die geplaatst zijn op een effectenrekening wil transfereren naar een andere bank dan de desbetreffende

bank moet men wel een kleine vergoeding betalen. Een inkomende transfer of een transfer binnen de bankgroep zelf is gratis.

Hoofdstuk 2: De keuze van omzetting

Voor het tweede deel van het onderzoek zijn er een 50-tal Limburgse bedrijven gecontacteerd geweest. Beursgenoteerde vennootschappen worden buiten beschouwing gelaten. Daarnaast is er ook informatie verkregen van Voka (het Vlaams netwerk van ondernemingen, gevormd door Voka – Vlaams Economisch Verbond en Voka – Kamers van Koophandel) en van het VBO (Verbond van Belgische ondernemingen).

2.1 Gecontacteerde ondernemingen

Vroeger werd er vaak geopteerd voor een NV omdat men bij deze vennootschapsvorm effecten aan toonder kon uitgeven. Doordat de voordelen van de effecten aan toonder verdwijnen omwille van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder wordt er nu beduidend minder gekozen voor deze rechtsvorm. Bijna alle gecontacteerde bedrijven bevestigen deze verandering. Zij hadden vroeger bijna allemaal gekozen voor een NV omwille van het feit dat daarbij de uitgifte van aandelen aan toonder mogelijk was.

Bij het contacteren van de Limburgse bedrijven bleek al snel dat de al dan niet gebeurde omzetting van de effecten aan toonder vaak verschilde van onderneming tot onderneming. Sommige ondernemingen hebben hun aandelen aan toonder al omgezet, andere daarentegen nog niet. Degene die hun aandelen aan toonder al hebben omgezet, hebben dit vaak direct gedaan nadat ze te horen kregen van de nieuwe wetgeving. Eén van de redenen was vaak omdat ze gewoon met alles in orde wouden zijn en omdat de omzetting toch ooit moest gebeuren (vóór 31 december 2013). Daarnaast gebeurde de omzetting ook vaak door herstructureringen binnen de onderneming. Bij een overname of wanneer bijvoorbeeld de hele groep werd geherstructureerd en alles onder een nieuwe holding werd gebracht, gaf dit ook vaak aanleiding om de statuten nog eens grondig op te frissen. Vervolgens dienden de statuten ook aangepast te worden door de omzetting van Belgische frank naar euro. Bij deze gelegenheden werden de aandelen aan toonder dan ook al vaak omgezet omdat de onderneming toch al

bezig was met het veranderen van de statuten. De ondernemingen die hun aandelen aan toonder nog niet hebben omgezet, doen dit omwille van schenkingsredenen of gewoon omwille van het feit dat ze er niet echt mee bezig zijn. Door de verplichte omzetting van de effecten aan toonder kan men de effecten niet meer gewoon van hand tot hand doorgeven aan de volgende generatie. Sommige bedrijven wachten effectief met de omzetting tot 31 december 2013 om bijvoorbeeld hun kinderen later ook nog wat te kunnen geven. Daarnaast zijn er ook bedrijven die totaal niet bezig zijn met de omzetting. Ze zijn wel op de hoogte van de wet van 14 december 2005 maar wachten gewoon nog wat af. Dit is vaak omdat ze er geen tijd voor hebben of voor willen maken en omdat ze er nog niet over hebben nagedacht in welke vorm ze hun aandelen aan toonder willen omzetten. Deze bedrijven gaan vaak wachten totdat de datum van 31 december 2013 bijna verstreken is.

Wat de keuze van omzetting betreft – in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten – komt het in grote lijnen overeen tussen de verschillende gecontacteerde bedrijven. De meeste ondernemingen opteren voor een omzetting in effecten op naam. Dit is immers het gemakkelijkste en tevens het goedkoopste. Dat de anonimiteit hierdoor teniet gedaan wordt, vormt vaak juist geen enkel probleem. Integendeel, de meeste ondernemingen vinden dat het wel geweten mag zijn wie de verschillende aandeelhouders zijn van de onderneming. Van de gecontacteerde ondernemingen waren er slechts enkele die voor gedematerialiseerde effecten hadden gekozen. Dit waren vaak iets grotere bedrijven die een iets duurdere kostprijs wouden betalen in ruil voor de diensten die de desbetreffende erkende rekeninghouder daarvoor in ruil aanbiedt. De meeste ondernemingen zijn ook niet zo goed op de hoogte van een dematerialisatie aangezien het redelijk recent is. Gedematerialiseerde effecten bestaan al sinds de wet van 13 april 1995 maar door gebrek aan de nodige uitvoeringsbesluiten was de uitgifte ervan niet mogelijk. Door de wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder komt hier echter verandering in. Aangezien effecten op naam al langer bestaan en men hiermee vertrouwd is, opteren de meeste ondernemingen dan ook gewoon voor een omzetting in aandelen op naam.

2.2 Voka, VBO en Dmat Task Force

Volgens Voka, dit is het Vlaams netwerk van ondernemingen, gevormd door Voka – Vlaams Economisch Verbond en Voka – Kamers van Koophandel, zijn beursgenoteerde ondernemingen zeker op de hoogte van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder. Bij niet-beursgenoteerde, grote ondernemingen is de financiële directeur er vaak van op de hoogte en is deze persoon er ook mee belast. Bij kleine ondernemingen is het vaak de onderneming haar adviseur/boekhouder die de eigenaar van alles op de hoogte brengt en helpt bij de beslissing voor het omzetten van de aandelen aan toonder. Dus iedere onderneming met effecten aan toonder is toch wel op de hoogte van de nieuwe wetgeving en weet dat de effecten aan toonder omgezet moeten worden tegen uiterlijk 31 december 2013. De enige moeilijkheid wat betreft de omzetting van de effecten aan toonder ligt misschien alleen bij de particulier. Deze kan niet op de hoogte zijn. Na de publicatie van de wet van 14 december 2005 in het Belgisch Staatsblad heeft Voka in haar magazine 'Bedrijvig Limburg' 20 000 Limburgse professionals op de hoogte gebracht van de nieuwe wetgeving. Daarna werden de ondernemingen niet meer op de hoogte gebracht en werden er ook geen infosessies of dergelijke gegeven. Wanneer het einde van de omzettingsperiode nadert, gaan zij onderzoeken hoe het nu met de omzetting staat. Indien zij dan problemen ondervinden is Voka Limburg in de toekomst van plan om meer te communiceren naar de ondernemers toe. Dit zal dan vooral gebeuren in de laatste maanden (vóór 31 december 2013) voordat de omzetting moet plaatsgevonden hebben.

Naast Voka werd ook het VBO (Verbond van Belgische Ondernemingen) gecontacteerd. Ook hier werd vastgesteld dat de meeste ondernemingen een omzetting in effecten op naam verkiezen. 90 tot 95 % van de bedrijven kiest immers voor aandelen op naam, slechts 5 tot 10 % kiest voor het dematerialiseren van de effecten. Ook hier wordt men ingelicht over de omzetting doordat het VBO schrijft in gespecialiseerde kranten en magazines. Daarnaast is het VBO ook één van de oprichters van een werk- en studiegroep (de Dmat Task Force). De Dmat Task Force werd opgericht door Febelfin, het Verbond van Belgische Ondernemingen, Euroclear NV, Euroclear Belgium, Euronext Brussels, de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat en de Nationale Bank van België. De Dmat Task Force houdt zich bezig met het coördineren van het dossier

'dematerialisering' tussen de emittenten, de financiële sector en de marktinfrastructuren zodat de overgangperiode vlot kan verlopen. Daarnaast streven zij voor een proactieve dialoog tussen alle betrokken partijen inclusief het publiek, het duidelijker en begrijpelijker maken van de reglementering voor alle betrokken partijen, een forum bieden en antwoord te geven op verschillende vragen. Tenslotte treedt deze werk- en studiegroep ook op als bevoorrecht contactpunt met de betrokken autoriteiten (Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen, de Nationale Bank van België, de Federale Overheidsdienst Justitie en de Federale overheidsdienst Financiën) zonder daarom echter de bilaterale besprekingen tussen haar leden en diezelfde autoriteiten voor specifieke aangelegenheden uit te sluiten. De Dmat Task Force beheert tevens ook de infosite www.dmat.be.

2.3 Voor- en nadelen van effecten op naam en gedematerialiseerde effecten

Hieronder worden bondig de voor- en nadelen besproken van effecten op naam en van gedematerialiseerde effecten. Een schematisch overzicht van de vergelijking van deze twee vormen van effecten kan men terugvinden in de bijlagen (Bijlage 7: Vergelijking van effecten op naam en gedematerialiseerde effecten).

1) Effecten op naam

Een omzetting op naam is zeer eenvoudig en goedkoop. Het is zeer eenvoudig aangezien een statutenwijziging voldoende is en enkel een aandeelhoudersregister (Bijlage 8: Model van aandelenregister) aangekocht en ingevuld dient te worden. De statuten dienen gewijzigd te worden bij een notaris. Dit is niet noodzakelijk maar is aan te raden zodat de statuten ook eens grondig terug zijn nagekeken en zo kan men de verwijzing naar aandelen aan toonder schrappen. De enige kostprijs hangt dus vast aan het wijzigen van de statuten en het aankopen van een aandeelhoudersregister. Het wijzigen van de statuten kost tussen de 750 en 1000 euro. Het aandeelhoudersregister heeft een kostprijs van 20 tot 25 euro.

Een nadeel van een omzetting in effecten op naam is dat de anonimiteit verloren gaat. Aangezien er een register van aandelen bijgehouden wordt in de zetel van de vennootschap is de identiteit van de aandeelhouders immers gekend bij de vennootschap. De aandeelhouders kunnen inzage nemen van het register alsook iedere belanghebbende derde. Ook wat betreft de fiscus is er geen sprake meer van anonimiteit. De identiteit van de aandeelhouders is gekend bij de fiscus zodat deze dus precies van iedere aandeelhouder weet hoeveel aandelen hij in zijn bezit heeft van een bepaalde vennootschap.

Een omzetting van de effecten op naam is aanbevolen voor ondernemingen met een eerder besloten kapitaalstructuur en is ideaal voor KMO's.

2) Gedematerialiseerde effecten

Bij een omzetting naar gedematerialiseerde effecten wordt het risico op verlies, diefstal of beschadiging van de effecten verminderd. Men kan ook genieten van het comfort van een dagelijks en professioneel administratief beheer zoals het innen van de coupons en het uitkeerbare bedrag. Zij zetten het geïnde bedrag onmiddellijk op de rekening naar keuze van de cliënt. Van elke verrichting wordt ook een rekeningafschrift verkregen zodat men de ontwikkelingen van de portefeuille op de voet kan volgen. Doordat men de effecten niet meer fysiek moet laten leveren, wordt ook tijd bespaard. Men hoeft die waardevolle papieren niet langer heen en weer te vervoeren bij aan- en verkopen, uittreding en vereffening. Tenslotte is een effectenrekening ook zeker een must als er met online banking werkt. Er worden niet alleen aan- en verkooporders geplaatst maar men bezit altijd een geactualiseerd overzicht van de effectenrekening met de nodige koersinformatie. Zo kent men op ieder ogenblik van de dag de inhoud en de tegenwaarde van de effectenportefeuille. Een ander belangrijk voordeel is dan weer dat de anonimiteit deels behouden blijft. Zo weten de aandeelhouders niet zomaar van elkaar wie aandeelhouder is omdat de gedematerialiseerde effecten ingeschreven zijn op naam van de erkende rekeninghouder in het aandeelhoudersregister. Naar de fiscus toe blijft de anonimiteit ook vaak behouden aangezien de erkende rekeninghouder het zogenaamde bankgeheim kan invoeren. Dit bankgeheim is echter niet absoluut maar beperkt in het kader van een

bezwaarprocedure of zelfs niet gebruikelijk bij successierechten. De fiscus kan immers voor het onderzoek van een bezwaarschrift van elke bankier of kredietinstelling alle informatie vorderen die nuttig is. Een nadeel is dat het duurder en ingewikkelder is dan bij een omzetting op naam. Ook bij deze omzetting is een statutenwijziging (750 tot 1000 euro) via een notaris noodzakelijk. Daarnaast moet de vennootschap ook de omzettingsdatum van de effecten aan toonder in gedematerialiseerde effecten bepalen en in de statuten vermelden. Vervolgens moet men een contract afsluiten met een instelling die de dienst van dematerialisering aanbiedt. Dit is een erkende rekeninghouder of een vereffeningsinstelling (in geval van genoteerde vennootschappen). Tenslotte moet de vennootschap zorgen voor de nodige publicaties in het Belgisch Staatsblad en in twee nationaal verspreide kranten waarvan één in het Nederlands en één in het Frans. Dematerialisatie is ook duurder dan een omzetting op naam. Naast de kosten van een statutenwijziging en van de publicatie kost het bewaren van de effecten ook geld (het zogenaamde bewaarloon).

Een dematerialisering is aanbevolen voor grotere ondernemingen met een open kapitaalstructuur of plannen in die richting.

Het is aan de ondernemingen om te kiezen voor de omzetting van hun effecten aan toonder in één van de twee hierboven vermelde vormen. Uiteindelijk zullen de meeste vennootschappen toch kiezen voor een omzetting in effecten op naam omdat het eenvoudiger is en niet veel kost. Sommige wagen echter wel de stap om hun toondereffecten te laten dematerialiseren. Men betaalt dan wel een iets duurdere kostprijs maar daar staan dan wel de diensten van de erkende rekeninghouder tegenover.

Deel 4: Conclusie

Doorheen deze masterproef is er geprobeerd door middel van enkele deelvragen en subdeelvragen een antwoord te geven op de volgende centrale onderzoeksvraag:

“Hoe gaan ondernemingen om met de afschaffing van effecten aan toonder?”

De wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder regelt de afschaffing van de effecten aan toonder van Belgische oorsprong en de modernisering van de gedematerialiseerde effecten in België. Deze wet van 14 december 2005 zorgt voor een geleidelijke afschaffing van de effecten aan toonder. De drie fasen van het afschaffingsproces werden bondig besproken in het eerste hoofdstuk van de literatuurstudie waardoor een antwoord op de eerste deelvraag gevonden werd.

De tweede en derde deelvraag hadden betrekking op het omzettingsproces. Hoe verloopt de procedure bij een omzetting in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten? Bij een omzetting in effecten op naam kan het best een statutenwijziging doorgevoerd worden en dient er een aandelhoudersregister aangekocht en ingevuld te worden. Voor het dematerialiseren van de effecten aan toonder dienen de statuten gewijzigd te worden en moet het effect op een rekening bij een erkende rekeninghouder of vereffeninginstelling geboekt worden. De meeste banken bieden deze dienst van dematerialisering aan.

De vierde en laatste deelvraag betreft de voor- en nadelen van effecten op naam en gedematerialiseerde effecten. Een omzetting op naam is zeer eenvoudig en goedkoop. Het is zeer eenvoudig aangezien een statutenwijziging voldoende is en enkel een aandelhoudersregister aangekocht en ingevuld dient te worden. De enige kostprijs hangt dus vast aan het wijzigen van de statuten en het aankopen van een aandelhoudersregister. Een nadeel is echter dat de anonimiteit verloren gaat. De identiteit van de aandelhouders is immers gekend bij de vennootschap en alle aandelhouders mogen het aandelhoudersregister inkijken. Ook wat betreft de fiscus is er geen sprake meer van anonimiteit. Dematerialisatie is duurder en ingewikkelder dan een omzetting op naam. De statuten dienen bij deze omzetting gewijzigd te worden, men moet een contract afsluiten met een erkende

rekeninghouder en men moet zorgen voor de nodige publicaties in het Belgisch Staatsblad en in twee nationaal verspreide kranten. Naast de kosten van een statutenwijziging en publicatie dient men ook het zogenaamde bewaarloon te betalen aan de erkende rekeninghouder.

De meeste banken bieden dematerialisering aan. Bij het contacteren van KBC Bank, Deutsche Bank en Dexia Bank bleek al snel dat de tarieven voor gedematerialiseerde effecten dicht bij elkaar lagen. Het dematerialiseren kost niets, men dient enkel een bewaarloon te betalen. De meeste diensten bieden zij ook gratis aan.

Door middel van de deelvragen en het tweede deel van het onderzoek is de centrale onderzoeksvraag grondig beantwoord. Alle bedrijven zijn op de hoogte van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder. Dit wil echter niet zeggen dat ze al met de omzetting bezig zijn. Bij het contacteren van de Limburgse bedrijven bleek al snel dat de al dan niet gebeurde omzetting van de effecten aan toonder vaak verschilde van onderneming tot onderneming. Sommige ondernemingen hebben hun aandelen aan toonder al omgezet, andere daarentegen nog niet. Redenen voor het al vroegtijdig omzetten van de effecten aan toonder waren omdat zij toch al hun statuten gingen aanpassen voor één of andere reden en vooral omdat de vennootschappen gewoon in orde wouden zijn met de wetgeving. De vennootschappen die hun aandelen aan toonder nog niet hebben omgezet, hebben dit gedaan omwille van schenkingsredenen of gewoon omwille van het feit dat ze er niet echt mee bezig zijn en ze het nog tijd genoeg vinden voor de omzetting. Deze ondernemingen gaan vaak wachten met de omzetting tot juist vóór 31 december 2013. Wat de keuze van omzetting betreft – in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten – komt het in grote lijnen overeen tussen de verschillende gecontacteerde bedrijven. Uit het onderzoek en uit informatie van Voka en het VBO blijkt dat de meeste vennootschappen opteren voor een omzetting van hun effecten aan toonder in effecten op naam. Dit is immers het gemakkelijkste en tevens het goedkoopste. Dat de anonimiteit hierdoor teniet gedaan wordt, vormt geen enkel probleem. Integendeel, de meeste ondernemingen vinden dat het wel geweten mag zijn wie de verschillende aandeelhouders zijn van de onderneming.

Lijst van geraadpleegde werken

Boeken, artikelen en internetteksten

- De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.
- Delboo, M., Herbosch, D. (2006). Afschaffing van de effecten aan toonder: overzicht en eerste analyse [Elektronische versie]. *Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, nr. 310, 831-845.
- Derycke, H. (2006). De afschaffing van effecten aan toonder: enkele fiscale aspecten [Elektronische versie]. *Tijdschrift Estate Planning*, 2006/3.
- Hinnekens, P., Hellemans, F., Van Gils, M. (2006). Fiscale implicaties afschaffing effecten aan toonder. *Algemeen Fiscaal Tijdschrift*, september, 16-32.
- Meulijzer, F., Hellemans, F. (2006). Exit effecten aan toonder: hoe verloopt het concreet?. *Balans*, afl. 535, 1-8.
- Palmaers, G. (2006). De wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder. *Tijdschrift voor Rechtspersoon en Vennootschap*, afl. 3, 171-202.
- TASK FORCE DEMATERIALISERING, opgevraagd op 21 september, 2009, via www.dmat.be.
- Van den Steen, L. (2006). Vennootschapsrecht – effecten en gedematerialiseerde effecten [Elektronische versie]. *Tijdschrift voor Belgisch Handelsrecht*, april, 475-479.
- Van Gerven, G. (2006). De afschaffing van effecten aan toonder: enkele fiscale aspecten [Elektronische versie]. *Tijdschrift Estate Planning*.

Wetten

- Burgerlijk Wetboek (Wet van 21 maart 1804, B.S. 3 september 1807), Wet van 30 december 1961 tot invoering van de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek, B.S. 18 mei 1962, opgevraagd op 2 februari, 2010, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&id=f4c1c6ce-9a10-410e-b4e7-37172a3bfa35#findHighlighted>.
- Programmawet van 27 december 2005, B.S. 30 december 2005, opgevraagd op 5 februari, 2010, via <http://www.ruling.be/WetgevingRegularisatie/20051227-FiscaleRegularisatie-ProgrammaWet.pdf>.
- Wetboek der Registratie-, hypotheek- en griffierechten van 30 november 1939, B.S. 1 december 1939, opgevraagd op 3 november, 2009, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&id=654902f8-417b-46d7-b425-3dbe747589a0#findHighlighted>.
- Wetboek diverse rechten en taksen van 3 maart 1927, B.S. 6 maart 1927, opgevraagd op 3 februari, 2010, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&id=a624e68a-18b1-4b8a-acf8-a8d54828f0c1#findHighlighted>.
- Wetboek van de Inkomstenbelastingen van 12 juni 1992, B.S. 30 juli 1992, opgevraagd op 2 februari, 2010, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&id=2849549a-92d4-435c-8f4a-ff90a442b1ff#findHighlighted>.
- Wetboek van Vennootschappen van 17 mei 1999, B.S. 6 augustus 1999, opgevraagd op 3 februari, 2010, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&id=5339ea92-e6e5-4816-84ca-b4e8c566e7ba#findHighlighted>.

- Wetboek van Successierechten van 31 maart 1936, B.S. 7 april 1936, opgevraagd op 3 februari, 2010, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&id=97ab2885-d928-4034-82ce-75c9ec918fe7>.
- Wet van 24 juli 1921 op de ongewilde buitenbezitstelling van de titels aan toonder, B.S. 10 augustus 1921, opgevraagd op 21 september, 2009, via www.dmat.be.
- Wet van 2 januari 1991 betreffende de markt van de effecten van de overheidsschuld en het monetair beleidsinstrumentarium, B.S. 25 januari 1991, opgevraagd op 21 november, 2009, via http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1991010252&table_name=wet.
- Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme, B.S. 9 februari 1993, opgevraagd op 1 maart, 2010, via http://www.bibf.be/Uploads/Documents/doc_889.pdf.
- Wet van 13 april 1995 tot wijziging van de Wetten op de handelsvennootschappen, B.S. 17 juni 1995, opgevraagd op 9 februari, 2010, via http://www.juridat.be/cgi_loi/loi_N.pl?cn=1998071536.
- Wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, B.S. 3 maart 1998, opgevraagd op 9 februari, 2010, via http://www.nbb.be/doc/ts/Enterprise/juridisch/N/organieke_wet.pdf.
- Wet van 22 mei 2001 betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen, B.S. 6 juni 2001, opgevraagd op 3 februari, 2010, via http://www.juridat.be/cgi_loi/loi_a.pl?language=nl&caller=list&cn=2001052233&la=n&fromtab=wet&sql=dt='wet'&tri=dd+as+rank&rech=1&numero=1.

- Wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, B.S. 4 september 2002, opgevraagd op 15 februari, 2010, via
http://www.juridat.be/cgi_loi/loi_a.pl?language=nl&caller=list&cn=2002080264&la=n&fromtab=wet&sql=dt='wet'&tri=dd+as+rank&rech=1&numero=1
.
- Wet van 31 december 2003 houdende invoering van eenmalige bevrijdende aangifte, B.S. 6 januari 2004, opgevraagd op 15 februari, 2010, via
<http://minfin.fgov.be/portail1/fr/dlu/Moniteur%20belge%20publication.pdf>.
- Wet van 17 mei 2004 tot omzetting in het Belgisch recht van de richtlijn 2003/48/EG van 3 juni 2003 van de Raad van de Europese Unie betreffende belastingheffing op inkomsten uit spaargelden in de vorm van rentebetaling en tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 inzake de roerende voorheffing, B.S. 27 maart 2004, opgevraagd op 17 februari, 2010, via
http://fiscus.fgov.be/interfaoifnl/Directive_Epargne/Bijlage1_bij_CiRH231_569168.pdf.
- Wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles, B.S. 9 maart 2005, opgevraagd op 28 november, 2009, http://www.cbfa.be/nl/cs/bhv/wg/pdf/law_20-07-2004.pdf.
- Wet van 14 december 2005 houdende de afschaffing van de effecten aan toonder, B.S. 23 december 2005, erratum B.S. 6 februari 2006, opgevraagd op 21 september, 2009, via www.dmat.be.
- Wet van 18 januari 2010 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme, en het Wetboek van vennootschappen, B.S. 26 januari 2010, opgevraagd op 1 maart, 2010, via http://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2010/01/26_1.pdf#Page7.

Koninklijke Besluiten

- Koninklijk Besluit nr. 62 van 10 november 1967 betreffende de bewaargeving van vervangbare financiële instrumenten en de vereffening van transacties op deze instrumenten, gecoördineerd op 27 januari 2004, B.S. 23 februari 2004, opgevraagd op 3 februari, 2010, via www.dmat.be.
- Koninklijk Besluit van 3 december 2005 tot vaststelling van de vormvereisten van effecten aan toonder die tot de verhandeling op een Belgische gereguleerde markt worden toegelaten en tot opheffing van het Koninklijk Besluit van 22 december 1995 betreffende de opnemings van financiële instrumenten in de eerste markt van een effectenbeurs, B.S. 28 december 2005, opgevraagd op 3 februari, 2010, via www.dmat.be.
- Koninklijk Besluit van 12 januari 2006 betreffende de gedematerialiseerde vennootschapseffecten, B.S. 3 februari 2006, opgevraagd op 3 februari, 2010, via www.dmat.be.
- Koninklijk Besluit van 8 maart 2006 houdende oprichting van het "Contactpunt regularisaties" bij de Federale Overheidsdienst Financiën, B.S. 15 maart 2006, opgevraagd op 6 maart, 2010, via <http://www.ruling.be/WetgevingRegularisatie/KB-08032006-oprichting.pdf>.
- Koninklijk Besluit tot vaststelling van de officiële Duitse vertaling van het Koninklijk Besluit van 12 januari 2006 betreffende de gedematerialiseerde vennootschapseffecten, B.S. 11 augustus 2006, opgevraagd op 3 februari, 2010, via www.dmat.be.
- Koninklijk Besluit van 26 april 2007 tot toepassing van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder, B.S. 9 juli 2007, opgevraagd op 3 februari, 2010, via www.dmat.be.

- Koninklijk Besluit van 7 december 2007 tot aanpassing van de fiscale wetgeving en de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België aan de bepalingen van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder, B.S. 12 december 2007, opgevraagd op 3 februari, 2010, via www.dmat.be.

Andere bronnen

- Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004, B.S. 31 december 2003, opgevraagd op 3 maart, 2010, via <http://www.staatsbladclip.be/staatsblad/wetten/2003/12/31/wet-2003036268.html>.
- Decreet van 27 juni 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2003, B.S. 12 september 2003, opgevraagd op 3 maart, 2010, via http://www.juridat.be/cgi_loi/loi_a.pl?language=nl&caller=list&cn=2003062749&la=n&fromtab=wet&sql=dt='decreet%20vlaamse%20raad'&tri=dd+as+rank&rech=1&numero=1.
- Omzendbrief FB/FIM/2004.1 van de Vlaamse Gemeenschap betreffende de interpretatie van artikel 60bis van het Wetboek der successierechten inzake de vrijstelling voor vererving van familiale ondernemingen en familiale vennootschappen, B.S. 19 augustus 2004, opgevraagd op 2 maart, 2010, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&id=220c1ca9-35e1-4930-a881-6e4c1f736aaf&caller=1#findHighlighted>.
- Richtlijn 2003/48/EG van de raad van 3 juni 2003 betreffende belastingheffing op inkomsten uit spaargelden in de vorm van rentebetaling, publicatieblad van de Europese Unie L 157 van 26 juni 2003, opgevraagd op 4 maart, 2010, via <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:157:0038:0048:NL:PDF>.

- Wetsontwerp houdende de afschaffing van de effecten aan toonder van 1 augustus 2005, *Parl. St. Kamer 2004-05*, nr. 1974/001, opgevraagd op 21 september, 2009, via <http://www.dekamer.be/doc/flwb/pdf/51/1974/51k1974001.pdf>.

Lijst van tabellen

Tabel 1: Bewaarloon KBC Bank

Tabel 2: Transfer KBC Bank

Tabel 3: Inningen van effecten KBC Bank

Tabel 4: Corporate actions KBC Bank

Tabel 5: Op naam zetten en omzetten van effecten KBC Bank

Tabel 6: Bewaarloon Deutsche Bank

Tabel 7: Bewaarloon Dexia Bank

Tabel 8: Transfer Dexia Bank

Tabel 9: Diverse kosten Dexia Bank

Tabel 10: Uitbetaling buitenlandse coupons en inning dividenden Dexia Bank

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van de vormen van effecten

Bijlage 2: Tijdschema inzake de geleidelijke afschaffing van toondereffecten

Bijlage 3: Voorbeelden van clausules in statuten

Bijlage 4: Modelbrieven voor een verzoek tot omzetting

Bijlage 5: Overzicht van de formaliteiten van de oproeping en deelname aan de algemene vergadering

Bijlage 6: Lijst van erkende rekeninghouders

Bijlage 7: Vergelijking van effecten op naam en gedematerialiseerde effecten

Bijlage 8: Model van aandelenregister

Bijlage 1: Overzicht van de vormen van effecten¹

vorm	op naam	aan toonder	gedematerialiseerd
drager	immateriële drager	materiële drager (eventueel na deponering globaal certificaat: printing on demand)	immateriële drager
rechten	immateriële rechten	immateriële rechten	immateriële rechten
vennootschap	elke vennootschap	NV, Comm. VA, SE, CV (enkel obligaties)	NV, Comm. VA en SE
overdracht ten bezwarende titel	<ul style="list-style-type: none"> tussen partijen: solo consensu t.o.v. derden: inschrijving in register 	<ul style="list-style-type: none"> tussen partijen: solo consensu t.o.v. derden: afgifte 	<ul style="list-style-type: none"> tussen partijen: solo consensu t.o.v. derden: overschrijving van rekening op rekening
overdracht ten kosteloze titel	<ul style="list-style-type: none"> authentieke akte onrechtstreekse/verdoken schenking t.o.v. derden: inschrijving in register 	<ul style="list-style-type: none"> authentieke akte handgift t.o.v. derden: afgifte 	<ul style="list-style-type: none"> authentieke akte Overschrijving op rekening: onrechtstreekse schenking/ handgift/ verdoken schenking t.o.v. derden: overschrijving van rekening op rekening

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

vervangbaarheid	geen vervangbaarheid	stelstel vervangbaarheid KB nr.62	stelstel vervangbaarheid art. 468 e.v. W.Venn. – aparte categorie
betaling door emittent	emittent betaalt enkel bevrjndend aan aandeelhouder op naam	emittent betaalt bevrjndend aan houder van materiële drager	emittent betaalt bevrjndend aan erkende rekeninghouder/ vereffeninginstelling
identiteit bekend bij emittent?	bekend	onbekend	onbekend: inschrijving in effectenregister op naam van erkende rekeninghouder of van vereffeninginstelling.
identiteit bekend bij erkende rekeninghouder en/of emittent?	geen rekeninghouder – identiteit bekend bij emittent	indien gedeponeerd: enkel erkende rekeninghouder kent identiteit – geen mededeling aan vereffeninginstelling	enkel erkende rekeninghouder kent identiteit – geen mededeling aan vereffeninginstelling
identiteit bekend bij fiscus?	aandeelhoudersregister is semi-publiek document: opvraagbaar voor fiscus (+: art. 96 W.Succ.)	indien gedeponeerd: onder stelstel bancaire discretie (+: art. 97 W.Succ.)	onder stelstel bancaire discretie (+: art. 97 W.Succ.)
art. 2279-2280 B.W.	inschrijving register geldt als titel	bezit geldt als titel	inschrijving op rekening is bezit

Bijlage 2: Tijdschema inzake de geleidelijke afschaffing van toondereffecten¹

23 december 2007 publicatie wet	31 december 2007	1 januari 2008	31 december 2013	1 januari 2015 tot 30 november 2015	1 januari 2019
genoteerde vennootschappen	aanpassing statuten keuze en publicatie van erkende instellingen	einde van fysieke levering effecten omzetting van rechtswege indien gedeponeerd	omzetting van rechtswege schorsing van de aan de titels verbonden rechten	tekoopstelling en effectieve verkoop verkoopopbrengst te storten bij Deposito- en Consignatiekas	boete-inning op basis van verkoopprijs communicatie aan publieke overheden

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

niet-genoteerde vennootschappen	einde van fysieke levering effecten	omzetting van rechtswege schorsing van de aan de titels verbonden rechten aanpassing statuten eventueel keuze van erkende instellingen en publicatie	tekoopstelling en effectieve verkoop verkoopopbrengst of niet verkochte titels te storten bij Deposito- en Consignatiekas	boete-inning op basis van verkoopprijs of de waarde van de titel volgens Koninklijk Besluit communicatie aan publieke overheid
--	--	---	---	---

Bijlage 3: Voorbeelden van clausules in statuten¹

1 Vennootschappen waarvan de effecten genoteerd zijn op een gereguleerde markt

a) De effecten zijn op naam, aan toonder of gedematerialiseerd

"§ 1. De niet volgestorte aandelen zijn op naam.

De volgestorte aandelen en de andere effecten van de vennootschap zijn op naam, aan toonder of gedematerialiseerd, binnen de beperkingen voorzien door de wet.

Mogelijke aanvulling:

De titularis kan op elk ogenblik op zijn kosten de omzetting vragen van zijn effecten in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten. Het gedematerialiseerd effect wordt vertegenwoordigd door een boeking op rekening, op naam van de eigenaar of de houder, bij een erkende rekeninghouder of bij een vereffeningsinstelling. Op de vennootschapszetel wordt voor elke categorie effecten op naam een register bijgehouden. Elke titularis van effecten kan kennisnemen van het register met betrekking tot zijn effecten.

§ 2. De effecten aan toonder die zijn uitgegeven door de vennootschap en dewelke zich op een effectenrekening bevinden op 1 januari 2008, bestaan in gedematerialiseerde vorm vanaf die datum. De andere effecten aan toonder worden, naarmate zij vanaf 1 januari 2008 op een effectenrekening worden ingeschreven, eveneens automatisch gedematerialiseerd.

---

¹ Deze modellen van statutaire clausules werden opgesteld door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat en de Dmat Task Force om de statuten van de betrokken vennootschappen aan te passen aan de nieuwe wettelijke bepalingen. Deze modellen zijn beschikbaar op www.dmat.be. Er dient echter opgemerkt te worden dat deze voorbeelden geen rekening houden met art. 96 van de reparatiewet. In afwijking van art. 558 W. Venn. dat de algemene vergadering beslist over de statutenwijziging, heeft het bestuursorgaan de mogelijkheid tot 31 december 2013 bij authentieke akte de statuten aan te passen.

Mogelijke aanvulling (zie art. 7 en 8 van de wet voor de uiterste datum):

De effecten aan toonder die zijn uitgegeven door de vennootschap en die niet zijn ingeschreven op een effectenrekening, worden van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten op ... [DATUM]."

b) De effecten zijn uitsluitend op naam

"Alle effecten van de vennootschap zijn op naam. Zij dragen een volgnummer. Op de vennootschapszetel wordt voor elke categorie effecten op naam een register bijgehouden. Elke titularis van effecten kan kennisnemen van het register met betrekking tot zijn effecten."

c) De effecten zijn op naam of gedematerialiseerd

"De niet volgestorte aandelen zijn op naam. De volgestorte aandelen en de andere effecten van de vennootschap zijn op naam of gedematerialiseerd."

Mogelijke aanvulling:

De titularis kan op elk ogenblik op zijn kosten de omzetting vragen van zijn effecten in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten. Het gedematerialiseerd effect wordt vertegenwoordigd door een boeking op rekening, op naam van de eigenaar of de houder, bij een erkende rekeninghouder of bij een vereffeningsinstelling. Op de vennootschapszetel wordt voor elke categorie effecten op naam een register bijgehouden. Elke titularis van effecten kan kennisnemen van het register met betrekking tot zijn effecten."

2 Vennootschappen waarvan de effecten niet genoteerd zijn op een gereguleerde markt

a) De effecten zijn op naam, aan toonder of gedematerialiseerd

“ De niet volgestorte aandelen zijn op naam. De volgestorte aandelen en de andere effecten van de vennootschap zijn op naam, aan toonder of gedematerialiseerd, binnen de beperkingen voorzien door de wet.

Mogelijke aanvulling:

De titularis kan op elk ogenblik op zijn kosten de omzetting vragen van zijn effecten in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten. Het gedematerialiseerd effect wordt vertegenwoordigd door een boeking op rekening, op naam van de eigenaar of de houder, bij een erkende rekeninghouder of bij een vereffeningsinstelling. Op de vennootschapszetel wordt voor elke categorie effecten op naam een register bijgehouden. Elke titularis van effecten kan kennisnemen van het register met betrekking tot zijn effecten.

Mogelijke aanvulling:

De effecten aan toonder die uitgegeven zijn door de vennootschap en dewelke zich op een effectenrekening bevinden op ... [DATUM], bestaan in gedematerialiseerde vorm vanaf die datum. De andere effecten aan toonder worden, naarmate zij vanaf ... [DATUM] op een effectenrekening worden ingeschreven, eveneens automatisch gedematerialiseerd.

Mogelijke aanvulling (zie art. 7 en 8 van de wet voor de uiterste datum):

De effecten aan toonder die uitgegeven zijn door de vennootschap en die niet zijn ingeschreven op een effectenrekening, worden van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten op ... [DATUM].”

b) De effecten zijn op naam of aan toonder (geen dematerialisering)

"§ 1. De niet volgestorte aandelen zijn op naam. De volgestorte aandelen en de andere effecten van de vennootschap zijn op naam of aan toonder, binnen de beperkingen voorzien door de wet. De titularis van effecten aan toonder kan op elk ogenblik op zijn kosten de omzetting vragen van zijn effecten in effecten op naam. Op de vennootschapszetel wordt voor elke categorie effecten op naam een register bijgehouden. Elke titularis van effecten kan kennisnemen van het register met betrekking tot zijn effecten.

Mogelijke aanvulling (zie art. 7 en 8 van de wet voor de uiterste datum):

§ 2. De effecten aan toonder die uitgegeven zijn door de vennootschap worden van rechtswege omgezet in effecten op naam op ... [DATUM]. Zij worden ingeschreven in het register van de effecten op naam binnen de maand volgend op de automatische omzetting, op naam van de vennootschap, tot de titularis zich bekend maakt. Deze inschrijving op naam van de vennootschap verleent haar niet de hoedanigheid van eigenaar."

c) De effecten zijn uitsluitend op naam (onmiddellijke afschaffing van de effecten aan toonder, zonder dematerialisering)

"Alle effecten van de vennootschap zijn op naam. Zij dragen een volgnummer. Op de vennootschapszetel wordt voor elke categorie effecten op naam een register bijgehouden. Elke titularis van effecten kan kennisnemen van het register met betrekking tot zijn effecten."

d) De effecten zijn op naam of gedematerialiseerd (onmiddellijke afschaffing van de effecten aan toonder, met dematerialisering)

"De niet volgestorte aandelen zijn op naam. De volgestorte aandelen en de andere effecten van de vennootschap zijn op naam of gedematerialiseerd.

Mogelijke aanvulling:

De titularis kan op elk ogenblik op zijn kosten de omzetting vragen van zijn effecten in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten. Het gedematerialiseerd effect wordt vertegenwoordigd door een boeking op rekening, op naam van de eigenaar of de houder, bij een erkende rekeninghouder of bij een vereffeningsinstelling. Op de vennootschapszetel wordt voor elke categorie effecten op naam een register bijgehouden. Elke titularis van effecten kan kennisnemen van het register met betrekking tot zijn effecten.”

Bijlage 4: Modelbrieven voor een verzoek tot omzetting¹

- 1) De omzetting van effecten aan toonder in effecten op naam

[NAAM VENNOOTSCHAP (EMITTENT)]

ADRES

t.a.v. de Raad van Bestuur]

Aangetekend

[ADRES AFZENDER]

[PLAATS, DATUM]

Geachte voorzitter,

Geachte leden van de Raad van Bestuur,

Betreft: Omzetting van aandelen aan toonder nrs. [NUMMERS] in aandelen op naam

Overeenkomstig de artikelen 462 W. Venn. en 7 § 2 Wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder verzoek ik u om de [AANTAL] effecten aan toonder met nummers [NUMMERS] van de [NAAM VENNOOTSCHAP] waarvan ik eigenaar ben, om te zetten in [AANTAL] effecten op naam.

Kunt u mij medelen wanneer ik mij kan aanbieden op de zetel van de vennootschap teneinde voormelde effecten aan toonder te overhandigen met het oog op de omzetting?

Tevens verzoek ik u om voormelde effecten in te schrijven op mijn naam in het register van de effecten op naam en mij overeenkomstig artikel 465 W. Venn. een certificaat af te leveren van deze inschrijving.

Ik dank u hiervoor bij voorbaat.

Met de meeste hoogachting,

[AANDEELHOUDER]

---

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

2) Omzetting van de effecten aan toonder in gedematerialiseerde effecten

[NAAM VENNOOTSHCAP (ERKENDE
REKENINGHOUDER/VEREFFENINGSINSTELLING)
ADRES]

Aangetekend
[ADRES AFZENDER]
[PLAATS, DATUM]

Geachte heer,
Geachte mevrouw,

**Betreft: Omzetting van aandelen aan toonder nrs. [NUMMERS] in
gedematerialiseerde aandelen**

Overeenkomstig artikel 7 § 3 Wet houdende afschaffing van de effecten aan toonder verzoek ik u om de [AANTAL] effecten aan toonder met nummers [NUMMERS] van de [NAAM VENNOOTSCHAP] waarvan ik eigenaar ben, om te zetten in [AANTAL] gedematerialiseerde effecten.

Kunt u mij medelen wanneer ik mij kan aanbieden op uw kantoor teneinde voormelde effecten aan toonder te overhandigen met het oog op de omzetting?

Ik dank u hiervoor bij voorbaat.

Met de meeste hoogachting,
[AANDEELHOUDER]

3) Modelbrief voor een verzoek tot bijeenroeping van de aandeelhouder(s) aan de Raad van Bestuur van een NV

[NAAM VENNOOTSCHAP

ADRES

t.a.v. de Raad van Bestuur]

Aangetekend

[ADRES AFZENDER]

[PLAATS, DATUM]

Geachte voorzitter,

Geachte leden van de Raad van Bestuur,

Betreft: Bijeenroeping algemene vergadering

Ik ben aandeelhouder van [NAAM VENNOOTSCHAP].

Aangezien ik eigenaar ben van [AANTAL] effecten, die [PERCENTAGE (minstens één vijfde)] van het kapitaal vertegenwoordigen, heb ik overeenkomstig artikel 532 W. Venn. het recht om de bijeenroeping van de algemene vergadering te vragen.

Bij deze verzoek ik u dan ook om de algemene vergadering van de [NAAM VENNOOTSCHAP] bijeen te roepen, met volgende agenda:

- 1 [AGENDAPUNT 1]
- 2 [AGENDAPUNT 2]
- 3 [AGENDAPUNT 3]
- 4 [...]

Kunt u mij kopij overmaken van de oproeping?

Ik dank u hiervoor bij voorbaat.

Met de meestee hoogachting,

[AANDEELHOUDER]

Bijlage 5: Overzicht van de formaliteiten van de oproeping en deelname aan de algemene vergadering¹

vorm van de effecten	aan toonder	op naam	gedematerialiseerd
oproeping van de algemene vergadering	1 Aankondiging B.S. ten minste 15 dagen voordien (24 dagen voor beursgenoteerde vennootschappen). 2 Aankondiging nationaal verspreid blad, tenminste 15 dagen voordien (24 dagen voor beursgenoteerde vennootschappen) uitz. jaarvergadering.	Ter post aangetekend brief tenminste 15 dagen voordien. Mits akkoord: ander communicatiemiddel. Indien ook effecten aan toonder of gedematerialiseerde effecten: gewone brief tenminste 15 dagen voordien (+1 en 2).	1 Aankondiging B.S. ten minste 15 dagen voordien (24 dagen voor beursgenoteerde vennootschappen). 2 Aankondiging nationaal verspreid blad, tenminste 15 dagen voordien (24 dagen voor beursgenoteerde vennootschappen) uitz. jaarvergadering.
deelname aan de algemene vergadering	1 Facultatief: formaliteiten in de statuten. 2 Wettelijke regeling: * Vennootschappen die publiek beroep doen op spaarwezen: neerlegging aandelen aan toonder verplicht. * Geïmmobiliseerde effecten: attest dat onbeschikbaarheid vaststelt.	1 Facultatief: formaliteiten in de statuten. 2 Wettelijke regeling: vennootschappen die publiek beroep doen op spaarwezen: opgrond van inschrijving aandeelhouder in register aandelen op naam.	1 Facultatief: formaliteiten in de statuten. 2 Wettelijke regeling: vennootschappen die publiek beroep doen op spaarwezen: attest dat onbeschikbaarheid vaststelt.

¹ De Geyter, S., Delboo, M., Laleman, P. (2007). *Toonderstukken afgeschaft! Uw 70 antwoorden*. Antwerpen-Oxford: Intersentia.

Bijlage 6: Lijst van erkende rekeninghouders¹ (toestand op 1 februari 2010)

**1 Rechtspersonen naar Belgisch recht door de Commissie voor het Bank-,
Financie- en Assurantiewezen vergund**

Argenta Spaarbank, verkort : ASPA

Naamloze vennootschap

Belgiëlei 49-53

2018 Antwerpen

AXA Bank Europe

Naamloze vennootschap

Vorstlaan 25

1170 Brussel

Banca Monte Paschi Belgio

Naamloze vennootschap

Jozef II straat 24

1000 Brussel

Bank Degroof

Naamloze vennootschap

Nijverheidsstraat 44

1040 Brussel

Bank Delen & de Schaetzen, verkort : Bank Delen of Bank de Schaetzen of DDS

Bank

Naamloze vennootschap

Jan Van Rijswijcklaan 184

2020 Antwerpen

---

¹ Lijst van de instellingen met vergunningen om rekeningen van gedematerialiseerde effecten voor derden bij te houden, www.cbfa.be.

Bank J. Van Breda en C°
Naamloze vennootschap
Ledeganckkaai, 7
2000 Antwerpen

Bank van De Post
Naamloze vennootschap
Anspachlaan 1
1000 Brussel

Banque Transatlantique Belgium
Naamloze vennootschap
De Crayerstraat 14
1000 Brussel

Beroepskrediet
Naamloze vennootschap
Waterloolaan 16
1000 Brussel

BKCP
Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Waterloolaan 16
1000 Brussel

BKCP Securities
Naamloze vennootschap
Louizalaan 390
1050 Brussel

CapitalAtWork
Naamloze vennootschap
Kroonlaan 153
1050 Brussel

CBC Banque
Naamloze vennootschap
Grote Markt 5
1000 Brussel

Centea
Naamloze vennootschap
Mechelsesteenweg 180
2018 Antwerpen

Citibank Belgium
Naamloze vennootschap
Generaal Jacqueslaan 263g
1050 Brussel

Delta Lloyd Bank
Naamloze vennootschap
Sterrenkundelaan 23
1210 Brussel

Deutsche Bank
Naamloze vennootschap
Marnixlaan 13-15
1000 Brussel

Dexia Bank België
Naamloze vennootschap
Pachecolaan 44
1000 Brussel

Dierickx, Leys & Cie Effectenbank, verkort : Dierickx, Leys & Cie of Dierickx
Naamloze vennootschap
Kasteelpleinstraat 44
2000 Antwerpen

Dresdner, Van Moer, Courtens
Naamloze vennootschap
Priorijdreef 19
1160 Brussel

Ethias Bank
Naamloze vennootschap
Sterrenkundelaan 19
1210 Brussel

Euroclear Bank
Naamloze vennootschap
Koning Albert II-laan 1
1210 Brussel

Europabank
Naamloze vennootschap
Burgstraat 170
9000 Gent

Fortis Bank
Naamloze vennootschap
Warandeberg 3
1000 Brussel

ING België
Naamloze vennootschap
Marnixlaan 24
1000 Brussel

KBC Bank
Naamloze vennootschap
Havenlaan 2
1080 Brussel

KBC Securities
Naamloze vennootschap
Havenlaan 12
1080 Brussel

Keytrade Bank
Naamloze vennootschap
Vorstlaan 100
1170 Brussel

Landbouwkrediet Bank, verkort : Landbouwkrediet
Naamloze vennootschap
Sylvain Dupuislaan 251
1070 Brussel

Leleux Associated Brokers
Naamloze vennootschap
Wildewoudstraat 17
1000 Brussel

Leo Stevens & Cie
Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Schildersstraat 33
2000 Antwerpen

Onderling Beroepskrediet
Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Graaf van Vlaanderenplein 19
9000 Gent

Petercam
Naamloze vennootschap
Sinter-Goedeleplein 19
1000 Brussel

Puilaetco Dewaay Private Bankers

Naamloze vennootschap

Herrmann Debrouxlaan 46

1160 Brussel

Record Bank

Naamloze vennootschap

Henri Matisselaan 16

1140 Evere

Santander Benelux

Naamloze vennootschap

Nerviërslaan 85

1040 Brussel

Société Générale Private Banking

Naamloze vennootschap

Kortrijksesteenweg 302

9000 Gent

UBS Belgium

Naamloze vennootschap

Tervurenlaan 300

1150 Brussel

Van Bauwel en C°

Gewone commanditaire vennootschap

Bisschopstraat 70

2060 Antwerpen

van de Put & C° Effectenbank - Banque de Titres, verkort : van de Put & C°

Commanditaire vennootschap op aandelen

Van Putlei 74-76

2018 Antwerpen

Van Glabbeek & Co Beursvennootschap
Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Kipdorp 43
2000 Antwerpen

VDK (Spaarbank), voluit : Volksdepositokas (Spaarbank)
Naamloze vennootschap
Sint-Michielsplein 16
9000 Gent

Weghsteen & Driegie N.V.
Naamloze vennootschap
Oude Burg 6
8000 Brugge

2 In België gevestigde bijkantoren van rechtspersonen naar buitenlands recht door de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen vergund

Verenigde Staten

The Bank of New York Mellon
Montoyerstraat 46
1000 Brussel

Wijzigingen tijdens de voorbije twaalf maanden

1 Rechtspersonen naar Belgisch recht door de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen vergund

Schrappingen

26-05-2009 : BKCP Noord
26-05-2009 : BKCP Wallonie
26-05-2009 : Federale Kas voor het Beroepskrediet, verkort : FKBK
26-05-2009 : West-Vlaamse Bank, verkort : WVB

Wijzigingen van benaming

27-05-2009 : BKCP Brabant werd gewijzigd in BKCP

31-12-2009 : SG Private Banking werd gewijzigd in Société Générale Private Banking

Adreswijzigingen

15-06-2009 : Beroepskrediet

15-06-2009 : BKCP

Herstructureringen

11-02-2009 : ING Private Portfolio Management, in het kort : I.P.P.M. is opgeslorpt door ING België

01-05-2009 : KBC Bank Nederland is opgeslorpt door KBC Bank

31-12-2009 : Sogeparticipations Belgique is opgeslorpt door Société Générale Private Banking

Bijlage 7: Vergelijking van effecten op naam en gedematerialiseerde effecten

Effecten op naam	Gedematerialiseerde effecten
<p>Een voorafgaande statutenwijziging is in principe niet nodig omdat elke aandeelhouder het wettelijke recht heeft om te allen tijde een omzetting in effecten op naam te vragen. Het is wel wenselijk om de statuten nadien aan te passen, door de verwijzing naar aandelen aan toonder te schrappen.</p>	<p>Een voorafgaande statutenwijziging is noodzakelijk.</p>
<p>De vennootschap kent haar aandeelhouders.</p>	<p>De aandeelhouders zijn in principe niet gekend. Deze zijn enkel gekend door de erkende rekeninghouder. De effecten op een rekening vallen immers onder het fiscaal bankgeheim.</p>
<p>Aanbevolen voor ondernemingen met een eerder besloten kapitaalstructuur. Dit is ideaal voor KMO's.</p>	<p>Aanbevolen voor grotere ondernemingen met een open kapitaalstructuur of plannen in die richting.</p>
<p>De emittent dient een nominatief aandeelhoudersregister bij te houden.</p>	<p>De opvolging van de totale omloop, de boeking van de effectenstromen, de verwerking van de corporate events en dergelijke meer wordt verzorgd door de erkende rekeninghouder-`top van de piramide' of vereffeningsinstelling.</p>
<p>Er zijn kosten verbonden aan het bijhouden van het nominatief aandeelhoudersregister.</p>	<p>Er zijn kosten verbonden aan het werken met een erkende rekeninghouder-`top van de piramide' of vereffeningsinstelling.</p>

Auteursrechtelijke overeenkomst

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

Gedematerialiseerde effecten en het verdwijnen van aandelen aan toonder

Richting: **master in de toegepaste economische wetenschappen-accountancy en financiering**

Jaar: **2010**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Voor akkoord,

Geerts, Sara

Datum: **30/05/2010**